

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ &

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ

ΑΣΠΑΙΤΕ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ
ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟ (Π.Ε.ΣΥ.Π.)

Διπλωματική εργασία

Αναστασία Ρόρρη

Παράγοντες και κίνητρα που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή των μαθητών/τριών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Εμπειρική έρευνα στα Επαγγελματικά Λύκεια

Υπεύθυνος καθηγητής: *Κωνσταντίνος Κορρές*

Μαρούσι

Σεπτέμβριος 2016

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
2. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	4
2.1 Επαγγελματική ανάπτυξη και επιλογή	4
2.2 Οι κύριες θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης.....	4
2.2.1 Οικονομικές θεωρίες – κοινωνικές-πολιτιστικές θεωρίες.....	5
2.2.2 Η Θεωρία των Χαρακτηριστικών και Παραγόντων.....	5
2.2.3 Η θεωρία του Super	6
2.2.4 Η θεωρία της Anne Roe	9
2.2.5 Η Τυπολογική Θεωρία του Holland	10
2.3 Παράγοντες και κίνητρα που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή.....	12
2.4 Σχετικές έρευνες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό	15
3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	26
3.1 Ο Σχεδιασμός της έρευνας	26
3.2 Ερευνητικά ερωτήματα	27
4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	28
5. ΣΥΖΗΤΗΣΗ	81
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	88
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΑΝΑΦΟΡΕΣ	96
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	101

1. Εισαγωγή

Η επαγγελματική επιλογή αποτελεί μια από τις σημαντικότερες αποφάσεις στην διάρκεια της ζωής ενός ατόμου και η λήψη αυτής της απόφασης και η επιλογή της σταδιοδρομίας είναι μια εξελικτική διαδικασία που δεν περιορίζεται μόνο στις τελευταίες τάξεις του Λυκείου. Η επαγγελματική επιλογή είναι μια απόφαση που φαίνεται να λαμβάνεται κατά την εφηβεία, αλλά στην πραγματικότητα είναι μια μακροχρόνια διαδικασία, η οποία διαμορφώνεται από τα ενδιαφέροντα, τις αξίες τις ικανότητες/ δεξιότητες του ατόμου, τις εμπειρίες του και την κοινωνική πραγματικότητα(Nathan & Hill,2006). Τα ενδιαφέροντα εκδηλώνονται μέσα από τις δραστηριότητες που αναλαμβάνουν οι άνθρωποι, μέσα από τα αντικείμενα που δίνουν αξία, από το τι διαβάζουν και συζητούν και από το είδος της συμπεριφοράς τους. Γι' αυτό και τα ενδιαφέροντα επιδρούν σημαντικά στη διαμόρφωση των εκπαιδευτικών πλάνων και των επαγγελματικών επιλογών του ατόμου. Ο συνδυασμός του “ποιος είμαι” και του “τι μπορώ να κάνω” θα είναι λειτουργικός και προς όφελος του ενδιαφερόμενου μόνο, όταν συνδυάζεται με το “κάνω αυτό που μου αρέσει».(Κοσμίδου-Hardy, 2005).

Η αντίληψη, η οποία θεωρούσε, ότι η επαγγελματική επιλογή είναι μια μοναδική και δεσμευτική πράξη η οποία λαμβάνεται με το τέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης έχει αλλάξει και θεωρείται ότι αν μια επαγγελματική επιλογή αποδειχθεί ακατάλληλη, υπάρχει δυνατότητα αλλαγής της επαγγελματικής κατεύθυνσης (Παπαβασιλείου-Αλεξίου, 2004). Οι παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή του ατόμου διακρίνονται σε ατομικούς(βιολογικούς-κληρονομικούς και τους επίκτητους προσωπικούς) και τους εξωατομικούς που επηρεάζουν την ανάπτυξη και τη συμπεριφορά και βοηθούν στη διαμόρφωση των επίκτητων προσωπικών (οικογένεια, σχολείο, φίλοι).

Οι συνεχείς μεταβολές στην αγορά εργασίας τα τελευταία χρόνια, έχουν κάνει αναγκαία την υποστήριξη του ατόμου κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής τους ανάπτυξης. Για να ανταπεξέλθουν τα άτομα στις ταχύτατες αλλαγές χρειάζεται να διαθέτουν αφενός βασικές γνώσεις που αποκτώνται μέσα από το σχολείο και αφετέρου ένα πλέγμα πολύπλευρων δεξιοτήτων που θεωρούνται σημαντικά εφόδια για την αποτελεσματική διαχείριση της σταδιοδρομίας, τις δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας (Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Αργυροπούλου, & Δρόσος, 2013).

Ένα από τα μεγάλα κοινωνικά προβλήματα είναι ότι πολλοί εργαζόμενοι ασκούν επαγγέλματα για τα οποία δεν ενδιαφέρονται. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην υπάρχουν κίνητρα και αγάπη για αυτό που κάνουν, να μην νιώθουν ικανοποίηση από την δουλειά τους, να μην βρίσκουν ενδιαφέρον στις εργαστηριακές δραστηριότητες που ασκούν και να νιώθουν υπερβολική κούραση και πλήξη(Τασιόπουλος,2015).

Οι προσωπικές ανάγκες, τα ενδιαφέροντα, οι ικανότητες, οι αξίες αλλά και οι προοπτικές που προσφέρονται για σπουδές και κατάρτιση είναι παράμετροι που πρέπει να λαμβάνονται

υπόψη. Η καταγραφή των επαγγελματικών ενδιαφερόντων αποτελεί το συνδεδετικό κρίκο μεταξύ της προσωπικότητας, των ικανοτήτων και της τελικής επαγγελματικής επιλογής κάθε ανθρώπου.

Στόχος της εργασίας είναι να διερευνήσει τους λόγους για τους οποίους οι μαθητές/τριες επιλέγουν τα ΕΠΑΛ, σχεδιάζουν το επαγγελματικό μέλλον εντοπίζοντας ικανοποιητικούς επαγγελματικούς ορίζοντες με βάση το ατομικό τους προφίλ, συνειδητοποιούν τα ενδιαφέροντά τους, τις ικανότητες και τις αξίες τους (Τασιόπουλος, 2015) καθώς και να διαπιστώσει την επιρροή των παραγόντων και των κινήτρων στην επιλογή τομέα που πιθανόν θα οδηγήσει στο μελλοντικό επάγγελμά τους.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων διενεργήθηκε ποσοτική έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίου για την διερεύνηση των παρακάτω ερευνητικών ερωτημάτων:

1. Ποιοι είναι οι λόγοι που οι μαθητές/τριες επιλέγουν την κατεύθυνση Επαγγελματικού Λυκείου και ποιες οι προοπτικές τους μετά την αποφοίτηση;
2. Διαφοροποιείται η επαγγελματική επιλογή των μαθητών ως προς το επάγγελμα ανάλογα με το φύλο;
3. Διαφοροποιούνται τα ενδιαφέροντα ανά φύλο και ανά τομέα;
4. Υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στα ενδιαφέροντα και στις επαγγελματικές αξίες-κίνητρα;
5. Ποιοι παράγοντες και σε ποιο βαθμό επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή των μαθητών/τριών των ΕΠΑΛ;

Η εργασία αποτελείται από 6 Κεφάλαια.

Το 1^ο Κεφάλαιο περιλαμβάνει την εισαγωγή, το 2^ο Κεφάλαιο αναφέρεται στην ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και συγκεκριμένα περιλαμβάνει την αποσαφήνιση των όρων επαγγελματική ανάπτυξη και επαγγελματική επιλογή, ορισμένες θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης, τους παράγοντες και τα κίνητρα για την επαγγελματική επιλογή και σχετικές έρευνες στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Το 3^ο Κεφάλαιο περιέχει τη Μεθοδολογία της έρευνας και συγκεκριμένα αναφέρει το σχεδιασμό και τα ερευνητικά ερωτήματα.

Το 4^ο Κεφάλαιο αναλύει τα στατιστικά αποτελέσματα της έρευνας.

Το 5^ο Κεφάλαιο αποτελεί τη συζήτηση των στατιστικών αποτελεσμάτων, το 6^ο Κεφάλαιο περιέχει τα συμπεράσματα με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα και τέλος παρατίθεται η Βιβλιογραφία-Αναφορές.

Ακολουθεί Παράρτημα στο οποίο παρατίθεται το ερωτηματολόγιο της παρούσας εμπειρικής έρευνας.

2. Ανασκόπηση της Βιβλιογραφίας

2.1 Επαγγελματική ανάπτυξη και επιλογή

Επαγγελματική ανάπτυξη (career development) ονομάζεται η εξελικτική πορεία του ατόμου όσον αφορά τον προσανατολισμό του στο χώρο εργασίας και τις αποφάσεις του για το επάγγελμα ή τα επαγγέλματα, που επιθυμεί ή επιδιώκει να ακολουθήσει. (Κάντας & Χαντζή, 1991). Η είσοδος σε ένα επάγγελμα δεν αποτελεί στιγμιαία απόφαση αλλά είναι αποτέλεσμα μιας αναπτυξιακής μακροχρόνιας διαδικασίας του ατόμου.

Σύμφωνα, με τη Σιδηροπούλου_Δημακάκου (2006), ως επαγγελματική ανάπτυξη ορίζεται η ανάπτυξη εκείνων των πλευρών της ανθρώπινης προσωπικότητας που σχετίζονται με τις προσωπικές επιλογές, την είσοδο και την πρόοδο στις εκπαιδευτικές επαγγελματικές και ερασιτεχνικές ενασχολήσεις. Είναι μια δια βίου διαδικασία η οποία οδηγεί στη διαμόρφωση εργασιακών αξιών, της επιλογής επαγγέλματος/επαγγελμάτων, της δημιουργίας επαγγελματικών προτύπων, του τρόπου λήψης απόφασης της επαγγελματικής ταυτότητας και της επαγγελματικής ωριμότητας.

Επαγγελματική επιλογή θεωρείται μία συνεχής διαδικασία διότι τόσο το άτομο όσο και το επαγγελματικό και κοινωνικό περιβάλλον είναι δυναμικά σύνολα τα οποία διαρκώς εξελίσσονται και μεταβάλλονται, ενώ ο όρος επαγγελματική προτίμηση αναφέρεται στο προτιμώμενο επάγγελμα με το οποίο το άτομο μπορεί να μην ασχοληθεί για υποκειμενικούς ή αντικειμενικούς λόγους. (Κάντας & Χαντζή, 1991).

2.2 Οι κύριες θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης

Η επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον Ψυχολόγων, Συμβούλων, Οικονομολόγων, Κοινωνιολόγων και άλλων. Αποτέλεσμα αυτής της κίνησης είναι να μελετηθεί σε βάθος η όψη της εξέλιξης, να ερευνηθούν οι παράγοντες που την επηρεάζουν και να επινοηθούν τεχνικές και μέθοδοι που τη διευκολύνουν. Διαμορφώθηκαν μαζί και διάφορες Θεωρίες Επαγγελματικής Ανάπτυξης που ο σύμβουλος προσανατολισμού και ο εκπαιδευτικός οφείλουν να γνωρίζουν και να έχουν ενημερωθεί για τον τρόπο που αυτές οι θεωρίες ερμηνεύουν τη συμπεριφορά του ατόμου (Δημητρόπουλος, 2004).

Οι θεωρίες αυτές μπορούν να καταταχθούν σε τρεις γενικές κατηγορίες:

1. Στις **Μη Ψυχολογικές Θεωρίες(ή κοινωνικο-οικονομικές)** στις οποίες υπάγονται οι θεωρίες του τυχαίου και οι οικονομικές, πολιτιστικές και κοινωνιολογικές θεωρίες. Η επαγγελματική επιλογή σε αυτές τις θεωρίες αποδίδεται σε παράγοντες εξωτερικούς προς το άτομο.
2. Στις **Ψυχολογικές Θεωρίες**, στις οποίες υπάγονται οι θεωρίες χαρακτηριστικών-παραγόντων, οι ψυχαναλυτικές θεωρίες, οι θεωρίες των αναγκών και οι θεωρίες του εαυτού,

οι εξελικτικές θεωρίες και οι θεωρίες των αποφάσεων. Δίνεται μεγάλη έμφαση σε παράγοντες που σχετίζονται με το άτομο για την επαγγελματική επιλογή (ενδιαφέροντα, αξίες,...).

3. Στις **Γενικές Θεωρίες**, οι οποίες εξηγούν την επαγγελματική πορεία δίνοντας έμφαση σε πολλές κατηγορίες παραγόντων και την αλληλεπίδρασή τους (θεωρία Blau et al., θεωρία Holland). Αποφεύγουν να προσδιορίσουν μια συγκεκριμένη κατηγορία των παραγόντων που ασούν κύρια επίδραση στις επαγγελματικές επιλογές.

(Κάντας & Χαντζή, 1991).

2.2.1 Οικονομικές θεωρίες – κοινωνικές-πολιτιστικές θεωρίες

Στις οικονομικές θεωρίες επαγγελματικής επιλογής θεωρείται δεδομένο ότι ένα άτομο επιλέγει μια σταδιοδρομία ή ένα επαγγελματικό στόχο που θα μεγιστοποιήσει το κέρδος του και θα ελαχιστοποιήσει τις απώλειές του. Η ελευθερία των επιλογών του ατόμου περιορίζεται μόνο από τους νόμους της προσφοράς και της ζήτησης. (Κάντας & Χαντζή, 1991)

Οι *κοινωνικές - πολιτιστικές* θεωρίες αποδίδουν την επιλογή του επαγγέλματος στις κοινωνικές και πολιτιστικές επιδράσεις που δέχεται το άτομο. Σε αυτή την ομάδα συζητούνται δύο θεωρίες του Lipsett και του Roberts.

2.2.2 Η Θεωρία των Χαρακτηριστικών και Παραγόντων

Η «Θεωρία των Χαρακτηριστικών και των Παραγόντων» (Trait and factor Theory) παρουσιάζεται από τον Frank Parsons, ο οποίος θεωρείται ο θεμελιωτής του Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Το μοντέλο του βασίζεται στην ψυχολογία των ατομικών διαφορών και την ανάλυση των επαγγελμάτων και δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην αντιστοιχία των χαρακτηριστικών του ατόμου και των χαρακτηριστικών προδιαγραφών του επαγγέλματος.

Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, τα άτομα διαφέρουν ως προς τις ικανότητες, δεξιότητες, ενδιαφέροντα, αξίες και τα άλλα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας. Κάθε επάγγελμα (ή ομάδα επαγγελμάτων) προϋποθέτει σε διαφορετικό βαθμό την ύπαρξη των χαρακτηριστικών και των παραγόντων αυτών. Επομένως είναι διαφορετικά και τα άτομα που μπορούν να ακολουθήσουν το κάθε επάγγελμα ή ομάδα επαγγελμάτων. Η ιδανική επαγγελματική επιλογή επιτυγχάνεται όταν υπάρχει θετική συνάφεια μεταξύ των χαρακτηριστικών του ατόμου και των απαιτήσεων του επαγγέλματος. Με βάση αυτά τα δεδομένα η λογική πορεία που ακολουθεί το άτομο στην επιλογή του επαγγέλματος περιλαμβάνει τρία στάδια (Δημητρόπουλος, 2004):

1) Κατανόηση από το ίδιο το άτομο, των ικανοτήτων, δεξιοτήτων, ενδιαφερόντων, αξιών και των άλλων χαρακτηριστικών της προσωπικότητάς του.

2) Γνώση των επαγγελμάτων, δηλαδή των απαιτήσεων και προδιαγραφών για την άσκησή τους, των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων τους, των προοπτικών απασχόλησης στην αγορά εργασίας, των δυνατοτήτων ανέλιξης θεωρουμένων από την πλευρά του ατόμου.

3) λογική απόφαση, βασισμένη στις παραπάνω δύο ομάδες δεδομένων.

Αυτό το ιδανικό ταίριασμα μεταξύ ατόμου και επαγγέλματος («ο κατάλληλος άνθρωπος στην κατάλληλη θέση»), η «συμβιβαστική» εναρμόνιση του ατόμου με το επάγγελμα, αποτελεί το κυρίαρχο για πολλές δεκαετίες μοντέλο στο χώρο εφαρμογής του Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Στις μεθόδους που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της «Θεωρίας των Χαρακτηριστικών και των Παραγόντων» περιλαμβάνονται η συνέντευξη, η χρήση των ψυχολογικών τεστ και η επαγγελματική πληροφόρηση.

Τόσο η θεωρία όσο και η πρακτική του μοντέλου του Parsons έχει δεχτεί κριτική που επικεντρώνεται στο γεγονός ότι είναι υπερβολικά απλουστευτική σχετικά με τις διαφοροποιήσεις μεταξύ διαφορετικών επαγγελματικών ομάδων.

Πιο συγκεκριμένα, πρώτον δε γίνεται δεκτή η υπόθεση της κατανομής των ατόμων σε επαγγέλματα με βάση το δείκτη νοημοσύνης, δεδομένου ότι είναι ευρεία η επικάλυψη στις νοητικές ικανότητες που απαιτούνται για εργασία στα διάφορα επαγγέλματα.

Τέλος, η κριτική που ασκείται στη θεωρία του Parsons στηρίζεται στην άποψη σύμφωνα με την οποία η επαγγελματική επιλογή δεν είναι υπόθεση μιας στιγμιαίας απόφασης. Ιδιαίτερα μετά την εμφάνιση των θεωριών της Εξελικτικής Ψυχολογίας και τις εργασίες σημαντικών ψυχολόγων (Carter, Bühler) που επηρέασαν αντίστοιχα το χώρο της Επαγγελματικής Συμβουλευτικής, υποστηρίζεται (Super, Ginzberg) ότι εφόσον η ανάπτυξη του ανθρώπου είναι μια ισόβια δραστηριότητα, οι επαγγελματικές επιλογές αποτελούν μια συνεχή και μακρόχρονη διαδικασία και όχι μια ξαφνική απόφαση, όπως υπονοείται στη «Θεωρία των Χαρακτηριστικών και των Παραγόντων» του Parsons. Ανεξάρτητα από την κριτική που ασκείται, η θεωρία του Parsons επηρεάζει με τις αρχές της το χώρο των θεωριών της επαγγελματικής συμπεριφοράς.

2.2.3 Η θεωρία του Super

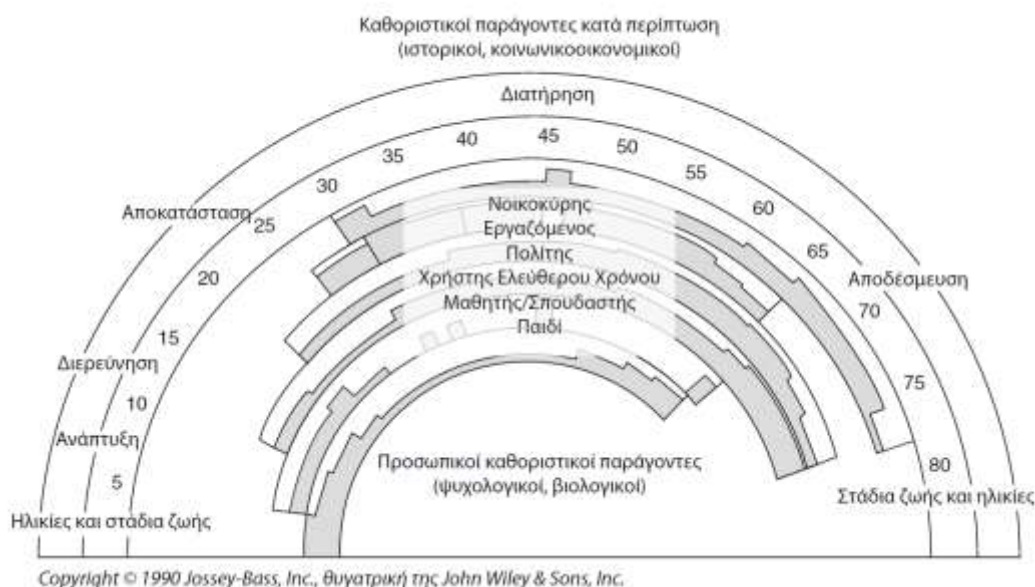
Ο Super (1963), ανέπτυξε ένα μοντέλο επαγγελματικής επιλογής, σύμφωνα με το οποίο η επαγγελματική επιλογή είναι μια δια βίου διαδικασία μέσα από την οποία πραγματώνεται η αυτοαντίληψη του ατόμου. Περιλαμβάνει πέντε στάδια, ως εξής: *ανάπτυξη, διερεύνηση, καθιέρωση, διατήρηση και αποχώρηση.*

Στο στάδιο της *ανάπτυξης* (0-14 ετών) γίνεται η διαμόρφωση της επαγγελματικής αυτοαντίληψης. Το στάδιο της *διερεύνησης* (14-24 ετών) χαρακτηρίζεται από αυξημένη διερεύνηση προς ένα επάγγελμα. Στο στάδιο της *καθιέρωσης* (25-44 ετών) το άτομο βάζει σαν στόχους την σταθερότητα, την εδραίωση και την πρόοδο. Κατά το στάδιο της *διατήρησης* (45-64 ετών) το άτομο προσπαθεί να διατηρήσει όσα έχει κατακτήσει στον επαγγελματικό τομέα και προετοιμάζεται να αποχωρήσει. Τέλος, στο στάδιο της *Αποχώρησης* (μετά τα 65 έτη) το άτομο αποδεσμεύεται σταδιακά από τις προηγούμενες επαγγελματικές του

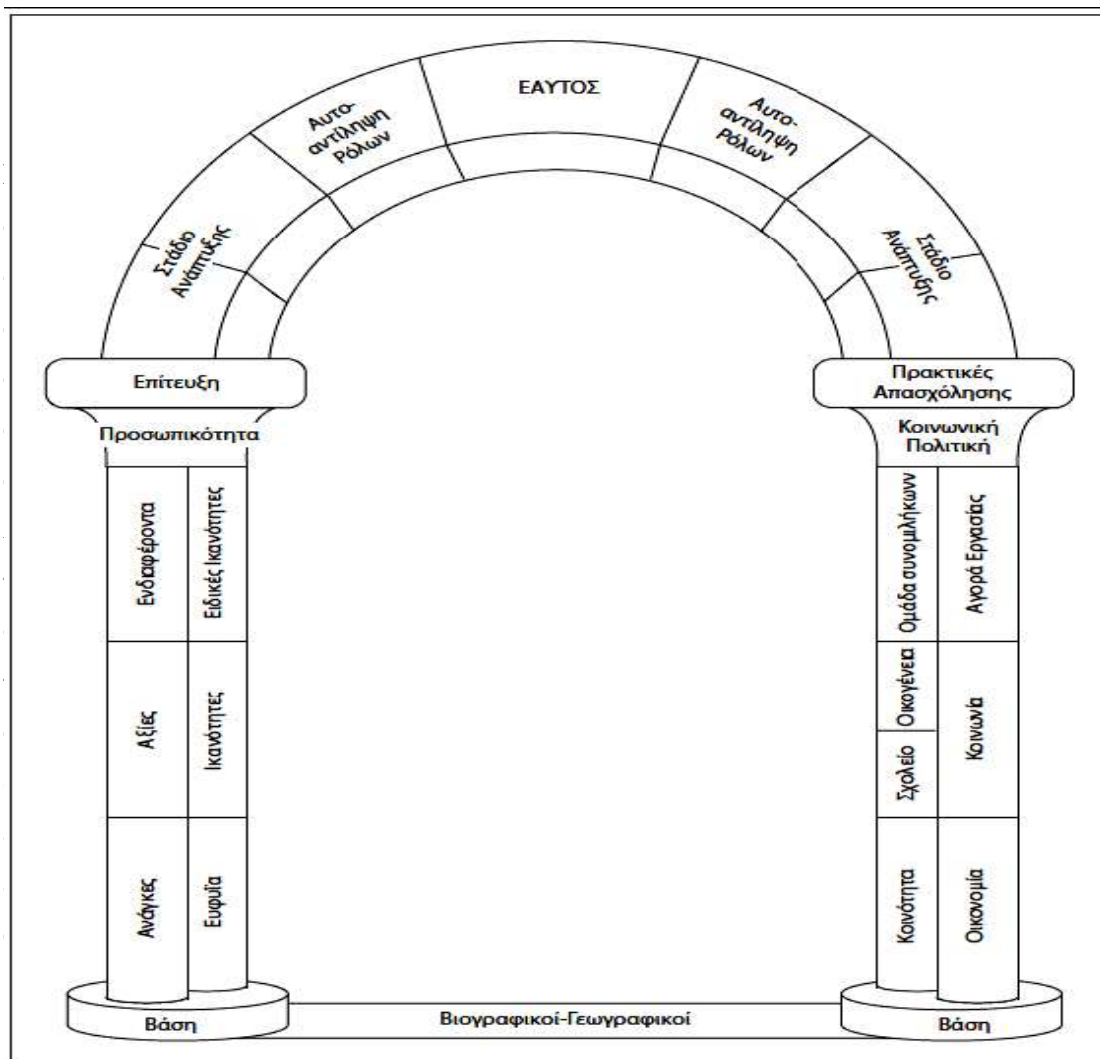
δραστηριότητες αναζητώντας νέους ρόλους που θα αντικαταστήσουν αυτούς που του παρείχε η εργασία (Κρίβας, 1987).

Το κεντρικό θέμα της θεωρίας του Super είναι η *αυτοαντίληψη*. Το άτομο εκφράζοντας μια επαγγελματική προτίμηση μεταφράζει σε επαγγελματική ορολογία την ιδέα που έχει για το τι είδους άτομο είναι. Με την είσοδό του σε κάποιο επάγγελμα αναζητά μια έμπρακτη έκφραση της αντίληψης που έχει για τον εαυτό του και με την επαγγελματική σταθεροποίησή του επιτυγχάνει την αυτοπραγμάτωσή του. Ο Super έδωσε μεγάλη έμφαση στους ρόλους που παίζει κάθε άτομο σε κάθε αναπτυξιακό στάδιο τόσο στην οικογένεια, όσο και στην κοινότητα, στο σχολείο - πανεπιστήμιο ή στον εργασιακό χώρο. Στην αναθεώρησή του επισημαίνει ότι η επαγγελματική ανάπτυξη είναι αναστρέψιμη. Το άτομο δηλαδή μπορεί να ξεκινά νέες πορείες από όλες τις φάσεις-στάδια (Κάντας & Χαντζή, 1991). Ο Super τους ρόλους αυτούς τους παρουσίασε με τη μορφή ενός Ουράνιου Τόξου Ζωής-Καριέρας, όπως φαίνεται στο παρακάτω σχήμα. Στο Ουράνιο Τόξο Ζωής-Καριέρας κάθε ρόλος μπορεί να οριστεί ως ο χρόνος και η ενέργεια που δαπανάται για την εκπλήρωση του ρόλου αυτού. Οι συγκεκριμένοι ρόλοι αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και επηρεάζουν ο ένας τον άλλο (Amundson, Harris-Bowlsbey, & Niles, 2008).

ΣΧΗΜΑ 2.2 Το Ουράνιο Τόξο Ζωής-Καριέρας: Έξι ρόλοι ζωής σε ένα σχηματικό χρονικό διάστημα της ζωής. Από το Career Choice and Development (Επιλογή και Ανάπτυξη σταδιοδρομίας) (2η έκδοση), Duane Brown, Linda Brooks και Συνεργάτες.

Ο Super (1990) παρουσίασε την «Αψίδα Καθοριστικών Παραγόντων», στην οποία απεικονίζεται η διαδικασία ανάπτυξης της σταδιοδρομίας ενός ατόμου συνθέτοντας το προηγούμενο έργο του σχετικά με τα στάδια ανάπτυξης, την αυτοαντίληψη και το ουράνιο Τόξο Ζωής-Καριέρας.

Πηγή: From Career Choice and Development: Applying Contemporary Theories to Practice (2nd edition). Duane Brown, Linda Brooks και Συνεργάτες (Eds.), Copyright © 1990, Jossey-Bass Inc. Το παρόν υλικό χρησιμοποιείται με την άδεια της Jossey-Bass Inc., θυγατρική, της John Wiley & Sons, Inc.

Ο Super αναφέρει ότι η επιλογή είναι στην πράξη μάλλον μια πορεία παρά ένα γεγονός. Υπάρχει μια ολόκληρη σειρά επιλογών στη ζωή μας. Όταν το άτομο επιλέγει το επάγγελμα, καλείται να καθορίσει τον εαυτό του. Είναι πράξη αυτοκαθορισμού.

Κάθε απόφαση και επιλογή έχει σοβαρές συνέπειες για όλη τη ζωή και σχετίζεται οπωσδήποτε με ό,τι θα ακολουθήσει στο μέλλον.

Ο Super δέχεται κατά βάση ότι οι άνθρωποι διαφέρουν μεταξύ τους σε ικανότητες, ενδιαφέροντα, προσωπικότητα. Κάθε άνθρωπος έχει τη δυνατότητα να επιτύχει σε πολλά επαγγέλματα, γιατί έχει ποικίλες και ποικιλότροπα δομούμενες ικανότητες. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχει ένα και μοναδικό επάγγελμα που να είναι κατάλληλο για ένα άτομο αλλά σε κάθε άτομο ταιριάζουν εξίσου καλά περισσότερα επαγγέλματα. Είναι γνωστή η τάση που διακρίνει τα διάφορα άτομα να ταυτίζονται με άλλα άτομα που τα θεωρούν σπουδαία. Η τάση αυτή τονίζεται ιδιαίτερα στη θεωρία του Super. Τέλος, για το Super, οι επαγγελματικές προτιμήσεις του ατόμου αλλάζουν, καθώς αυτό μεγαλώνει, ανάλογα με την πείρα που αποκτά. Ό,τι μένει σχετικά σταθερό από τη νεανική ηλικία και μετά, είναι η εικόνα που το

άτομο έχει σχηματίσει για τον εαυτό του. Η φύση του επαγγέλματος που το άτομο επιλέγει, καθορίζεται από το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο της οικογένειάς του, από τις δυνατότητές του, την προσωπικότητά του και τις ευκαιρίες απασχόλησης.

Σε γενικές γραμμές, ο Super διατύπωσε την άποψη ότι η επαγγελματική σταδιοδρομία του ατόμου αποτελείται από μια ολόκληρη σειρά επιλογών στα μεταβατικά σημεία, αρχικά του εκπαιδευτικού και αργότερα του επαγγελματικού κύκλου. Οι έρευνες που βασίζονται στη θεωρία του, έχουν επικεντρωθεί κυρίως στον τομέα της επαγγελματικής ωριμότητας, η οποία ορίζεται ως ετοιμότητα για την επιτέλεση των καθηκόντων της επαγγελματικής δραστηριότητας και ανάπτυξης (Δημητρόπουλος, 1994).

Πολλά σημεία της θεωρίας του Super δεν έχουν διατυπωθεί συγκεκριμένα σε ικανοποιητικό βαθμό και δεν έχουν τεθεί σε εμπειρικό ερευνητικό έλεγχο (Κρίβας, 1987).

2.2.4 Η θεωρία της Anne Roe

Η Α. Roe (1956) στη θεωρία της έχει ως κύριο άξονα την οικογένεια. Το πρότυπο της Roe συνδυάζει τη διαδικασία της λήψης επαγγελματικής απόφασης με γενικότερα γνωρίσματα της προσωπικότητας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο ρόλο που παίζουν οι σχέσεις μέσα στην οικογένεια, σε συνδυασμό με τις πιέσεις που ασκούν οι μη ικανοποιημένες ανάγκες, οι οποίες μετατρέπονται σε κίνητρα. Η Roe κατέταξε τα επαγγέλματα σε οκτώ κατηγορίες ανάλογα με την ένταση και το είδος των διαπροσωπικών σχέσεων που θα υπάρξουν κατά την άσκησή τους: 1) Επαγγέλματα υπηρεσιών, 2) επαγγέλματα επιχειρηματικών επαφών, 3) επαγγέλματα οργάνωσης, 4) τεχνολογικά επαγγέλματα 5) υπαίθρια επαγγέλματα, 6) επιστημονικά επαγγέλματα, 7) επαγγέλματα γενικής παιδείας, 8) επαγγέλματα τεχνών και ψυχαγωγίας (καλλιτεχνικά).

Οι κατηγορίες 1,2,3,7,8 (επαγγέλματα υπηρεσιών, επιχειρηματικών επαφών οργάνωσης, γενικής παιδείας και τεχνών και ψυχαγωγίας) οι οποίες χαρακτηρίζονται από προσανατολισμό προς τα άτομα, επιλέγονται συνήθως από ανθρώπους που προέρχονται από «θερμό», όπως το χαρακτηρίζει, οικογενειακό κλίμα το οποίο έχει έντονα στοιχεία αποδοχής, στοργής και υπερπροστασίας. Οι επαγγελματικές κατηγορίες 4,5,6 (επαγγέλματα τεχνολογικά, υπαίθρια και επιστημονικά), αντίθετα, επιλέγονται από άτομα που προέρχονται από «ψυχρό» οικογενειακό κλίμα, στο οποίο επικρατεί απόρριψη, παραμέληση ή υπερβολικές απαιτήσεις από την πλευρά των γονέων (Κάντας & Χαντζή, 1991). Στη θεωρία της η Roe αναφέρεται στη συνάρτηση μεταξύ παιδικών οικογενειακών εμπειριών και επιλογής επαγγέλματος. Υποστηρίζει, δηλαδή, ότι το κλίμα που επικρατεί στο οικογενειακό περιβάλλον και ο τρόπος ανατροφής του παιδιού συνδέεται με τις μετέπειτα επαγγελματικές επιλογές του. Άτομα που μεγαλώνουν σε ζεστό οικογενειακό περιβάλλον προτιμούν τις σχέσεις με πρόσωπα και επιλέγουν ανθρωποκεντρικά επαγγέλματα σε αντίθεση με τα άτομα που προέρχονται από περιβάλλον, όπου επικρατεί ψυχρότητα και προσανατολίζονται σε μη

ανθρωποκεντρικά επαγγέλματα (Κάντας & Χαντζή 1991). Τα βιώματα της παιδικής ηλικίας προδιαθέτουν ανάλογα το άτομο. Οι θετικές π.χ. σχέσεις των παιδιών με τους γονείς τους, οδηγούν τα παιδιά σε επαγγέλματα που αναφέρονται στον άνθρωπο. Αντίθετα, η παραμέληση και η απόρριψη τους εκ μέρους των γονέων τα οδηγεί σε επαγγέλματα που συνδέονται με ιδέες και πράγματα (Κρίβας, 1987).

2.2.5 Η Τυπολογική Θεωρία του Holland

Η θεωρία του Holland για την επαγγελματική επιλογή είναι πλατιά διαδεδομένη και γενικότερα αποδεκτή. Πρόκειται για τυπολογική θεωρία. Ο Holland θεωρεί την επαγγελματική επιλογή σαν μια διαδικασία κατά την οποία το άτομο ζητά ένα επαγγελματικό περιβάλλον που ανταποκρίνεται περισσότερο στο δικό του τύπο προσωπικότητας. Η διαδικασία της επαγγελματικής επιλογής, περιλαμβάνει την ακριβή και ρεαλιστική κατανόηση και εκτίμηση, τόσο του εαυτού όσο και του κόσμου της εργασίας.

Η εργασία του Holland με θέμα τη προσωπικότητα του ατόμου εστιάζει στη μελέτη των τύπων (τυπολογία). Κάθε άτομο μοιάζει με κάποιον από τους έξι βασικούς τύπους προσωπικότητας τους οποίους προτείνει.

Βασικές υποθέσεις της θεωρίας του, είναι οι εξής:

- Οι περισσότεροι άνθρωποι μπορούν να καταταγούν σε έναν από τους παρακάτω έξι τύπους προσωπικότητας: τον Πρακτικό (Practical), τον Ερευνητικό (Investigative), τον Καλλιτεχνικό (Artistic), τον Κοινωνικό (Social), τον Επιχειρηματικό (Enterprising) και τον Οργανωτικό-Διοικητικό (Organisational-Managerial).
- Υπάρχουν, αντίστοιχα, έξι τύποι επαγγελματικού περιβάλλοντος: ο Πρακτικός, ο Ερευνητικός, ο Καλλιτεχνικός, ο Κοινωνικός, ο Επιχειρηματικός και ο Οργανωτικός. Σε κάθε περιβάλλον συγκεντρώνονται κυρίως άτομα του αντίστοιχου τύπου.
- Οι άνθρωποι αναζητούν το περιβάλλον που τους εκπροσωπεί περισσότερο, που διευκολύνει την έκφραση των ενδιαφερόντων και των ικανοτήτων τους και που εκφράζει τις εργασιακές τους αξίες.
- Η συμπεριφορά ενός ατόμου καθορίζεται από τη συσχέτιση των χαρακτηριστικών της προσωπικότητάς του και των χαρακτηριστικών του επαγγελματικού περιβάλλοντός του.
- Ο βαθμός συμφωνίας ανάμεσα σε ένα άτομο και ένα εργασιακό περιβάλλον, μπορεί να υπολογιστεί σύμφωνα με το εξαγωνικό μοντέλο.
- Ο βαθμός συνέπειας ανάμεσα σε ένα άτομο και ένα εργασιακό περιβάλλον, μπορεί επίσης να υπολογιστεί σύμφωνα με το εξαγωνικό μοντέλο.
- Οι ατομικές διαφορές είναι δυνατόν να επηρεάσουν τις επαγγελματικές προβλέψεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της θεωρίας του εξαγωνικού μοντέλου.

Οι έξι τύποι περιγράφονται από τον Holland (1997) συνοπτικά ως εξής:

Ρεαλιστικός(Realistic): Του αρέσει να εργάζεται με εργαλεία, αντικείμενα, μηχανές ή ζώα. Αναπτύσσει δεξιότητες χειρωνακτικές, μηχανικές, γεωργικές και ηλεκτρολογικές. Προτιμάει επαγγέλματα που σχετίζονται με την κατασκευή ή επισκευή πραγμάτων. Έχει την τάση να είναι προσγειωμένος και πρακτικός.

Ερευνητικός (Investigative): Του αρέσουν δραστηριότητες που αφορούν τις επιστήμες της βιολογίας και της φυσικής. Αναπτύσσει ικανότητες στα μαθηματικά και στις θετικές επιστήμες. Προτιμάει επαγγέλματα σε επιστημονικούς και ιατρικούς κλάδους. Χαρακτηρίζεται από περιέργεια, φιλομάθεια και ανεξαρτησία.

Καλλιτεχνικός (Artistic): Του αρέσουν οι δημιουργικές δραστηριότητες έξω από τα συνηθισμένα. Αναπτύσσει δεξιότητες στις γλώσσες, στις τέχνες, στη μουσική και στο θέατρο. Προτιμάει επαγγέλματα που προϋποθέτουν τη χρήση δημιουργικών ταλέντων. Έχει την τάση να είναι δημιουργικός και με ελεύθερη σκέψη.

Κοινωνικός (Social): Του αρέσουν δραστηριότητες που αφορούν την πληροφόρηση, τη διδασκαλία και την παροχή βοήθειας σε ανθρώπους. Αναπτύσσει την ικανότητα να εργάζεται με ανθρώπους. Προτιμάει δουλειές όπως η διδασκαλία, η περίθαλψη και η συμβουλευτική. Έχει την τάση να είναι εξυπηρετικός και φιλικός.

Επιχειρηματικός (Enterprising): Του αρέσουν δραστηριότητες που επιτρέπουν την καθοδήγηση ή την άσκηση επιρροής σε άλλους ανθρώπους. Αναπτύσσει ικανότητες ηγεσίας, πειστικότητας και άλλες σημαντικές διαπροσωπικές δεξιότητες. Προτιμάει επαγγέλματα που αφορούν την πώληση προϊόντων ή τη διοίκηση ανθρώπων. Έχει την τάση να είναι φιλόδοξος, εξωστρεφής, δυναμικός και με αυτοπεποίθηση.

Συμβατικός/Οργανωτικός (Conventional): Του αρέσουν δραστηριότητες που απαιτούν την οργάνωση των πληροφοριών με σαφή και μεθοδικό τρόπο. Αναπτύσσει δεξιότητες οργάνωσης, εργασίας γραφείου και αριθμητικής. Προτιμάει επαγγέλματα που σχετίζονται με τήρηση αρχείων, τον υπολογισμό, τη δακτυλογράφηση ή τη χρήση υπολογιστή. Έχει την τάση να είναι υπεύθυνος, αξιόπιστος και προσανατολισμένος στη λεπτομέρεια.

(Amundson, Harris-Bowlsbey, & Niles, 2008)

Η κατάταξη των επαγγελμάτων γίνεται με βάση τους τύπους και τις αντίστοιχες ασχολίες. Ο Holland υποστηρίζει, ακόμη, ότι κάθε άτομο κατευθύνεται στα διάφορα επαγγέλματα ανάλογα με τον προσανατολισμό της προσωπικότητάς του (Κάντας & Χαντζή, 1991).

Οι διαφορετικοί τύποι προσωπικότητας έχουν διαφορετικά ενδιαφέροντα και ικανότητες στην εργασία. Τα περισσότερα άτομα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε έναν από τους έξι τύπους προσωπικότητας, που αναφέρονται παραπάνω, και τείνουν να διαμορφώνουν συνθήκες εργασίας που ταιριάζουν στην προσωπικότητά τους (Δημητρόπουλος, 1994).

Ο J. Holland περιέγραψε ένα διάγραμμα τύπων πάνω στο οποίο μπορούν να χαρτογραφηθούν όλα τα είδη επαγγελμάτων και όλοι οι τύποι προσωπικότητας. Γενικά, η θεωρία του είναι περισσότερο σαφής και ευκολόχρηστη και διευκολύνει το έργο του προσανατολισμού.

Επίσης, ο Holland προσφέρει τα μέσα με τα οποία ο σύμβουλος προσανατολισμού ή το ίδιο το άτομο μπορούν εύκολα να διαπιστώσουν τον τύπο της προσωπικότητας στον οποίο ανήκει κάποιος (Δημητρόπουλος, 1994).

Η θεωρία του Holland έχει επηρεάσει τη σχετική έρευνα για την επαγγελματική πρακτική, αν και βασίστηκε σε αμερικανικά δεδομένα. Γενικά, θεωρείται ότι συνέβαλε στο χώρο. Όμως, δε θεωρούνται ικανοποιητικά επιβεβαιωμένα τα αποτελέσματα που αναφέρονται στη σχέση μεταξύ ομοιογένειας του τύπου προσωπικότητας και αντιστοιχίας επαγγελματικού περιβάλλοντος. Ούτε επίσης, στη σχέση μεταξύ του αντίστοιχου με τον τύπο προσωπικότητας επαγγέλματος και της επιτυχίας και ικανοποίησης σ' αυτό (Κρίβας, 1987).

Το μεγαλύτερο, ωστόσο, μειονέκτημα της θεωρίας του Holland ίσως είναι ότι δεν κατάφερε να κάνει μια πραγματική ενδοσκόπηση στην ανάπτυξη της προσωπικότητας. Δεν ασχολήθηκε με το πώς οι ψυχολογικές διαδικασίες σχετίζονται με την επαγγελματική επιλογή, ενώ κάποια περισσότερη διασαφήνιση για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων θα έκανε τη θεωρία του πιο πλήρη. Ακόμη, ο Holland δεν ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την επαγγελματική ανάπτυξη. Θεωρεί ότι, όταν δεν υπάρχει ικανοποίηση εξαιτίας του αταίριαστου μεταξύ του περιβάλλοντος και της προσωπικότητας, είναι πιθανό να έχουμε μεταβολή στη σταδιοδρομία, αλλά δεν αναφέρεται στην επίδραση των περιβαλλοντικών και οικονομικών εμποδίων σε αυτή τη διαδικασία.

Αρκετοί ερευνητές ασκούν κριτική και στο θεωρητικό μέρος που αφορά στο ζήτημα της εγγύτητας κάποιων από τους τύπους προσωπικότητας. Για παράδειγμα, η τοποθέτηση του Πρακτικού και Οργανωτικού-Διοικητικού τύπου του ενός δίπλα στον άλλον έχει αποδειχθεί προβληματική (Gati, 1991, Tracey & Rounds, 1993). Αρκετά συχνά παρατηρείται μικρή συσχέτιση μεταξύ των βαθμολογιών που παίρνει το άτομο σε αυτούς τους δύο τύπους. Έτσι, τα ενδιαφέροντα για επαγγελματικές σταδιοδρομίες που συνδέουν τον Πρακτικό και τον Οργανωτικό, μπορεί να μην αντιπροσωπεύονται επαρκώς από τη δομή του εξαγώνου ή να χρειάζεται πιθανότατα ένας νέος παρεμβαλλόμενος τύπος προσωπικότητας.

2.3 Παράγοντες και κίνητρα που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή

Οι θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης και επιλογής έχουν προσπαθήσει να καθορίσουν τους παράγοντες που επηρεάζουν τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των ατόμων. Σύμφωνα με τους θεωρητικούς, η σταδιοδρομία και η εκπαιδευτική επιλογή είναι το αποτέλεσμα εκπαιδευτικών, κοινωνικοοικονομικών, οικογενειακών και προσωπικών παραγόντων. Η συνειδητοποίηση από το άτομο των προσωπικών φιλοδοξιών, των προτιμήσεων, των ενδιαφερόντων καθώς και των αξιών του είναι βασικός παράγοντας για την επαγγελματική επιλογή. Τα επαγγελματικά ενδιαφέροντα είναι μια βασική πλευρά της ανθρώπινης προσωπικότητας και συνεπώς, περιγράφοντας τα επαγγελματικά ενδιαφέροντα ενός ατόμου, στην ουσία περιγράφουμε την προσωπικότητά του. Ένα σημαντικό στοιχείο

στην πορεία του ατόμου που μπορεί να τον βοηθήσει να γίνει δημιουργός του μέλλοντός του, είναι η συνειδητοποίηση των αξιών του, οι οποίες φανερώνουν και τη γενικότερη φιλοσοφία του (Κοσμίδου-Hardy, 2005).

Οι εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές του ατόμου είναι το αποτέλεσμα μιας σειράς αποφάσεων που επηρεάζονται από τις ατομικές προτιμήσεις και φιλοδοξίες του, από κοινωνικούς παράγοντες(οικογένεια, ομάδα συνομηλίκων, φίλοι, σχολείο και άλλους κοινωνικούς θεσμούς) και επιδρούν άμεσα στις επιλογές αυτές και στη διαμόρφωση των ατομικών προτιμήσεων και φιλοδοξιών του(Δημάκη, Καμινιώτη, Κωστάκη, Τσούρτη & Ψαράκης, 2004).

Οι Bryant et al. (2006) ανέπτυξαν ένα πολυπαραγοντικό μοντέλο στο οποίο φαίνεται η άμεση και έμμεση επιρροή του οικογενειακού περιβάλλοντος στην επαγγελματική ανάπτυξη του παιδιού τους. Η γονεϊκή συμπεριφορά επηρεάζεται από την κοινωνικοοικονομική κατάσταση της οικογένειας, τις συνθήκες εργασίας, τον τύπο της οικογένειας και διαμορφώνει τα μηνύματα που λαμβάνουν τα παιδιά για τον καθορισμό των δικών τους επαγγελματικών στόχων. Η κοινωνική αλληλεπίδραση και επαφή με τα μέλη των οικογενειών, τους φίλους και τους συμμαθητές προσδίδει νέες δυνατότητες στην οικογένεια και στα παιδιά. Οι γονείς επηρεάζουν έμμεσα καθώς αποτελούν πρότυπα για αυτά. Τα παιδιά βγάζουν συμπεράσματα για τα επαγγέλματα μέσα από τις εμπειρίες των γονέων τους από αυτά, όπως οικονομική ανασφάλεια, πολλές ώρες εργασίας, ανεργία ή ευχαρίστηση από μερική απασχόληση. Η επιρροή από το οικογενειακό περιβάλλον δεν εκτείνεται μόνο στην επαγγελματική επιλογή αλλά και στον τρόπο ζωής τους καθώς οι γονείς επηρεάζουν την συναισθηματική και πνευματική ανάπτυξή τους τα κίνητρα και τις αξίες της ζωής τους(Christopoulou & Kounenou, 2012).

Το σχολείο είναι ο δεύτερος παράγοντας, μετά την οικογένεια, που επηρεάζει την επαγγελματική επιλογή, γιατί οι έφηβοι δαπανούν ένα μεγάλο κομμάτι της ζωής τους σ' αυτό και η επίδρασή του στην ανάπτυξή τους είναι πολύ σημαντική, ειδικά δια μέσου της δομής του εκπαιδευτικού συστήματος, τα επίπεδα και τις συνθήκες μάθησης που επικρατούν σ' αυτό. Έρευνες σε εκπαιδευτικά θέματα δεν αγνοούν το κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο οι έφηβοι μαθητές επιλέγουν επάγγελμα(Κάντας & Χαντζή, 1991). Ο θεσμός του «Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού» (Σ.Ε.Π) είναι το σύνολο των διαδικασιών που πραγματοποιούνται στο χώρο του σχολείου κατά τρόπο οργανωμένο και συστηματικό από ειδικούς επιστήμονες, για να βοηθήσουν το άτομο να πάρει τις κατάλληλες αποφάσεις σχετικά με την εκπαιδευτική και την επαγγελματική κατεύθυνση που θα ακολουθήσει. Ο Σ.Ε.Π είναι μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος και έχει στόχο να διευκολύνει τους μαθητές στην προσωπική τους ανάπτυξη και αυτογνωσία, να τους εξοικειώσει με την αναζήτηση και την αξιοποίηση της πληροφορίας, να τους βοηθήσει στην επίλυση των

προβλημάτων τους και στη λήψη αποφάσεων, ώστε να αναπτύξουν προσωπική ωριμότητα και να τους προετοιμάσει για τη μετάβαση στον κόσμο της εργασίας (Nathan & Hill, 2006). Άλλος παράγοντας που επιδρά στην εκπαιδευτική και επαγγελματική επιλογή του ατόμου είναι το φύλο διότι συνδέεται με τη διαδικασία της κοινωνικοποίησής του. Με το φύλο προκαθορίζονται οι κλίσεις, οι επιθυμίες του ατόμου καθώς και διαφορές ως προς τα ενδιαφέροντα. Υπάρχουν στερεότυπες αντιλήψεις σχετικά με το φύλο οι οποίες δεν αφήνουν ανεπηρέαστες την επαγγελματική επιλογή (Christopoulou & Kounenou, 2012). Σύμφωνα, με την αξιολόγηση των επαγγελματικών ενδιαφερόντων που έγινε με το σταθμισμένο ερωτηματολόγιο των Lee και Thorpe για εφήβους της γενικής εκπαίδευσης 17-19 ετών της περιοχής της Αθήνας, τα κορίτσια υπερέχουν στο προσωπικό-κοινωνικό ενδιαφέρον, στις Καλές Τέχνες, στον προφορικό λόγο, στην κατηγορία χειριστικός τύπος και θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε ότι τα κορίτσια ενδιαφέρονται κυρίως για επαγγέλματα προσφοράς υπηρεσιών. Αντίθετα, τα αγόρια υπερέχουν στα υπαίθρια επαγγέλματα, στα Μηχανολογικά, στο επιχειρηματικό ενδιαφέρον, στο επιστημονικό ενδιαφέρον, είναι υπολογιστικοί τύποι και γενικά συμπεραίνουμε ότι τα αγόρια ενδιαφέρονται κυρίως για επαγγέλματα που τους προσφέρουν χρήμα και δύναμη (εξουσία) (Μάνου & Μάνου, 2003).

Δύο άλλοι βασικοί παράγοντες για την επαγγελματική επιλογή του ατόμου είναι η αυτοαντίληψη και η αυτοεκτίμησή του. Οι δύο αυτοί όροι σχετίζονται με την αυτογνωσία. Ο όρος αυτοαντίληψη είναι γενικότερος και σύμφωνα με τον Burns (1982) θεωρείται ως το σύνολο των πεποιθήσεων και των στάσεων που διαμορφώνει το άτομο για τον εαυτό του οι οποίες περιέχουν αυτοαξιολογήσεις και τάσεις συμπεριφοράς. Η αυτοαντίληψη σχετίζεται με τη διαμόρφωση της ταυτότητας του Εγώ, στην εφηβεία. Η Αυτοεκτίμηση αναφέρεται στην σημασία και την αξιολόγηση του ίδιου του ατόμου σχετικά με τον εαυτό του (Παπαδόπουλος, 1994). Άτομα με χαμηλή αυτοεκτίμηση έχει διαπιστωθεί ότι είναι δύστροπα και απαισιόδοξα, ενώ άτομα με υψηλή είναι πιο δημιουργικά και αισιόδοξα.

Η προσωπικότητα του ατόμου και συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της όπως δραστηριότητα-ενεργητικότητα, σύνεση-προσοχή, συνεργατικότητα, επιρροή, συγκινησιακή σταθερότητα, ευαισθησία, κοινωνικότητα, αξιοπιστία επηρεάζουν την επαγγελματική και εκπαιδευτική επιλογή του ατόμου (Βίκη, 2002).

Τέλος, τα κίνητρα παίζουν σημαντικό ρόλο στην επαγγελματική επιλογή. Με τον όρο κίνητρο εννοούμε τον ψυχολογικό παράγοντα που συνειδητά ή ασυνειδητά όχι μόνο δραστηριοποιεί το άτομο αλλά και το προδιαθέτει το κινητοποιεί και το κατευθύνει για την πραγματοποίηση ενός σκοπού (Αραβανής, 1988). Η Κωσταρίδου-Ευκλείδη (1999) αναφέρει ότι « τα κίνητρα μπορεί να ωθούν το άτομο ενεργώντας από μέσα ή να το έλκουν ενεργώντας από έξω. Κίνητρα, κατά συνέπεια, είναι τόσο οι εσωτερικές αιτίες της συμπεριφοράς, όπως τα ένστικτα, οι ορμές, οι σκοποί, τα συναισθήματα, όσο και οι εξωτερικές αιτίες, όπως οι αμοιβές, τα θέλγητρα ή φόβητρα, ή οι απωθητικοί ερεθισμοί». Τα κίνητρα διακρίνονται σε

εσωτερικά, τα οποία δραστηριοποιούν το μαθητή από μόνα τους, χωρίς εξωτερική αμοιβή και σε εξωτερικά τα οποία τον δραστηριοποιούν εξαιτίας εξωτερικών συνεπειών. Από εμπειρικές έρευνες, που αναφέρει η Βίκη (2002), έχουν διαπιστωθεί τα εξής κίνητρα:

- Οι οικονομικοί όροι που αφορούν τις αποδοχές αλλά και τη μορφή αμοιβής
- Κοινωνική αναγνώριση
- Τα ενδιαφέροντα είναι μια εσωτερική κινητήρια δύναμη που οδηγεί το άτομο σε συγκεκριμένη κατεύθυνση ενισχύοντας όλες τις ψυχικές λειτουργίες οι οποίες ικανοποιούν τις ανάγκες του.
- Οι κλίσεις και οι ικανότητες του ατόμου
- Ο τομέας εργασίας (δημόσιος ή ιδιωτικός) όπως και πτυχές της ατομικής ζωής όπως ελεύθερος χρόνος, διακοπές
- Η ασφάλεια και η μονιμότητα καθώς και
- Οι συνθήκες εργασίας

2.4 Σχετικές έρευνες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό

Η εκπαιδευτική κατεύθυνση και η επιλογή επαγγέλματος έχει γίνει αντικείμενο διερεύνησης πολλών ερευνητών με την εκπόνηση εμπειρικών ερευνών τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Οι έρευνες διαχρονικά στην Ελλάδα δείχνουν ότι οι γονείς και οι μαθητές επιθυμούν ανώτατες σπουδές για αυτό και ακολουθούν Γενικό Λύκειο γιατί είναι ο τύπος Λυκείου που οδηγεί σε πανεπιστημιακές σπουδές. Ο Παλαιοκρασσάς (2008) αναφέρει ότι η Τεχνική Επαγγελματική εκπαίδευση στην Ελλάδα έχει το στίγμα της κοινωνικής κατωτερότητας και σε αυτήν πηγαίνουν μαθητές που δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν τις απαιτήσεις της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Christopoulou & Kounenou, 2012). Οι περισσότερες έρευνες αφορούν τη διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την επαγγελματική απόφαση ή αναποφασιστικότητα, με έμφαση στον παράγοντα της οικογένειας και προκύπτουν εμπειρικά δεδομένα περισσότερο από μαθητές Γυμνασίων, Γενικών Λυκείων καθώς και από φοιτητές της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Η λειτουργία των ΕΠΑ.Λ ξεκίνησε με το νόμο 3475/2006 και τροποποιήθηκε με τους νόμους 4186/2013 και 4386/2015. Το 2011 η εταιρεία G.P.O. ΕΡΕΥΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΕ πραγματοποίησε με εντολέα το ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ έρευνα Κοινής Γνώμης με αντικείμενο την αποτύπωση των απόψεων αλλά και της μέχρι τη χρονική στιγμή λήψης των δεδομένων, γνώσης και πληροφόρησης της κοινής γνώμης για την υφιστάμενη κατάσταση και προοπτική στη Λυκειακή Εκπαίδευση, τα προγράμματα που την υποστηρίζουν, τις ανάγκες και τις κρινόμενες ως αναγκαίες θεσμικές ή διοικητικές παρεμβάσεις. Ο πληθυσμός της έρευνας αυτής είναι το σύνολο της ελληνικής επικράτειας ηλικίας 16-60 ετών. Το δείγμα σχεδιάστηκε να είναι Πανελλαδικό 2000 ατόμων και πραγματοποιήθηκαν 1.987 συνεντεύξεις τηλεφωνικά με χρήση γραπτού δομημένου

ερωτηματολογίου για τη διενέργεια ποσοτικής έρευνας. Για την αρτιότερη και πιο ολοκληρωμένη κατανόηση του ερευνητικού αντικειμένου, η GPO διενήργησε ποιοτική έρευνα με τη μέθοδο των ομάδων εστιασμένης συζήτησης (focus group) σε δείγμα 28 ατόμων αποτελούμενο από γονείς και μαθητές του Ν. Αττικής. Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες (2 ομάδες γονέων και 2 ομάδες μαθητών) με βάση την περιοχή κατοικίας, τα κοινωνικά και δημογραφικά τους χαρακτηριστικά (μορφωτικό επίπεδο – εισόδημα).

Οι ομαδικές συζητήσεις είχαν σαν αφετηρία και σαν πλαίσιο αναφοράς τις θεματικές ενότητες του ερωτηματολογίου της ποσοτικής έρευνας.

Από την ποσοτική αυτή έρευνα προέκυψαν τα παρακάτω συμπεράσματα:

Στην ερώτηση **«αν η δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση επιτελεί τους σκοπούς της»**, μόνο το 26,3% συμφωνεί, το 67,8 % δεν συμφωνεί και το 5,9% δεν απαντά.

Στην ερώτηση σχετικά με την **«άποψη για το αν η Β' βάθμια Τεχνική και Επαγγελματική εκπαίδευση πρέπει να αποτελεί διακριτή εκπαιδευτική βαθμίδα**, το 77,7% απαντά μάλλον ναι/ναι, το 15,6% μάλλον όχι/όχι και το 6,7% δεν απαντά.

Στην ερώτηση σχετικά με την **«άποψη για το ποια πρέπει να είναι η βασική αποστολή της Β' βάθμιας Τεχνικής και Επαγγελματικής εκπαίδευσης**, το 58,3% θεωρεί την κατάρτιση σε εξειδικευμένα αντικείμενα που συνδέονται άμεσα με την αγορά εργασίας, το 39,7% θεωρεί τη συνολική τεχνική εκπαίδευση και την ανάπτυξη γενικών δεξιοτήτων ενώ το 2% δεν απαντά.

Στην ερώτηση σχετικά με την **«άποψη για το αν η αναβάθμιση της Τεχνολογικής εκπαίδευσης μπορεί να δώσει λύση στο πρόβλημα της ανεργίας των νέων**, το 77,1% απαντά μάλλον ναι/ναι, το 21,4% μάλλον όχι/όχι και το 1,5% δεν απαντά.

Στην ερώτηση σχετικά με την **«άποψη για το πόσο σημαντική είναι η αναβάθμιση της Τεχνολογικής εκπαίδευσης για το νέο αναπτυξιακό μοντέλο της χώρας**, το 80,3% απαντά μάλλον ναι/ναι, το 17,6% μάλλον όχι/όχι και το 2,1% δεν απαντά.

Στην ερώτηση σχετικά με την **«άποψη για το αν θα πρέπει να ενισχύεται η εισαγωγή των αποφοίτων Τεχνολογικών Λυκείων και σε ποια Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα**, το 47,3% στα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ, το 37% μόνο στα ΤΕΙ, το 11,8% ότι δεν πρέπει σε κανένα ανώτερο εκπαιδευτικό ίδρυμα και το 3,9% δεν απαντά.

Στην ερώτηση σχετικά με την **«άποψη για το αν οι απόφοιτοι των Τεχνολογικών (Τεχνικών) Λυκείων πρέπει να κατοχυρώνουν επαγγελματικά δικαιώματα**, το 80,9% απαντά μάλλον ναι/ναι, το 17,1% μάλλον όχι/όχι και το 2,0% δεν απαντά.

Στην ερώτηση σχετικά με την **«άποψη για το αν το Τεχνολογικό (Τεχνικό) Λύκειο προσέφερε τη δυνατότητα επαγγελματικής αποκατάστασης θα ωθούσαν τα παιδιά προς αυτή την κατεύθυνση** το 80,4% απαντά μάλλον ναι/ναι, το 17,5% μάλλον όχι/όχι και το 2,1% δεν απαντά.

Στην ερώτηση σχετικά με **την άποψη για το αν η τεχνική εκπαίδευση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες της αγοράς εργασίας** το 96% απαντά μάλλον ναι/ναι, το 3,5% μάλλον όχι/όχι και το 0,5% δεν απαντά.

Τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας συνοψίζονται στα εξής:

- Μεγάλες είναι οι προσδοκίες τόσο της κοινής γνώμης όσο και της μαθητικής κοινότητας για το ρόλο της τεχνικής εκπαίδευσης στο άμεσο μέλλον
- Προσδοκίες που συνδέονται όχι μόνο με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση αλλά και το νέο αναπτυξιακό μοντέλο που καλείται να δημιουργήσει και να αναπτύξει η Ελλάδα.
- Η τεχνική εκπαίδευση συνδέεται άμεσα με την αγορά εργασίας και θεωρείται από πολλούς ως μια από τις λύσεις για την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων.

Ειδικά οι μαθητές των τεχνικών λυκείων σήμερα:

- Θεωρούν θετικό μέτρο μια ενδεχόμενη κατοχύρωση των επαγγελματικών τους δικαιωμάτων.
- Επιδιώκουν να τους επιτραπεί η άμεση άσκηση του επαγγέλματος τους αμέσως μετά την λήξη του σχολείου.
- Ζητούν την αύξηση του ποσοστού εισαγωγής στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση, ειδικά στα ΤΕΙ.

Οι γονείς με τη σειρά τους:

- πιστεύουν ότι η τεχνική εκπαίδευση πρέπει να ενισχυθεί όπως και τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων της.
- ωστόσο θεωρούν ότι τα παιδιά επιλέγουν τα τεχνικά σχολεία επειδή είναι λιγότερο απαιτητικά

Επικρατεί μια σύγχυση στους περισσότερους γονείς, οι οποίοι από τη μια επιθυμούν τα παιδιά τους να σπουδάσουν σε κάποιο ΑΕΙ κατά προτίμηση, από την άλλη φοβούνται το ενδεχόμενο οι σπουδές αυτές να οδηγήσουν στην ανεργία. Για το λόγο αυτό πολλοί γονείς δήλωσαν πως συζητούν με τα παιδιά τους το ενδεχόμενο να ακολουθήσουν αυτά την τεχνική εκπαίδευση ή τις παραγωγικές σχολές, χωρίς ωστόσο να τα πιέζουν προς αυτή την κατεύθυνση.

Στη συνέχεια παρατίθενται πορίσματα σχετικών ερευνών με το θέμα μας .

- Έρευνα του Βλασσόπουλου (2015) σχετικά με την ποιότητα της Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης σε πληθυσμό 200 μαθητών, 80 εκπαιδευτικών και 50 αποφοίτων των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ) σε νησιά του νομού Κυκλάδων, με δείγμα 152 μαθητών, 65 καθηγητών και 38 αποφοίτων ΕΠΑ.Λ έδειξε ότι οι λόγοι που οι μαθητές επιλέγουν ΕΠΑΛ είναι σε ποσοστό 6% η άρτια υποδομή των ΕΠΑ.Λ, σε ποσοστό 43,7% το ενδιαφέρον για τη συγκεκριμένη ειδικότητα, σε ποσοστό 23,2% θεωρεί ότι είναι πιο εύκολο από το Γενικό Λύκειο, σε ποσοστό 20,5% η παροχή Πτυχίου και Απολυτηρίου, σε ποσοστό 2,6% είναι πιο εύκολη η

πρόσβαση σε ΑΕΙ και σε ποσοστό 4% για άλλους λόγους, ενώ οι λόγοι που το επέλεξαν οι απόφοιτοι είναι σε ποσοστό 2,6% η άρτια υποδομή τους, 47,4% το ενδιαφέρον τους για την ειδικότητα, 13,2% είναι πιο εύκολο από το Γενικό Λύκειο, 31,6% η παροχή Πτυχίου και Απολυτηρίου, 5,3% για άλλους λόγους. Από τους Αποφοίτους ως προς το επίπεδο σπουδών τους προέκυψε ότι το 21,1% φοίτησαν σε Πανεπιστήμια ή ΑΤΕΙ, το 18,4% είναι απόφοιτοι Ι.Ε.Κ ενώ το 60,2% δεν έχει συνεχίσει τις σπουδές του γεγονός που δείχνει κάποιες από τις επιλογές των αποφοίτων των ΕΠΑΛ μετά την αποφοίτησή τους.

- Έρευνα της Χαδιά (2015) με σκοπό τη διερεύνηση των παραγόντων οι οποίοι συμβάλλουν στην επιλογή επαγγέλματος των εφήβων 15-18 ετών. Η έρευνα διενεργήθηκε σε δημόσια σχολεία της Αττικής σε δύο μέρη. Εξέτασε δημογραφικούς παράγοντες όπως το φύλο, ενδογενείς παράγοντες (την αυτοαποτελεσματικότητα, τον αυτοκαθορισμό και την αυτονομία στην επιλογή επαγγέλματος), παράγοντες πλαισίου (όπως το γονεϊκό ύψος ανατροφής, τις πηγές πληροφόρησης για το επάγγελμα και τις αναφερόμενες από τους εφήβους επιρροές), και τα κίνητρα της επαγγελματικής επιλογής (εσωτερικά, εσωτερικευμένα ή εξωτερικά κίνητρα). Επίσης, εξέτασε τη σχολική επίδοση των μαθητών και την αυτοαξιολόγησή της και τον τύπο σχολείου φοίτησης (γενικό/ επαγγελματικό). Οι παραπάνω παράγοντες φάνηκε να επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή, τόσο μεμονωμένα, όσο και σε συνδυασμό μεταξύ τους. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση της αυτοαποτελεσματικότητας με τον αυτοκαθορισμό των εφήβων, παρ' όλο που οι δύο αυτές διαστάσεις αυτοαναφοράς προέρχονται από διαφορετικές σχολές σκέψης. Φάνηκε, επίσης, ότι οι έφηβοι οι οποίοι δήλωσαν περισσότερο βέβαιοι για την επιλογή του μελλοντικού τους επαγγέλματος είχαν υψηλότερο αυτοκαθορισμό, στήριζαν την επιλογή τους σε εσωτερικά κίνητρα και δήλωσαν ότι επηρεάζονται λιγότερο από την οικονομική κρίση και από εξωτερικούς-οικονομικούς παράγοντες. Οι έφηβοι με υπερπροστατευτικούς γονείς, έτειναν να έχουν χαμηλότερο αυτοκαθορισμό, ενώ η υπερπροστασία του πατέρα συσχετίστηκε με χαμηλότερη ακαδημαϊκή και αυτορρυθμιστική αυτοαποτελεσματικότητα. Η σχολική επίδοση συσχετίστηκε θετικά με την αυτοαξιολόγηση των εφήβων για αυτήν, με τις πεποιθήσεις αυτοαποτελεσματικότητάς τους και με τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές τους φιλοδοξίες. Οι έφηβοι φάνηκε να επιλέγουν περισσότερο τα επαγγέλματα που σχετίζονται στερεοτυπικά με το φύλο τους. Ο τύπος σχολείου φοίτησης (Γενικό και Επαγγελματικό Λύκειο) και η χώρα καταγωγής φάνηκαν επίσης να αντανακλώνται στα επιλεχθέντα επαγγέλματα από τους εφήβους (και στην αντίστοιχη ταξινόμησή τους στις τυπολογικές κατηγορίες κατά Holland), δείχνοντας, και στην περίπτωση αυτή, μία χαρακτηριστική κοινωνική διαστρωμάτωση.

- Έρευνα των Kiprianos & Christodoulou (2015), στην Πάτρα, με σκοπό τη διερεύνηση των λόγων για τους οποίους οι έφηβοι φοιτούν σε ΕΠΑ.Λ, καθώς και των φιλοδοξιών τους. Έγινε ποσοτική έρευνα με χρήση ερωτηματολογίου, με δείγμα 145 μαθητές της Γ' Λυκείου από τρία διαφορετικά σχολεία της περιοχής απομακρυσμένα μεταξύ τους και ποιοτική με συνέντευξη και συγκεκριμένα με τη χρήση της αφηγηματικής αυτοβιογραφίας σε 50 άτομα με συγκεκριμένες ερωτήσεις, 22 κορίτσια και 28 αγόρια που συμμετείχαν και στην ποσοτική έρευνα ώστε να μπορούν να συγκριθούν τα αποτελέσματα. Τα αποτελέσματα α) από την ποσοτική έρευνα ήταν παρεμφερή με τα λεγόμενα των μαθητών στις συνεντεύξεις και φαίνεται ότι οι μαθητές υποστηρίζουν και αξιολογούν θετικά τα ΕΠΑ.Λ β) συλλέχθηκαν αυτοβιογραφίες από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές και διαπιστώθηκε ότι δεν επηρεάζει τη στάση τους για τα ΕΠΑ.Λ γ) λόγω των πολλών διαφορετικών ειδικοτήτων που συμμετείχαν στο δείγμα (κομμωτές, μηχανολόγοι, μάγειρους κ. ά) έπρεπε να συγκριθούν. Οι μαθητές απάντησαν σε ποσοστό 73,5% ότι είναι ικανοποιημένοι Πολύ και Πάρα πολύ από τη φοίτησή τους σε επαγγελματικό λύκειο ενώ το 23,5% δεν είναι ικανοποιημένο από την εμπειρία του. Οι λόγοι της φοίτησης σε ΕΠΑ.Λ είναι σε ποσοστό 67,6% ότι δεν μπορούν να τα καταφέρουν στο Γενικό Λύκειο(δεν προτιμούν την απάντηση η φοίτηση στο Τεχνικό Λύκειο είναι πιο εύκολη), σε ποσοστό 13,2% για κάθε ένα από τους λόγους, οι φίλοι τους φοιτούν σε τεχνικό και για άλλους λόγους τους οποίους δεν αναφέρουν. Το 78% απαντά ότι καλύτερο Λύκειο είναι το επαγγελματικό. Το 65% των μαθητών των ΕΠΑ.Λ θεωρούν ότι οι μαθητές των Γενικών Λυκείων θα είναι σε χειρότερη θέση από τη δική τους για μια επιτυχή καριέρα, το 75% θεωρεί ότι οι απόφοιτοι τεχνικού λυκείου έχουν καλύτερες επαγγελματικές προοπτικές, διότι το τεχνικό λύκειο τους εφοδιάζει με τις απαραίτητες ικανότητες(87%).
- Έρευνα των Rajoo, Shahmir & Afidatul (2015), με σκοπό τη διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την απόφαση της επαγγελματικής επιλογής των αποφοίτων του πανεπιστημίου Utara της Μαλαισίας. Το δείγμα αποτελείται από 315 άτομα. Η επιρροή της οικογένειας, τα προσωπικά ενδιαφέροντα και οικονομικά ζητήματα έχουν θετική συσχέτιση με τη λήψη απόφασης επαγγελματικής επιλογής. Τα οικονομικά ζητήματα δεν είναι σημαντική πρόβλεψη της επαγγελματικής επιλογής. Τα προσωπικά ενδιαφέροντα, ασκούν μεγαλύτερη επιρροή στην επαγγελματική επιλογή συγκρινόμενα με την επιρροή της οικογένειας και τα οικονομικά ζητήματα.
- Έρευνα των Κουμουνδούρου & Μήτσου (2013) σε δείγμα 111 μαθητών από Λύκεια των περιοχών της Ανατολικής Αττικής, 51 αγόρια (45,9%) και 60 κορίτσια(54,1%)

με 18(16,2%) μαθητές στην Α' τάξη, 29(26.1%) μαθητές στη Β' τάξη και 64 (57,47%) μαθητές στη Γ' τάξη. Σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση της συμβολής των χαρακτηριστικών της σχέσης με τους δύο γονείς και της αυτοαποτελεσματικότητας στη διαδικασία λήψης επαγγελματικής απόφασης των εφήβων. Από τα αποτελέσματα της έρευνας διαπιστώνεται ότι οι μαθητές που αναγνώριζαν τη συμπεριφορά μητρικής φροντίδας προς τους ίδιους είχαν λιγότερες δυσκολίες στη δόμηση της επαγγελματικής τους ταυτότητας ενώ αυτοί που θεωρούσαν την μητέρα τους υπερπροστατευτική απέναντί τους είχαν περισσότερες δυσκολίες στη διαμόρφωση της επαγγελματικής τους ταυτότητας.

- Έρευνα των Πεζηρκιανίδη, Αθανασιάδου & Μουτοπούλου (2013) η οποία εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο οι αντιλήψεις των εφήβων για τις συνθήκες εργασίας των γονέων τους και την παρεχόμενη γονεϊκή υποστήριξη σχετίζονται με τον προσανατολισμό των εφήβων όσον αφορά το ακαδημαϊκό και επαγγελματικό τους μέλλον. Το δείγμα αποτελείται από 243 μαθητές/τριες της Γ' τάξης Γενικού Λυκείου (89 αγόρια και 154 κορίτσια) από τέσσερα δημόσια σχολεία των νομών Θεσσαλονίκης και Κιλκίς. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι αντιλήψεις των εφήβων για τις συνθήκες εργασίας των γονέων τους, αλλά και για την υποστήριξη που λαμβάνουν από τους τελευταίους, σχετίζονται με το πόσο αισιόδοξα ή απαισιόδοξα αντιλαμβάνονται το ακαδημαϊκό και επαγγελματικό τους μέλλον. Ως προς τις διαφορές του φύλου, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι μητέρες θεωρούνται ότι παρέχουν υψηλότερα επίπεδα υποστήριξης των επαγγελματικών στόχων των κοριτσιών από ό,τι των αγοριών τους.
- Έρευνα των Καραμπατζάκη, Ζησιμοπούλου & Κολλιού (2013) με σκοπό την διερεύνηση των παραγόντων που συνδέονται με την εκπαιδευτική και επαγγελματική απόφαση και τη σημαντικότητα της λειτουργίας του θεσμού του ΣΕΠ στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση κατά το σχολικό έτος 2009-2010. Ο πληθυσμός της έρευνας ήταν οι μαθητές της Γ' Γυμνασίου και οι μαθητές της Γ' Λυκείου του νομού Μαγνησίας και το δείγμα 100 μαθητές Γ' Γυμνασίου και 568 απόφοιτοι της Γ' Λυκείου. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι το ΣΕΠ στο Γυμνάσιο βοηθά και στηρίζει τους μαθητές σε αντίθεση με το Γενικό Λύκειο όπου η εφαρμογή του ΣΕΠ είναι ανύπαρκτη. Πηγές πληροφόρησης για τους μαθητές του Λυκείου για την επαγγελματική τους επιλογή είναι το Διαδίκτυο και ακολουθεί το οικογενειακό και συγγενικό περιβάλλον.
- Έρευνα των OLAMIDE & OLAWAIYE (2013) σε 100 μαθητές, 37 αγόρια και 63 κορίτσια από πέντε Γυμνάσια στη Νιγηρία, με σκοπό τη διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή βασισμένοι στο περιβάλλον και στην

περιστασιακή διαχείριση. Σημαντική διαφοροποίηση βρέθηκε στον περιβαλλοντικό παράγοντα, στην προσωπικότητα, και στην ευκαιρία που βλέπουν οι μαθητές.

- Έρευνα των Christopoulou & Kounenou (2012) που είχε σκοπό τη διερεύνηση των παραμέτρων (προσωπικές προτιμήσεις, επαγγελματική ανάπτυξη, ανεξαρτησία, επαγγελματική σταθερότητα, άμεση επαγγελματική αποκατάσταση, κοινωνικό γόητρο, αποδοχές, σχολική επίδοση, ψυχολογικό περιβάλλον, φίλοι, τάση της εποχής, οικονομικά προβλήματα) που σχετίζονται με την επιλογή των αποφοίτων του Γυμνασίου να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε Επαγγελματικό ή Γενικό Λύκειο. Το δείγμα περιείχε 91 μαθητές (15-24 ετών, 64,8% αγόρια και 35,2% κορίτσια) από ένα Τεχνικό Λύκειο και 107 μαθητές (15-20 ετών, 51% αγόρια και 44,9% κορίτσια) από ένα Γενικό Λύκειο της περιοχής της Ηγουμενίτσας. Οι μαθητές του τεχνικού σχολείου εργάζονταν με πλήρη απασχόληση σε υψηλό ποσοστό (41,8%) ενώ οι μαθητές του Γενικού εργάζονταν με πλήρη απασχόληση σε ποσοστό (12,1%). Οι μαθητές που θέλουν να συνεχίσουν μετά την αποφοίτησή τους είναι σε υψηλότερο ποσοστό από το Γενικό Λύκειο (95,3%) από ότι στο Τεχνικό (79,1%). Το ποσοστό των μαθητών που θα συνεχίσει σε Πανεπιστήμια από το Γενικό Λύκειο είναι (65,4%) ενώ από το Τεχνικό (57,2%). Οι παράγοντες που σχετίζονται με την επιλογή των μαθητών για τον τύπο του Λυκείου είναι κατά σειρά σημαντικότητας: προσωπική προτίμηση, επαγγελματική ανάπτυξη, ανεξαρτησία, επαγγελματική σταθερότητα, απολαβές της εργασίας, σχολική επίδοση, κοινωνικό γόητρο, μισθός, σχολικό περιβάλλον, φίλοι, η τάση της εποχής, οικονομικά προβλήματα, ομοιότητα εργασίας με συγγενή, τυχαίες καταστάσεις, το επάγγελμα του πατέρα ή της μητέρας, η επιθυμία του πατέρα, η επιθυμία της μητέρας. Οι επιλογές των αγοριών σχετίζονται περισσότερο με την επιρροή φίλων, το επάγγελμα συγγενή και της επιθυμίας του πατέρα ενώ των κοριτσιών σχετίζονται περισσότερο με την προσωπική τους προτίμηση, την άμεση τοποθέτηση στην εργασία, τη σχολική επίδοση, τις εργασιακές απολαβές και την ανεξαρτησία.
- Έρευνα των Koumoundourou, Kounenou & Siavara (2012), στην οποία διερευνάται ο διαμεσολαβητικός ρόλος της αυτοαποτελεσματικότητας της επαγγελματικής επιλογής ανάμεσα στις αυτοαξιολογήσεις και την εφηβική επαγγελματική ταυτότητα. Χρησιμοποιήθηκε δείγμα 200 Ελλήνων μαθητών Λυκείου 98 αγόρια και 102 κορίτσια δύο μεγάλων πόλεων στο οποίο διαπιστώθηκε ότι οι αυτοαξιολογήσεις στα κορίτσια επηρέασαν την επαγγελματική ταυτότητα άμεσα και έμμεσα ενώ στα αγόρια επηρέασαν μόνο έμμεσα δια μέσου της αυτοαποτελεσματικότητας της επαγγελματικής επιλογής. Οι μαθητές που έχουν υψηλές αυτοαξιολογήσεις θεωρούν ότι μπορούν να πάρουν επαγγελματικές αποφάσεις. Τα προσωπικά χαρακτηριστικά επηρεάζουν το σχηματισμό πεποιθήσεων αυτοαποτελεσματικότητας. Διαπιστώθηκε

η σχέση ανάμεσα στην επαγγελματική αυτοαποτελεσματικότητα και επαγγελματική ταυτότητα και για τα δύο φύλα.

- Έρευνα της Μιχάλου (2011) με δείγμα 266 άτομα (133 μαθητές των Β' και Γ' τάξεων των Γενικών Λυκείων της περιοχής Πατρών και οι γονείς τους). Από τους γονείς οι 46 ήταν άνδρες και οι 87 γυναίκες, ενώ από τους μαθητές οι 57 αγόρια και οι 76 κορίτσια. Οι στόχοι της έρευνας ήταν η διερεύνηση των αντιλήψεων των γονέων για τις ικανότητες των παιδιών τους και το ρόλο τους στη διαδικασία λήψης απόφασης και επιλογής των παιδιών τους καθώς και η διερεύνηση του τρόπου που τα παιδιά αντιλαμβάνονται τη στάση και την εμπλοκή των γονιών τους. Οι γονείς γνωρίζουν το επάγγελμα που επιθυμούν να ακολουθήσουν τα παιδιά τους και τα θεωρούν ικανά να λάβουν επαγγελματικές αποφάσεις. Οι φιλοδοξίες των εφήβων επηρεάζονται από τις φιλοδοξίες και τις προσδοκίες των γονέων τους. Οι γονείς προσπαθούν να επηρεάσουν τις επιλογές των παιδιών τους.
- Έρευνα των Sidiropoulou-Dimakakou, Mylonas, Argyropoulou & Tampouri (2011) με σκοπό να εξετάσει τη σχέση των δυσκολιών λήψης απόφασης, των δυσλειτουργικών σκέψεων και της γενικής αυτοαποτελεσματικότητας ως παράγοντες που εμπλέκονται στη διαδικασία λήψης απόφασης των φοιτητών Πανεπιστημίου. Το δείγμα της έρευνας είναι 260 τελευταίου έτους φοιτητές του Πανεπιστημίου Πειραιώς, 88 (33,2%) αγόρια και 172(66,2%) κορίτσια. Οι αναποφάσιστοι φοιτητές αναφέρονται σε υψηλό βαθμό δυσλειτουργικών σκέψεων και δυσκολιών σε σχέση με τους φοιτητές που έχουν πάρει επαγγελματική απόφαση. Η έλλειψη πληροφόρησης είναι ένας σημαντικός παράγοντας για την επαγγελματική αποφασιστικότητα και αναποφασιστικότητα. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν
 - α) τα άτομα που κρίνουν με αυτοπεποίθηση και αποφασιστικότητα δεν αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη λήψη επαγγελματικής απόφασης
 - β) η έλλειψη κινήτρων είναι ένας παράγοντας που συνδέεται με τη δυσκολία στη λήψη απόφασης
 - γ) οι δυσλειτουργικές πεποιθήσεις έχουν αρνητική επιρροή στην ικανότητα λήψης επαγγελματικής απόφασης.
- Έρευνα των Koumoundourou, Tsaousis & Kounenou (2011) σε δείγμα 289 μαθητών της Γ' τάξης της περιοχής της Αττικής και συγκεκριμένα 42,6% αγόρια και 57,4% κορίτσια με σκοπό τη διερεύνηση της επιρροής των οικογενειακών χαρακτηριστικών και της αυτοαξιολόγησης στην αγωγή σταδιοδρομίας. Η δυσκολία λήψης απόφασης των αγοριών δεν επηρεάζεται από τις αυτοαξιολογήσεις ενώ των κοριτσιών επηρεάζεται αρνητικά από την κυριαρχία της οικογένειας.

- Έρευνα των Hirschi & Lage (2007) η οποία στηρίχθηκε σε ένα μοντέλο έξι φάσεων για τη λήψη απόφασης μαθητών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Ελβετίας. Οι μαθητές οι οποίοι βρίσκονται σε πρόσφατες φάσεις έχουν μεγαλύτερη ετοιμότητα στην επαγγελματική επιλογή και εξετάζουν περισσότερο τις επαγγελματικές επιλογές.
Το δείγμα ήταν 266 μαθητές/τριες Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, 132 κορίτσια και 134 αγόρια. Τα 220 άτομα ήταν Ελβετοί και οι υπόλοιποι αλλοδαποί.
- Έρευνα των Argyropoulou, Sidiropoulou-Dimakakou & Besevegis (2007), με σκοπό τη διερεύνηση των διαστάσεων της επαγγελματικής αναποφασιστικότητας ανάμεσα σε δείγμα 848 Ελλήνων μαθητών Λυκείου καθώς και τη σχέση ανάμεσα στην κατάσταση επαγγελματικής απόφασης και της γενικής αυτεπάρκειας, των στρατηγικών και των επαγγελματικών ενδιαφερόντων. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τέσσερεις παράγοντες συνεισφέρουν στην επαγγελματική αναποφασιστικότητα η απουσία δομής, η ανάγκη επαγγελματικής καθοδήγησης, εξάπλωση των ενδιαφερόντων και προσωπική σύγκρουση.
- Έρευνα των Βίκη & Παπάνης (2007) σχετικά με τους παράγοντες επιρροής στην επαγγελματική επιλογή των μαθητών. Το δείγμα της έρευνας απαρτίστηκε από 2.100 μαθητές (1.260 μαθητές των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων του Λυκείου και 840 μαθητές των Β΄ και Γ΄ τάξεων του Γυμνασίου). Τα αποτελέσματα έδειξαν, σχετικά με τον παράγοντα φύλο, ότι επηρεάζει τις επιθυμίες και τις τελικές επιλογές των μαθητών. Τα κορίτσια επιλέγουν διαφορετικούς επαγγελματικούς τομείς και επαγγέλματα από τα αγόρια, αφού η «διαφορετική ιδιοσυγκρασία των δύο φύλων οδηγεί σε προτίμηση διαφορετικών επαγγελμάτων». Σύμφωνα και με την άποψη της Gilligan, η διαφοροποίηση αυτή έχει σχέση με τις εμπειρίες των φύλων που είναι διαφορετικές και η οποία, όπως είναι γνωστό, τονίζει τη διαφορετική οπτική γωνία με την οποία βλέπουν τα πράγματα οι γυναίκες σε συνάρτηση με τις διαφορετικές τους εμπειρίες (Παπάνης, 2007).
- Έρευνα του Γώγουλου (2006) με σκοπό τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των μαθητών των ΤΕΕ καθώς και των αξιών τους. Είναι απογραφική, με πληθυσμό των ΤΕΕ των Χανίων το 2005-06 και συμμετείχαν 574 μαθητές. Οι μαθητές των ΤΕΕ προέρχονται από χαμηλά και μεσαία κοινωνικά και οικονομικά στρώματα. Παρά την καλή μέση βαθμολογία (14,1) του απολυτηρίου Γυμνασίου έχουν πολλά μαθησιακά κενά και έχουν στιγματιστεί ως ‘κακοί’ μαθητές. Αρκετοί μαθητές εργάζονται έστω και τα σαββατοκύριακα. Οι γονείς δεν έχουν πανεπιστημιακή μόρφωση και έχουν χαμηλά και μεσαία εισοδήματα. Επιθυμούν στο μεγαλύτερο ποσοστό να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

- Έρευνα των Bardick, Bernes, Magnusson & Witko (2006) για την αξιολόγηση των επαγγελματικών σχεδίων των μαθητών Γυμνασίου στην Νότια Αλμπέρτα στον Καναδά. Οι απόφοιτοι μαθητές του Γυμνασίου ρωτήθηκαν α) για τα σχέδιά τους μετά την αποφοίτησή τους, β) την σιγουριά για το αν θα βρουν επάγγελμα που θα τους αρέσει, αν θα συνεχίσουν κατάρτιση ή εκπαίδευση, ή θα βρουν την εργασία που έχουν επιλέξει, γ) πόσο σημαντικό είναι να εργάζονται στην κοινότητά τους, και δ) αν ανυπομονούν για εργασία. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν 3.562 άτομα. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι απόφοιτοι μαθητές του Γυμνασίου είναι έτοιμοι να κάνουν επαγγελματικά σχέδια. Οι τρεις πρώτες επιλογές τους μετά το Γυμνάσιο είναι: α) να συνεχίσουν full-time την εκπαίδευσή τους σε Πανεπιστήμιο, Κολλέγιο ή Τεχνολογικό Ίδρυμα β) εργασία με μερική απασχόληση γ) εκπαίδευση με μερική απασχόληση σε Πανεπιστήμιο, Κολλέγιο ή Τεχνολογικό Ίδρυμα. Οι απόφοιτοι του Γυμνασίου σκοπεύουν να συνδυάσουν εκπαιδευτικά και επαγγελματικά μονοπάτια παρακολουθώντας πλήρως ή μερικώς σπουδές στη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση ενώ εργάζονται με μερική απασχόληση. Είναι σίγουροι ότι θα βρουν εργασία που τους αρέσει, θα αποκτήσουν την κατάρτιση και την εκπαίδευση που χρειάζονται και θα βρουν εργασία στην επιλογή τους. Θα ήθελαν να εργαστούν στην κοινότητά τους αλλά σκέφτονται την απασχόλησή τους επαρχιακά, εθνικά ή και υπερεθνικά. Ο σχεδιασμός προγραμμάτων καριέρας πρέπει να αρχίζει από το γυμνάσιο και οι μαθητές του γυμνασίου πρέπει να συμμετέχουν σε αυτά τα προγράμματα και σε μελλοντικές αξιολογήσεις τους.
- Έρευνα της Βουτυρά (2004) με σκοπό τη διερεύνηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ της οικογενειακής λειτουργίας των εφήβων και της λήψης επαγγελματικών αποφάσεων με πληθυσμό τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Γ' Αθήνας και δείγμα 142 μαθητών. Από τα αποτελέσματα φάνηκε όσο μεγαλύτερη συνοχή και ευελιξία παρουσιάζει η οικογένεια προέλευσης των μαθητών, τόσο μικρότερο βαθμό αναποφασιστικότητας στην επαγγελματική επιλογή τους είναι πιθανόν να εμφανίσουν.
- Έρευνα της Βίκη (2002) σε Πανελλήνιο δείγμα αντιπροσωπευτικό δείγμα 2100 μαθητών με σκοπό τη διερεύνηση της διαδικασίας της λήψης απόφασης για επαγγελματική κατεύθυνση και σταδιοδρομία έδειξε: Οι μαθητές των ΤΕΕ σε ποσοστό 73,8% έχουν πάρει επαγγελματική απόφαση. Η σχολική επίδοση, το μορφωτικό επίπεδο των γονέων, η οικονομική κατάσταση και το επάγγελμα του πατέρα αποτελούν παράγοντες για την επαγγελματική επιλογή. Η οριστική επιλογή επαγγέλματος επηρεάζεται αρκετά από τις κλίσεις, το κοινωνικό γόητρο, την επαγγελματική εξέλιξη λιγότερο από τον ελεύθερο χρόνο και καθόλου

από τα χρήματα, την επιθυμία των γονέων, από την συνέχιση παράδοσης και από τις πιθανότητες επιτυχίας σε σχολή. Η παρατηρούμενη έρευνα έλλειψη επαρκούς ενημέρωσης γύρω από τα επαγγέλματα κατέδειξε την πλημμελή ή και ανεπαρκή, λειτουργία του θεσμού του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού στην εκπαίδευση. Αυτό οδηγεί στην επισήμανση της αναγκαιότητας για διεύρυνση και ουσιαστική λειτουργία του θεσμού του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού, όχι μόνο σε ό,τι αφορά την ενημέρωση αλλά κυρίως ως προς την ψυχολογική υποστήριξη σε σχέση με την επαγγελματική επιλογή και τα ουσιαστικότερα κριτήριά της.

- Έρευνα των Δημάκη, Καμινιώτη, Κωστάκη, Τσούρτη & Ψαράκη (2000), με δείγμα 455 μαθητές της Α' Γενικού Λυκείου που φοιτούσαν στα αστικά κέντρα, 44% αγόρια. Σκοπός της έρευνας η μελέτη των παραγόντων που επηρεάζουν τη διαμόρφωση εκπαιδευτικών και επαγγελματικών προτιμήσεων των μαθητών. Η επιλογή κατεύθυνσης για την Β Λυκείου επηρεάζεται από το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων και ειδικά του πατέρα, από το οικογενειακό εισόδημα, στα χαμηλά εισοδήματα υπερτερεί η προτίμηση της τεχνολογικής ή θετικής κατεύθυνσης καθώς και από τη βαθμολογία τους στο σχολείο. Η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών επιθυμεί τη συνέχιση των σπουδών μετά το Λύκειο, με τους μαθητές χαμηλής βαθμολογίας να επιλέγουν ΙΕΚ. Οι παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό κανείς(προσωπική επιλογή 41,1%) η οικογένεια(40,2%) και ακολουθούν η κοινωνία(10,8%), οι καθηγητές(6%), τα ΜΜΕ, Τύπος, Βιβλία(5,4%) και οι φίλοι(4,7%). Τα χαρακτηριστικά τα οποία συνδέουν οι μαθητές με την επιλογή επαγγέλματός τους είναι να έχει σχέση με τα ενδιαφέροντά τους(90,97%), καλή αμοιβή(86,06%), συμβολή σε μια καλύτερη και ποιοτική ζωή(83,44%), καλές συνθήκες εργασίας(83,22%), δυνατότητα δημιουργίας κοινωνικών σχέσεων(77,83%), δυνατότητα για εξέλιξη(76,51%), δυνατότητα για δημιουργικότητα(71,98%), δυνατότητα προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο(71,20%), αυτονομία(70,41%), Μονιμότητα(68,25%), δυνατότητα για ανάληψη πρωτοβουλιών(62,89%), κοινωνική θέση-αναγνώριση(59,87%), έλλειψη ανεργίας(52,35%), αρκετός ελεύθερος χρόνος(42%) και έλλειψη ανταγωνισμού(28,57%).

3. Μεθοδολογία της έρευνας

3.1 Ο Σχεδιασμός της έρευνας

Ο σκοπός της έρευνας είναι να διερευνήσει τους λόγους για τους οποίους οι μαθητές/τριες επιλέγουν τα ΕΠΑΛ και να διαπιστώσει το βαθμό επιρροής των ατομικών και περιβαλλοντικών παραγόντων και των κινήτρων όπως τα ενδιαφέροντα, οι αξίες και κάποια χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους στην επιλογή τομέα που πιθανόν να οδηγήσει στο μελλοντικό επάγγελμά τους.

Για αυτό το σκοπό πραγματοποιήθηκε εμπειρική έρευνα.

Ο πληθυσμός της έρευνας είναι μαθητές/τριες των ημερήσιων ΕΠΑΛ της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Γ' Αθήνας.

Το δείγμα αποτελείται από 130 μαθητές/τριες από τρία ημερήσια ΕΠΑΛ της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Γ' Αθήνας και συγκεκριμένα δύο του Δήμου Περιστερίου και ένα ΕΠΑΛ του Δήμου Αιγάλεω και προέκυψε με τη μέθοδο της τυχαίας δειγματοληψίας για να εξασφαλιστεί η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος. Πραγματοποιήθηκε ποσοτική έρευνα. Η ποσοτική έρευνα, υλοποιήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίου, γιατί εξασφαλίζει τη σαφήνεια στη διατύπωση του προβλήματος, την ευκολία στον εντοπισμό εξαρτημένων και ανεξάρτητων μεταβλητών, τον υψηλό βαθμό αξιοπιστίας λόγω των ελεγχόμενων συνθηκών. Απαιτεί λίγο χρόνο στη συλλογή δεδομένων από μεγάλο αριθμό μαθητών, τους οποίους δεν μπορούμε να απασχολήσουμε για μεγάλο διάστημα, επιτρέπει τη διασφάλιση της ανωνυμίας με αποτέλεσμα τις ειλικρινείς απαντήσεις σε λεπτές ερωτήσεις.. Επίσης τα αποτελέσματα είναι σχεδόν απολύτως αντικειμενικά, χωρίς να βασίζονται στην προσωπική κρίση του ερευνητή (Κορρές, 2007; Μακράκης, 2005; Cohen & Manion, 1994; Βάμβουκας, 1988).

Το ερωτηματολόγιο περιέχει δεκαέξι ερωτήσεις και είναι χωρισμένο σε τέσσερις ενότητες και δημιουργήθηκε από την ερευνήτρια με συνδυασμό ερωτήσεων από γνωστά ερωτηματολόγια τα οποία χαρακτηρίζονται για την αξιοπιστία και την εγκυρότητά τους. Η πρώτη ενότητα περιέχει οκτώ ερωτήσεις (1-8) που αφορούν δημογραφικά στοιχεία των μαθητών και των γονέων τους, όπως σχολείο φοίτησης, φύλο, τάξη, τομέα, ειδικότητα, μορφωτικό επίπεδο γονέων, είδος εργασίας γονέων και βαθμό απολυτηρίου γυμνασίου των μαθητών/τριών. Η δεύτερη ενότητα περιέχει τρεις ερωτήσεις (9-11) σχετικά με τους λόγους φοίτησης στο ΕΠΑΛ, επιλογές μετά την αποφοίτηση καθώς και για το επάγγελμα που επιλέγουν. Η τρίτη ενότητα περιέχει δύο ερωτήσεις (12-13), την 12^η ερώτηση η οποία περιέχει 15 προτάσεις σχετικά με τα ενδιαφέροντα μαθητών/τριών και προέρχονται από το Τεστ ΕΠΑγγελματικών Ενδιαφερόντων (ΤΕΠΕ) του ερωτηματολογίου του επαγγελματικού προσανατολισμού που στηρίζεται στη θεωρία του Holland η οποία έχει αναφερθεί στο κεφάλαιο 2 και χρησιμοποιείται στα Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού και την

13^η ερώτηση που ελέγχει το βαθμό που επηρεάζουν τα ενδιαφέροντα την επαγγελματική επιλογή. Η τέταρτη ενότητα περιέχει τρεις ερωτήσεις (14-16) σχετικά με τις αξίες, την αυτοεκτίμηση και τους άλλους παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή. Συγκεκριμένα η 14^η ερώτηση περιέχει 17 προτάσεις σχετικά με τις εργασιακές αξίες οι οποίες προέρχονται από το Τεστ των ΕΡγασιακών Αξιών (ΤΕΡΓΑ) του ερωτηματολογίου Επαγγελματικού Προσανατολισμού που χρησιμοποιείται από τα ΚΕΣΥΠ. Η 15^η ερώτηση περιέχει 6 προτάσεις σχετικές με την αυτοεκτίμηση οι οποίες προέρχονται από το αντίστοιχο ερωτηματολόγιο του Rosenberg. Η 16^η ερώτηση περιέχει δώδεκα προτάσεις από τις οποίες πέντε αφορούν την επιρροή της οικογένειας, τρεις ερωτήσεις αφορούν την επιρροή των φίλων, δύο ερωτήσεις διερευνούν την αυτοαντίληψη του ατόμου, μία ερώτηση αφορά την συμμετοχή των εκπαιδευτικών και τέλος μία ερώτηση διερευνά τη συμβολή του επαγγελματικού προσανατολισμού για την επαγγελματική επιλογή.

Το ερωτηματολόγιο μοιράστηκε στους μαθητές με τη σύμφωνη γνώμη του Διευθυντή και κατόπιν συνεννόησης με τους εκπαιδευτικούς κάθε σχολείου συγκεκριμένη διδακτική ώρα η οποία επιλέχθηκε από τους ίδιους εξασφαλίζοντας την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου. Μοιράστηκαν συνολικά 160 ερωτηματολόγια, σε μαθητές τμημάτων Γενικής Παιδείας, τα περισσότερα σε Β και Γ τάξη, διότι οι μαθητές των τάξεων αυτών έχουν ήδη κάνει επιλογή τομέα και ειδικότητας. Από αυτά απαντήθηκαν 130.

Η στατιστική επεξεργασία πραγματοποιήθηκε με το SPSS 18.

3.2 Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα είναι:

1. Ποιοι είναι οι λόγοι που οι μαθητές/τριες επιλέγουν την κατεύθυνση Επαγγελματικού Λυκείου και ποιες οι προοπτικές τους μετά την αποφοίτηση;
2. Διαφοροποιείται η επαγγελματική επιλογή των μαθητών ως προς το επάγγελμα ανάλογα με το φύλο;
3. Διαφοροποιούνται τα ενδιαφέροντα ανά φύλο και ανά τομέα;
4. Υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στα ενδιαφέροντα και στις επαγγελματικές αξίες-κίνητρα;
5. Ποιοι παράγοντες και σε ποιο βαθμό επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή των μαθητών/τριών των ΕΠΑ.Λ;

4. Ανάλυση αποτελεσμάτων

Το δείγμα των μαθητών /τριών της ποσοτικής έρευνας, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1 διπλής εισόδου, αποτελείται από 78 αγόρια (ποσοστό 60%) και 52 κορίτσια (ποσοστό 40%). Στην Α΄τάξη φοιτούν 24 μαθητές (ποσοστό 18,5%), στη Β΄ τάξη φοιτούν 39 μαθητές (ποσοστό 30%) και στη Γ΄ τάξη 67 μαθητές (ποσοστό 51,5%). Το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος είναι επιλεγμένο από τη Β΄ και Γ΄ τάξη γιατί οι μαθητές έχουν κάνει την επαγγελματική επιλογή (επιλογή τομέα) ενώ οι μαθητές της Α΄ τάξης δεν έχουν επιλέξει οριστικά τομέα. Επίσης φαίνεται το πλήθος και το ποσοστό των μαθητών ανά φύλο και τάξη.

Πίνακας 1: Κατανομή των μαθητών του δείγματος ανά Φύλο και Τάξη

			Τάξη			Σύνολο
			A	B	Γ	
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	10	26	42	78
		% Σύνολο	7,7%	20,0%	32,3%	60,0%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Πλήθος	14	13	25	52
		% Σύνολο	10,8%	10,0%	19,2%	40,0%
Σύνολο		Πλήθος	24	39	67	130
		% Σύνολο	18,5%	30,0%	51,5%	100,0%

Στον Πίνακα 2, φαίνεται η κατανομή συχνοτήτων των μαθητών ανά τομέα και συγκεκριμένα στον τομέα Μηχανολογίας υπάρχουν 12 μαθητές (ποσοστό 9,2%), στον τομέα Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και αυτοματισμού 31 μαθητές (ποσοστό 23,8%), στον τομέα Πληροφορικής 34 μαθητές (ποσοστό 26,2%), στον τομέα Διοίκησης και Οικονομίας 13 μαθητές (ποσοστό 10%), στον τομέα Υγείας – Πρόνοιας - Ευεξίας 15 μαθητές (ποσοστό 11,5%), στον τομέα Εφαρμοσμένων τεχνών 14 μαθητές (ποσοστό 10,8%) και τέλος στον τομέα Δομικών έργων, Δομημένου περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού 11 μαθητές (ποσοστό 8,5%).

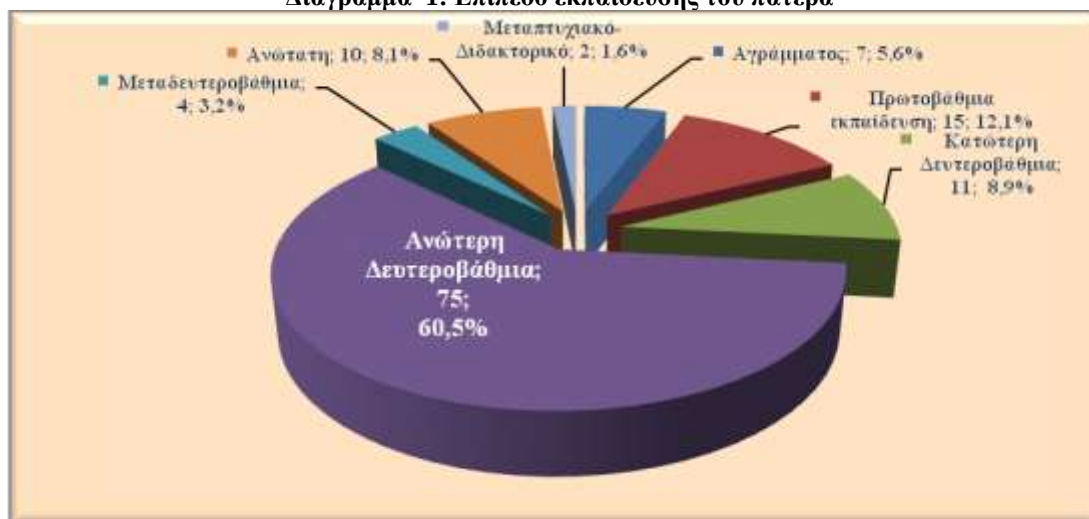
Στο κυκλικό Διάγραμμα 1, φαίνεται το επίπεδο εκπαίδευσης του πατέρα σε 7 κατηγορίες, οι οποίες προέκυψαν από μετασχηματισμό των αρχικών τακτικών μεταβλητών του μορφωτικό επιπέδου του πατέρα από 11 κατηγορίες. Παρατηρούμε ότι το επίπεδο εκπαίδευσης των πατέρων σε ποσοστό 60,5% είναι απόφοιτοι Λυκείου Γενικού ή Επαγγελματικού και στη συνέχεια ποσοστό 12,1% είναι απόφοιτοι Δημοτικού, ποσοστό 8,9% με απολυτήριο Γυμνασίου, ποσοστό 8,1% έχουν πτυχίο Ανώτατης εκπαίδευσης, ποσοστό 5,6% αγράμματοι ή με λίγες τάξεις του Δημοτικού, ποσοστό 3,2% έχουν πιστοποίηση σε ΙΕΚ, και πολύ μικρό

ποσοστό 1,6% έχει μεταπτυχιακό - διδακτορικό τίτλο ενώ υπάρχει και ένα ποσοστό 4,6% που δεν απάντησε στην ερώτηση.

Πίνακας 2: Κατανομή συχνότητας των μαθητών/τριών ανά τομέα

		Συχνότητα	Σχετική συχνότητα
Τομέας	Μηχανολογίας	12	9,2
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	31	23,8
	Πληροφορικής	34	26,2
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	10,0
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	15	11,5
	Εφαρμοσμένων Τεχνών	14	10,8
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	11	8,5
	Σύνολο	130	100,0

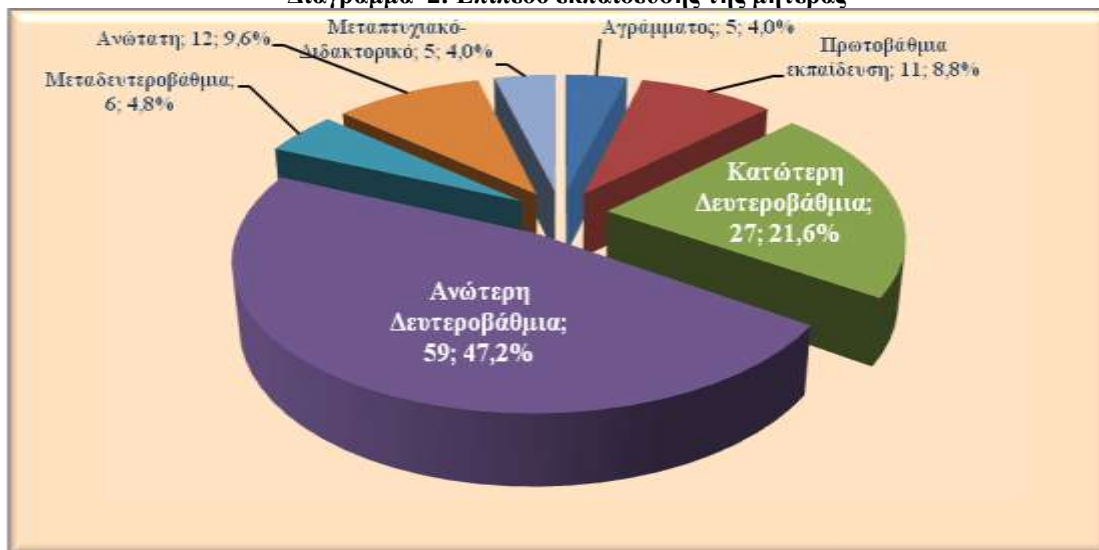
Διάγραμμα 1: Επίπεδο εκπαίδευσης του πατέρα

Στο κυκλικό Διάγραμμα 2 φαίνεται το επίπεδο εκπαίδευσης των μητέρων σε 7 κατηγορίες, οι οποίες προέκυψαν από μετασχηματισμό των αρχικών τακτικών μεταβλητών του μορφωτικού επιπέδου της μητέρας από 11 κατηγορίες. Οι μητέρες είναι σε ποσοστό 47,2% απόφοιτοι όλων των τύπων Λυκείου, σε ποσοστό 21,6% έχουν απολυτήριο Γυμνασίου, σε ποσοστό 9,6% έχουν πτυχίο Ανώτατης εκπαίδευσης, σε ποσοστό 8,8% είναι απόφοιτοι Δημοτικού, σε

ποσοστό 4,8% έχουν πιστοποίηση σε ΙΕΚ, σε ποσοστό 4,0% είναι αγράμματες ή με λίγες τάξεις του Δημοτικού, σε ποσοστό 4,0% έχουν μεταπτυχιακό - διδακτορικό τίτλο.

Διάγραμμα 2: Επίπεδο εκπαίδευσης της μητέρας

Ο πίνακας 3 παρουσιάζει περιγραφικά στοιχεία σχετικά με το βαθμό απολυτηρίου Γυμνασίου, του δείγματος. Παρατηρούμε ότι δεν έχει συμπληρωθεί από όλους τους μαθητές ο βαθμός απολυτηρίου του Γυμνασίου και συγκεκριμένα δεν τον συμπλήρωσαν 23 μαθητές γεγονός που αλλοιώνει το γενικό μέσο όρο. Παρ' όλα αυτά ο μέσος όρος από τους μαθητές που απάντησαν σε αυτό το ερώτημα είναι 14,227 ο οποίος δείχνει ότι οι μαθητές των ΕΠΑΛ έχουν απολυτήριο Γυμνασίου με σχετικά καλή επίδοση.

Πίνακας 3: Περιγραφικά στοιχεία του βαθμού Απολυτηρίου του Γυμνασίου

	N	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέσος όρος	Τυπική απόκλιση
Βαθμός Απολυτηρίου Γυμνασίου	107	10,0	16,8	14,227	1,7075
Valid N (listwise)	107				

Το ερωτηματολόγιο ελέγχθηκε ως προς την αξιοπιστία του ανά έννοια και συνολικά.

Ο alpha Cronbach για τις 15 προτάσεις των ενδιαφερόντων της σχετικής ερώτησης του ερωτηματολογίου είναι 0,810.

Ο alpha Cronbach για τις 17 προτάσεις των αξιών της σχετικής ερώτησης του ερωτηματολογίου είναι 0,854.

Ο alpha Cronbach για τις 6 προτάσεις της αυτοεκτίμησης ήταν 0,531 και αφαιρώντας δύο προτάσεις(15Α, 15Γ) γίνεται 0,676.

Ο alpha Cronbach για τις 5 προτάσεις που αφορούν την επιρροή των γονέων είναι 0,545 και αφαιρώντας μία πρόταση τη 16Η γίνεται 0,597, ενώ για τις δύο προτάσεις που αφορούν την

αυτοαντίληψη είναι 0,621, για τις τρεις προτάσεις σχετικά με την επιρροή των φίλων 0,381 και αν αφαιρεθεί η 16B γίνεται 0,661 και τέλος για τις δύο προτάσεις που αφορούν την επιρροή του σχολείου ο alpha Cronbach είναι 0,661.

Ο alpha Cronbach για όλες τις 46 παραπάνω προτάσεις που αφορούν την διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή, έχοντας αφαιρέσει τις προτάσεις που μείωναν τον alpha Cronbach σε κάθε κατηγορία, είναι 0,882.

Για τη διερεύνηση του **πρώτου** ερευνητικού ερωτήματος, φαίνονται στον Πίνακα 4 διπλής εισόδου, οι λόγοι για τους οποίους οι μαθητές/τριες επιλέγουν ΕΠΑΛ ανά φύλο και συγκεκριμένα βλέπουμε ότι ο πρώτος λόγος είναι **«με ενδιέφερε να αποκτήσω πτυχίο της ειδικότητας για να βγω στην αγορά εργασίας»** σε ποσοστό 45,4%, με ποσοστό 46,2% μέσα στα αγόρια και 44,2% μέσα στα κορίτσια.

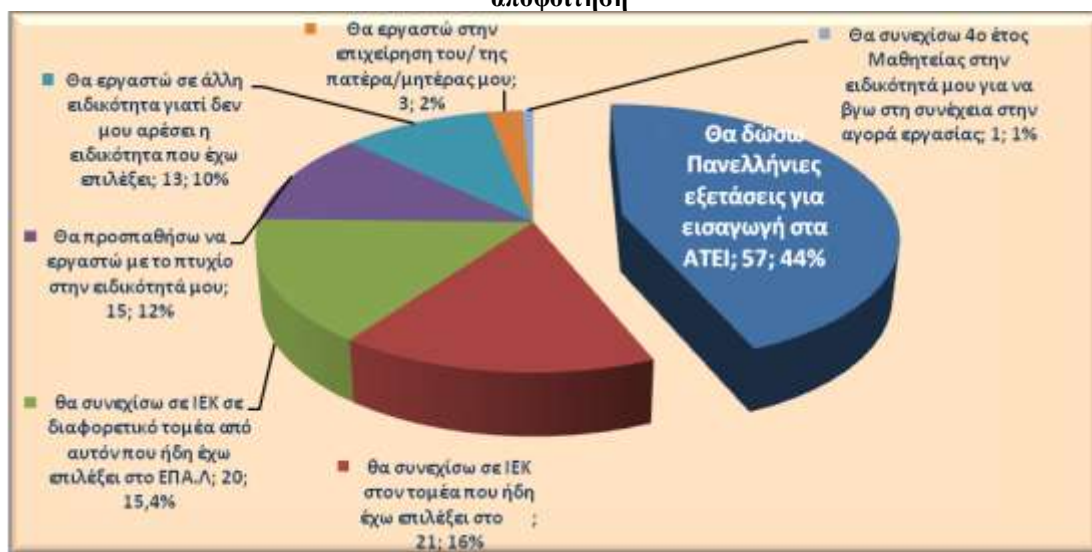
Δεύτερος λόγος είναι **«είναι ευκολότερο να πάρω απολυτήριο»** σε ποσοστό 32,3%, με αντίστοιχα ποσοστά 32,1% και 32,7% μέσα σε αγόρια και μέσα σε κορίτσια και ακολουθεί σε ποσοστό 16,2% ο τρίτος λόγος **«μου παρέχει περισσότερα εφόδια για τη μελλοντική μου εργασία»** ενώ τελευταίος τέταρτος λόγος είναι **«είναι ευκολότερες οι Πανελλαδικές εξετάσεις για εισαγωγή στα ΑΤΕΙ»** με ποσοστό 6,2%.

Πίνακας 4: Κατανομή συχνοτήτων και σχετικών συχνοτήτων των απόψεων των μαθητών σχετικά με τους λόγους επιλογής ΕΠΑΛ ανά φύλο

		Επέλεξε να φοιτήσει σε ΕΠΑΛ				Σύνολο
		είναι ευκολότερο να πάρω απολυτήριο	με ενδιέφερε να αποκτήσω πτυχίο της ειδικότητας για να βγω στην αγορά εργασίας	μου παρέχει περισσότερα εφόδια για τη μελλοντική μου εργασία	είναι ευκολότερες οι Πανελλαδικές εξετάσεις για εισαγωγή στα ΑΤΕΙ	
ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	25	36	13	4	78
	% στο Φύλο	32,1%	46,2%	16,7%	5,1%	100,0%
	% Συνόλου	19,2%	27,7%	10,0%	3,1%	60,0%
ΚΟΡΙΤΣΙ	Πλήθος	17	23	8	4	52
	% στο Φύλο	32,7%	44,2%	15,4%	7,7%	100,0%
	% Συνόλου	13,1%	17,7%	6,2%	3,1%	40,0%
	Πλήθος	42	59	21	8	130
	% στο Φύλο	32,3%	45,4%	16,2%	6,2%	100,0%
	% Συνόλου	32,3%	45,4%	16,2%	6,2%	100,0%

Στο Διάγραμμα 3 φαίνονται οι προοπτικές των μαθητών/τριών μετά την αποφοίτηση, με σειρά σημαντικότητας, σε ποσοστό **44%** «Θα δώσω Πανελλήνιες εξετάσεις για εισαγωγή στα ΑΤΕΙ», σε ποσοστό **16%** «θα συνεχίσω σε ΙΕΚ στον τομέα που ήδη έχω επιλέξει στο ΕΠΑ.Λ», σε ποσοστό **15,4%** «θα συνεχίσω σε ΙΕΚ σε διαφορετικό τομέα από αυτόν που ήδη έχω επιλέξει στο ΕΠΑ.Λ», σε ποσοστό **12%** «Θα προσπαθήσω να εργαστώ με το πτυχίο στην ειδικότητά μου», σε ποσοστό **10%** «Θα εργαστώ σε άλλη ειδικότητα γιατί δεν μου αρέσει η ειδικότητα που έχω επιλέξει», σε ποσοστό **2%** «Θα εργαστώ στην επιχείρηση του/της πατέρα/μητέρας μου» και τέλος σε ποσοστό **1%** «Θα συνεχίσω 4ο έτος Μαθητείας στην ειδικότητά μου για να βγω στη συνέχεια στην αγορά εργασίας».

Διάγραμμα 3:Κατανομή συχνοτήτων και σχετικών συχνοτήτων σχετικά με τις επιλογές μετά την αποφοίτηση

Για τη διερεύνηση του **δεύτερου** ερευνητικού ερωτήματος, «**Διαφοροποιείται η επαγγελματική επιλογή ως προς το επάγγελμα ανάλογα με το φύλο**» χρησιμοποιείται ο στατιστικός έλεγχος υποθέσεων χ^2 . Θεωρούμε:

Ho: η επαγγελματική επιλογή ως προς το επάγγελμα είναι ανεξάρτητη από το φύλο.

H1: η επαγγελματική επιλογή ως προς το επάγγελμα εξαρτάται από το φύλο.

Επειδή $p_value=0,015<0,05$ όπως φαίνεται από τον πίνακα **Chi-Square Tests** που ακολουθεί τον Πίνακα 8 διπλής εισόδου, απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση Ho και δεχόμαστε την εναλλακτική H1, επομένως η επαγγελματική επιλογή ως προς το επάγγελμα διαφέρει ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια.

Από τον Πίνακα 5 διπλής εισόδου φαίνεται ότι, τα αγόρια σε ποσοστό 54,5% των αγοριών θεωρούν ότι «**η επαγγελματική επιλογή αφορά επάγγελμα του τομέα και της ειδικότητας που παρακολουθούν**» ενώ τα κορίτσια σε ποσοστό 43,1% των κοριτσιών έχουν την ίδια άποψη. «**Δεν έχει αποφασίσει**» αν η επαγγελματική επιλογή αφορά επάγγελμα, το 18,2% των αγοριών και το 17,6% των κοριτσιών. «**Η επαγγελματική επιλογή αφορά επάγγελμα σε άλλη ειδικότητα**» έχει αποφασίσει το 15,6% των αγοριών και το 37,3% των κοριτσιών.

Το 11,7% των αγοριών που αντιστοιχεί στο 7% του δείγματος έχει αποφασίσει ότι «η επαγγελματική επιλογή αφορά επάγγελμα των στρατιωτικών σχολών» ενώ το ποσοστό των κοριτσιών που έχει την ίδια άποψη είναι μόνο το 2 % των κοριτσιών που αντιστοιχεί στο 0,8% του δείγματος.

Πίνακας 5: Η επαγγελματική σου επιλογή αφορά επάγγελμα ανά φύλο

		Η επαγγελματική σου επιλογή αφορά επάγγελμα				Σύνολο
		του τομέα και της ειδικότητας που παρακολουθώ	δεν έχω αποφασίσει	άλλη ειδικότητα	στρατιωτικές σχολές	
ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	42	14	12	9	77
	% Φύλο	54,5%	18,2%	15,6%	11,7%	100,0%
	% Συνόλου	32,8%	10,9%	9,4%	7,0%	60,2%
ΚΟΡΙΤΣΙ	Πλήθος	22	9	19	1	51
	% Φύλο	43,1%	17,6%	37,3%	2,0%	100,0%
	% Συνόλου	17,2%	7,0%	14,8%	,8%	39,8%
Σύνολο	Πλήθος	64	23	31	10	128
	% Φύλο	50,0%	18,0%	24,2%	7,8%	100,0%
	% Συνόλου	50,0%	18,0%	24,2%	7,8%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,468 ^a	3	,015
Likelihood Ratio	11,089	3	,011
Linear-by-Linear Association	,541	1	,462
N of Valid Cases	128		

a. 1 cells (12,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,98.

Για τη διερεύνηση του **τρίτου** ερευνητικού ερωτήματος «**Διαφοροποιούνται τα ενδιαφέροντα ανάλογα με το φύλο και με τον τομέα**», θα χρησιμοποιήσουμε το μη παραμετρικό έλεγχο Mann Whitney U για το φύλο και το μη παραμετρικό έλεγχο Kruskal

Wallis για τον τομέα, γιατί καμία υποομάδα αγοριών και κοριτσιών για κανένα τύπο προσωπικότητας δεν ακολουθεί την κανονική κατανομή, όπως φαίνεται από τον Πίνακα 6. Ως προς τον τομέα, όπως φαίνεται από τον Πίνακα 7, ομοίως καμία υποομάδα μαθητών δεν ακολουθεί την κανονική κατανομή, αφού $p_value < 0,05$.

Πίνακας 6: Έλεγχος κανονικότητας ενδιαφέροντα ανά φύλο (Tests of Normality)

	Φύλο	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
να φτιάχνεις με τα χέρια σου διάφορες κατασκευές, να μαστορεύεις, να καλλιεργείς φυτά ή λουλούδια	ΑΓΟΡΙ	,183	76	,000	,887	76	,000
	ΚΟΡΙΤΣΙ	,283	52	,000	,804	52	,000
να ασχολείσαι με τη μελέτη και έρευνα της σύνθεσης διαφόρων ενώσεων	ΑΓΟΡΙ	,264	76	,000	,792	76	,000
	ΚΟΡΙΤΣΙ	,321	52	,000	,733	52	,000
να ελέγχεις και να συμπληρώνεις φορολογικές δηλώσεις, οικονομικά έγγραφα και βιβλία	ΑΓΟΡΙ	,357	76	,000	,721	76	,000
	ΚΟΡΙΤΣΙ	,382	52	,000	,608	52	,000
να φωτογραφίζεις εικόνες και στιγμές ασχολούμενος με την καλλιτεχνική και επαγγελματική φωτογραφία.	ΑΓΟΡΙ	,203	76	,000	,883	76	,000
	ΚΟΡΙΤΣΙ	,179	52	,000	,896	52	,000
να επεξεργάζεσαι, να αναλύεις και να ερμηνεύεις αριθμητικά δεδομένα και να κάνεις αριθμητικές πράξεις	ΑΓΟΡΙ	,282	76	,000	,754	76	,000
	ΚΟΡΙΤΣΙ	,365	52	,000	,691	52	,000

a. Lilliefors Significance Correction

Πίνακας 7: Έλεγχος κανονικότητας ενδιαφέροντα ανά τομέα (Tests of Normality)

	Τομέας	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
		Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
να ασχολείσαι με τη μελέτη και έρευνα της σύνθεσης διαφόρων ενώσεων	Μηχανολογίας	,331	12	,001	,823	12	,017
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	,306	31	,000	,744	31	,000
	Πληροφορικής	,303	34	,000	,756	34	,000
	Διοίκησης και Οικονομίας	,346	13	,000	,745	13	,002
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	,326	15	,000	,755	15	,001
	Εφαρμοσμένων Τεχνών	,342	13	,000	,766	13	,003
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	,346	11	,001	,774	11	,004

a. Lilliefors Significance Correction

Για το μη παραμετρικό έλεγχο Mann-Whitney θεωρούμε:

Ho: Οι συναρτήσεις κατανομών αγοριών και κοριτσιών ως προς το συγκεκριμένο ενδιαφέρον είναι ίδιες.

H1: Οι συναρτήσεις κατανομών αγοριών και κοριτσιών ως προς το συγκεκριμένο ενδιαφέρον δεν είναι ίδιες.

Ο πίνακας Test Statistics που ακολουθεί τον πίνακα 8 δείχνει ότι για το ενδιαφέρον 1 δηλαδή «να φτιάχνεις με τα χέρια σου διάφορες κατασκευές, να μαστορεύεις, να καλλιεργείς φυτά ή λουλούδια» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Πρακτικό τύπο το $p_value=0,004<0,05$ επομένως απορρίπτεται η υπόθεση Ho και δεχόμαστε την εναλλακτική H1 άρα οι συναρτήσεις κατανομών αγοριών και κοριτσιών ως προς το συγκεκριμένο ενδιαφέρον δεν είναι ίδιες. Ομοίως για τα ενδιαφέροντα 5 «να ασχολείσαι με ανθρώπους που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα ψυχολογικά ή/και κοινωνικά προβλήματα και να συμβάλλεις στη βελτίωση της κατάστασής τους» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Κοινωνικό τύπο, 6 «να ασχολείσαι με τη διδασκαλία των εικαστικών τεχνών ή άλλων καλών τεχνών(π.χ ζωγραφικής, χορού, μουσικής ...)» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Καλλιτεχνικό τύπο, 7 «να είσαι υπεύθυνος για το σχεδιασμό και την κατασκευή αυτοκινήτων, πλοίων, αεροσκαφών.....» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Πρακτικό τύπο, 12 «να σχεδιάζεις και να δημιουργείς ρούχα και προϊόντα υψηλής ραπτικής» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Καλλιτεχνικό τύπο, 13 «να φωτογραφίζεις εικόνες και στιγμές ασχολούμενος με την καλλιτεχνική και επαγγελματική φωτογραφία» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Καλλιτεχνικό τύπο έχουμε αντίστοιχα $p_value=0,001<0,05$, $p_value=0,041<0,05$, $p_value=0,000<0,05$, $p_value=0,006<0,05$, $p_value=0,014<0,05$, επομένως απορρίπτεται η υπόθεση Ho και δεχόμαστε την εναλλακτική H1 άρα οι συναρτήσεις κατανομών αγοριών και κοριτσιών ως προς τα συγκεκριμένα ενδιαφέροντα δεν είναι ίδιες. Αντιθέτως, για τα ενδιαφέροντα 2 «να ασχολείσαι με τη μελέτη και έρευνα της σύνθεσης διαφόρων ενώσεων» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Ερευνητικό τύπο $p_value=0,072>0,05$, 3 «να οργανώνεις προγράμματα και να συντονίζεις ανθρώπους για ένα κοινό σκοπό, όπως είναι π.χ. οι εκδρομές, οι εορταστικές εκδηλώσεις, τα συνέδρια, η παραγωγή ενός προϊόντος σε εργοστάσιο κ.α.» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Επιχειρηματικό τύπο $p_value=0,058>0,05$, 4 «να προμηθεύεις και να πουλάς ορισμένα προϊόντα, να συνδιαλέγεσαι με ανθρώπους και να τους πείθεις να αγοράζουν αγαθά ή να κάνεις διάφορες εμπορικές συναλλαγές. Να επενδύεις τα χρήματά σου κατά τρόπο αποδοτικό» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Επιχειρηματικό τύπο $p_value=0,143>0,05$, 8 «να ελέγχεις και να συμπληρώνεις φορολογικές δηλώσεις, οικονομικά έγγραφα και βιβλία» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Οργανωτικό τύπο $p_value=0,375>0,05$, 9 «να εργάζεσαι ως σύμβουλος επενδύσεων ή και να ασχολείσαι με αγορά πώληση μετοχών» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Επιχειρηματικό τύπο $p_value=0,761>0,05$, 10 «να ασχολείσαι με τη

χημική ανάλυση και την παρασκευή φαρμάκων και άλλων ουσιών» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Ερευνητικό τύπο $p_value=0,883>0,05$, 11 «να ασχολείσαι με την προστασία των ανθρώπων από φυσικές καταστροφές καθώς και με την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Κοινωνικό τύπο $p_value=0,327>0,05$, 14 «να παράγεις ποιητικό λόγο» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Καλλιτεχνικό τύπο $p_value=0,054>0,05$, 15 «να επεξεργάζεσαι, να αναλύεις και να ερμηνεύεις αριθμητικά δεδομένα και να κάνεις αριθμητικές πράξεις» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Ερευνητικό τύπο $p_value=0,067>0,05$, δεν απορρίπτεται η H_0 επομένως οι συναρτήσεις κατανομών αγοριών και κοριτσιών ως προς το συγκεκριμένο ενδιαφέρον είναι ίδιες.

Για το μη παραμετρικό έλεγχο Kruskal Wallis ανά τομέα θεωρούμε:

H_0 : Οι συναρτήσεις κατανομών των επτά τομέων ως προς το συγκεκριμένο ενδιαφέρον είναι ίδιες.

H_1 : Οι συναρτήσεις κατανομών των επτά τομέων ως προς το συγκεκριμένο ενδιαφέρον δεν είναι ίδιες.

Ο πίνακας Test Statistics που ακολουθεί τον πίνακα 9 δείχνει ότι για τα ενδιαφέροντα 1 «να φτιάχνεις με τα χέρια σου διάφορες κατασκευές, να μαστορεύεις, να καλλιεργείς φυτά ή λουλούδια» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Πρακτικό τύπο το $p_value=0,010<0,05$, το ενδιαφέρον 7 «να είσαι υπεύθυνος για το σχεδιασμό και την κατασκευή αυτοκινήτων, πλοίων, αεροσκαφών.....» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Πρακτικό τύπο το $p_value=0,002<0,05$, το ενδιαφέρον 8 «να ελέγχεις και να συμπληρώνεις φορολογικές δηλώσεις, οικονομικά έγγραφα και βιβλία» που με βάση τη θεωρία του Holland δείχνει Οργανωτικό τύπο το $p_value=0,032<0,05$, επομένως απορρίπτεται η υπόθεση H_0 και δεχόμαστε την εναλλακτική H_1 άρα οι συναρτήσεις κατανομών των επτά τομέων ως προς τα συγκεκριμένα ενδιαφέροντα δεν είναι ίδιες. Αντιθέτως, για τα υπόλοιπα ενδιαφέροντα 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 το $p_value > 0,05$ επομένως δεν απορρίπτεται η υπόθεση H_0 και άρα οι συναρτήσεις κατανομών των επτά τομέων ως προς τα συγκεκριμένα ενδιαφέροντα είναι ίδιες.

Πίνακας 8

Φύλο		N	Mean Rank	Sum of Ranks
1. να φτιάχνεις με τα χέρια σου διάφορες κατασκευές, να μαστορεύεις, να καλλιεργείς φυτά ή λουλούδια	ΑΓΟΡΙ	78	73,12	5703,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	54,08	2812,00
2. να ασχολείσαι με τη μελέτη και έρευνα της σύνθεσης διαφόρων ενώσεων	ΑΓΟΡΙ	77	69,47	5349,50
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	58,38	3035,50
3. να οργανώνεις προγράμματα και να συντονίζεις ανθρώπους για ένα κοινό σκοπό, όπως είναι π.χ. οι εκδρομές, οι εορταστικές εκδηλώσεις, τα συνέδρια, η παραγωγή ενός προϊόντος σε εργοστάσιο κ.α.	ΑΓΟΡΙ	78	60,58	4725,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	72,88	3790,00
4. να προμηθεύσεις και να πουλάς ορισμένα προϊόντα, να συνδιαλλάγεις με ανθρώπους και να τους πείθεις να αγοράζουν αγαθά ή να κάνεις διάφορες εμπορικές συναλλαγές. Να επενδύεις τα χρήματά σου κατά τρόπο αποδοτικό.	ΑΓΟΡΙ	76	68,34	5194,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	58,88	3062,00
5. να ασχολείσαι με ανθρώπους που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα ψυχολογικά ή/και κοινωνικά προβλήματα και να συμβάλλεις στη βελτίωση της κατάστασής τους.	ΑΓΟΡΙ	78	56,82	4432,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	78,52	4083,00
6. να ασχολείσαι με τη διδασκαλία των εικαστικών τεχνών ή άλλων καλών τεχνών(π.χ ζωγραφικής, χορού, μουσικής).	ΑΓΟΡΙ	78	60,19	4694,50
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	73,47	3820,50
7. να είσαι υπεύθυνος για το σχεδιασμό και την κατασκευή αυτοκινήτων, πλοίων, αεροσκαφών.....	ΑΓΟΡΙ	77	74,34	5724,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	50	48,08	2404,00
8. να ελέγχεις και να συμπληρώνεις φορολογικές δηλώσεις, οικονομικά έγγραφα και βιβλία	ΑΓΟΡΙ	78	67,56	5270,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	62,40	3245,00
9. να εργάζεσαι ως σύμβουλος επενδύσεων ή και να ασχολείσαι με αγορά πώληση μετοχών.	ΑΓΟΡΙ	78	66,24	5167,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	64,38	3348,00
10. να ασχολείσαι με τη χημική ανάλυση και την παρασκευή φαρμάκων και άλλων ουσιών	ΑΓΟΡΙ	78	64,65	5043,00

	ΚΟΡΙΤΣΙ	51	65,53	3342,00
11. να ασχολείσαι με την προστασία των ανθρώπων από φυσικές καταστροφές καθώς και με την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.	ΑΓΟΡΙ	78	68,06	5308,50
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	61,66	3206,50
12. να σχεδιάζεις και να δημιουργείς ρούχα και προϊόντα υψηλής ραπτικής.	ΑΓΟΡΙ	77	58,40	4497,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	74,77	3888,00
13. να φωτογραφίζεις εικόνες και στιγμές ασχολούμενος με την καλλιτεχνική και ΕΠΑεπαγγελματική φωτογραφία.	ΑΓΟΡΙ	78	59,07	4607,50
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	75,14	3907,50
14. να παράγεις ποιητικό λόγο	ΑΓΟΡΙ	78	70,29	5482,50
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	58,32	3032,50
15. να επεξεργάζεσαι, να αναλύεις και να ερμηνεύεις αριθμητικά δεδομένα και να κάνεις αριθμητικές πράξεις	ΑΓΟΡΙ	77	69,46	5348,50
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	58,39	3036,50

Test Statistics^a

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Mann-Whitney U	1434,000	1657,500	1644,000	1684,000	1351,000	1613,500	1129,000	1867,000	1970,000	1962,000	1828,500	1494,000	1526,500	1654,500	1658,500
Wilcoxon W	2812,000	3035,500	4725,000	3062,000	4432,000	4694,500	2404,000	3245,000	3348,000	5043,000	3206,500	4497,000	4607,500	3032,500	3036,500
Z	-2,905	-1,801	-1,895	-1,465	-3,331	-2,047	-4,118	-,887	-,304	-,147	-,980	-2,764	-2,449	-1,930	-1,829
Asymp. Sig. (2-tailed)	,004	,072	,058	,143	,001	,041	,000	,375	,761	,883	,327	,006	,014	,054	,067

a. Grouping Variable: Φύλο

Πίνακας 9

	Τομέας	N	Mean Rank
1. να φτιάχνεις με τα χέρια σου διάφορες κατασκευές, να μαστορεύεις, να καλλιεργείς φυτά ή λουλούδια	Μηχανολογίας	12	96,25
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	31	74,10
	Πληροφορικής	34	64,37
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	55,85
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	15	48,43
	Εφαρμοσμένων Τεχνών	14	50,50
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	11	65,00
2. να ασχολείσαι με τη μελέτη και έρευνα της σύνθεσης διαφόρων ενώσεων	Μηχανολογίας	12	80,00
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	31	59,02
	Πληροφορικής	34	62,15
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	69,35
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	15	59,00
	Εφαρμοσμένων Τεχνών	13	69,58
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	11	71,95
3. να οργανώνεις προγράμματα και να συντονίζεις ανθρώπους για ένα κοινό σκοπό, όπως είναι π.χ. οι εκδρομές, οι εορταστικές εκδηλώσεις, τα συνέδρια, η παραγωγή ενός προϊόντος σε εργοστάσιο κ.α.	Μηχανολογίας	12	74,21
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	31	62,89
	Πληροφορικής	34	51,26
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	79,12
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	15	67,80

	Εφαρμοσμένων Τεχνών	14	67,14
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	11	86,05
4. να προμηθεύσει και να πουλάς ορισμένα προϊόντα, να συνδιαλέγεις με ανθρώπους και να τους πείθεις να αγοράζουν αγαθά ή να κάνεις διάφορες εμπορικές συναλλαγές. Να επενδύεις τα χρήματά σου κατά τρόπο αποδοτικό.	Μηχανολογίας	12	56,54
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	31	65,24
	Πληροφορικής	33	64,64
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	65,12
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	15	58,63
	Εφαρμοσμένων Τεχνών	13	75,00
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	11	65,55
5. να ασχολείσαι με ανθρώπους που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα ψυχολογικά ή/και κοινωνικά προβλήματα και να συμβάλλεις στη βελτίωση της κατάστασής τους.	Μηχανολογίας	12	68,04
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	31	66,19
	Πληροφορικής	34	50,90
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	69,77
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	15	75,00
	Εφαρμοσμένων Τεχνών	14	72,50
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	11	79,00
6. να ασχολείσαι με τη διδασκαλία των εικαστικών τεχνών ή άλλων καλών τεχνών(π.χ ζωγραφικής, χορού, μουσικής).	Μηχανολογίας	12	77,29
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	31	61,24
	Πληροφορικής	34	60,38
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	54,62
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	15	71,07

	Εφαρμοσμένων Τεχνών	14	79,89
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	11	67,41
7. να είσαι υπεύθυνος για το σχεδιασμό και την κατασκευή αυτοκινήτων, πλοίων, αεροσκαφών.....	Μηχανολογίας	12	89,71
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	30	68,12
	Πληροφορικής	34	59,60
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	46,42
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	14	39,18
	Εφαρμοσμένων Τεχνών	14	79,21
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	10	72,05
8. να ελέγχεις και να συμπληρώνεις φορολογικές δηλώσεις, οικονομικά έγγραφα και βιβλία	Μηχανολογίας	12	66,17
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	31	56,87
	Πληροφορικής	34	60,06
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	93,15
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	15	61,13
	Εφαρμοσμένων Τεχνών	14	73,46
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	11	69,05
9. να εργάζεσαι ως σύμβουλος επενδύσεων ή και να ασχολείσαι με αγορά πώληση μετοχών.	Μηχανολογίας	12	78,33
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	31	56,03
	Πληροφορικής	34	66,99
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	65,27
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	15	54,60

	Εφαρμοσμένων Τεχνών	14	72,68
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	11	79,59
10. να ασχολείται με τη χημική ανάλυση και την παρασκευή φαρμάκων και άλλων ουσιών	Μηχανολογίας	12	54,58
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	31	63,24
	Πληροφορικής	34	65,87
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	58,27
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	15	73,37
	Εφαρμοσμένων Τεχνών	13	70,38
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	11	68,82
11. να ασχολείται με την προστασία των ανθρώπων από φυσικές καταστροφές καθώς και με την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.	Μηχανολογίας	12	76,50
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	31	65,73
	Πληροφορικής	34	57,71
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	50,85
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	15	76,87
	Εφαρμοσμένων Τεχνών	14	68,25
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	11	75,27
12. να σχεδιάζει και να δημιουργεί ρούχα και προϊόντα υψηλής ραπτικής.	Μηχανολογίας	12	55,88
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	31	61,26
	Πληροφορικής	34	55,06
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	73,12
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	14	74,39

	Εφαρμοσμένων Τεχνών	14	82,61
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	11	72,27
	Total	129	
13. να φωτογραφίζεις εικόνες και στιγμές ασχολούμενος με την καλλιτεχνική και επαγγελματική φωτογραφία.	Μηχανολογίας	12	59,25
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	31	60,65
	Πληροφορικής	34	68,75
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	58,54
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	15	71,43
	Εφαρμοσμένων Τεχνών	14	83,64
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	11	53,00
14. να παράγεις ποιητικό λόγο	Μηχανολογίας	12	66,71
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	31	62,55
	Πληροφορικής	34	68,82
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	58,23
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	15	56,20
	Εφαρμοσμένων Τεχνών	14	72,64
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	11	74,41
15. να επεξεργάζεσαι, να αναλύεις και να ερμηνεύεις αριθμητικά δεδομένα και να κάνεις αριθμητικές πράξεις	Μηχανολογίας	12	67,88
	Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού	31	61,97

	Πληροφορικής	33	67,42
	Διοίκησης και Οικονομίας	13	66,08
	Υγείας - Πρόνοιας - Ευεξίας	15	59,93
	Εφαρμοσμένων Τεχνών	14	61,54
	Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	11	73,18

Test Statistics^{a,b}

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Chi-square	16,723	4,815	11,529	2,134	8,780	6,136	20,797	13,811	8,149	3,288	7,088	10,848	6,730	3,527	1,656
df	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Asymp. Sig.	,010	,568	,073	,907	,186	,408	,002	,032	,227	,772	,313	,093	,347	,740	,948

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Τομέας

Για τη διερεύνηση του τέταρτου ερωτήματος «Υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στα ενδιαφέροντα και τις επαγγελματικές αξίες-κίνητρα», θα χρησιμοποιήσουμε τον δείκτη Spearman rho και προκύπτει ο Πίνακας 10 που δείχνει το βαθμό συσχέτισης των ενδιαφερόντων με τις επαγγελματικές αξίες-κίνητρα.

1. Ανάμεσα στο ενδιαφέρον 1 «να φτιάχνεις με τα χέρια σου διάφορες κατασκευές, να μαστορεύεις, να καλλιεργείς φυτά ή λουλούδια» και τις παρακάτω επαγγελματικές αξίες-κίνητρα:

- το κοινωνικό γόητρο, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s=0,211^*$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
- τη δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s=0,273^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
- τη δυνατότητα για ταξίδια ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s=-0,173^*$ ασήμαντα αρνητικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
- τη δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s=0,257^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$

2. Ανάμεσα στο ενδιαφέρον 2 «να ασχολείσαι με τη μελέτη και έρευνα της σύνθεσης διαφόρων ενώσεων» και τις παρακάτω επαγγελματικές αξίες-κίνητρα:

- τη δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s=0,184^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$

3. Ανάμεσα στο ενδιαφέρον 3 «να οργανώνεις προγράμματα και να συντονίζεις ανθρώπους για ένα κοινό σκοπό, όπως είναι π.χ. οι εκδρομές, οι εορταστικές εκδηλώσεις, τα συνέδρια, η παραγωγή ενός προϊόντος σε εργοστάσιο κ.α.» και τις παρακάτω επαγγελματικές αξίες-κίνητρα:

- το κοινωνικό γόητρο, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s=0,226^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
- τη δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s=0,198^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
- την προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s=0,274^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$

- τη **δυνατότητα του ελεύθερου χρόνου**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,267^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
- τη **δυνατότητα να νοιώθεις χρήσιμος/η στους άλλους ανθρώπους**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,184^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
- τη **δυνατότητα να βοηθάς τους άλλους ανθρώπους**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,175^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
- τη **δυνατότητα για ταξίδια**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,184^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
- την **δυνατότητα εξασφάλισης ποικιλίας**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,197^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
- τη **δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος** ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,360^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
- τη **δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών** ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,237^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
- τη **δυνατότητα να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις τη δουλειά άλλων**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,263^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$

4. Ανάμεσα στο ενδιαφέρον 4 «**να προμηθεύεσαι και να πουλάς ορισμένα προϊόντα, να συνδιαλέγεσαι με ανθρώπους και να τους πείθεις να αγοράζουν αγαθά ή να κάνεις διάφορες εμπορικές συναλλαγές. Να επενδύεις τα χρήματά σου κατά τρόπο αποδοτικό**» και τις παρακάτω επαγγελματικές αξίες -κίνητρα:

- τη **δυνατότητα του ελεύθερου χρόνου**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,225^*$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
- τη **δυνατότητα δόξας**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,196^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
- τη **δυνατότητα φήμης**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,187^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$

- τη **δυνατότητα για ταξίδια**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,193^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
- την **δυνατότητα εξασφάλισης ποικιλίας**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,177^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
- τη **δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών** ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,331^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
- τη **δυνατότητα να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις τη δουλειά άλλων**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,331^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$

5. Ανάμεσα στο ενδιαφέρον 5 «**να ασχολείσαι με ανθρώπους που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα ψυχολογικά ή/και κοινωνικά προβλήματα και να συμβάλλεις στη βελτίωση της κατάστασής τους**» και τις παρακάτω επαγγελματικές αξίες -κίνητρα:

- το **κοινωνικό γόητρο**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,283^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
- τη **δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,176^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
- την **προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,306^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
- τη **δυνατότητα του ελεύθερου χρόνου**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,244^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
- τη **δυνατότητα να νοιώθεις χρήσιμος/η στους άλλους ανθρώπους**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,231^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
- τη **δυνατότητα να βοηθάς τους άλλους ανθρώπους**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,322^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
- τη **δυνατότητα εξασφάλισης απασχόλησης**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,175^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$

- την **δυνατότητα εξασφάλισης ποικιλίας**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,199^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha = 0,05$
- τη **δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος** ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,310^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha = 0,01$
- τη **δυνατότητα υψηλής και υπεύθυνης θέσης**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,213^*$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha = 0,05$

6. Ανάμεσα στο ενδιαφέρον 6 «**να ασχολείσαι με τη διδασκαλία των εικαστικών τεχνών ή άλλων καλών τεχνών(π.χ ζωγραφικής, χορού, μουσικής)**» και τις παρακάτω επαγγελματικές αξίες -κίνητρα:

- τη **δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,241^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha = 0,01$
- την **προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,371^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha = 0,01$

7. Ανάμεσα στο ενδιαφέρον 7 «**να είσαι υπεύθυνος για το σχεδιασμό και την κατασκευή αυτοκινήτων, πλοίων, αεροσκαφών.....**» και τις παρακάτω επαγγελματικές αξίες -κίνητρα:

- τη **δυνατότητα αυτονομίας και ανεξαρτησίας**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,205^*$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha = 0,05$
- τη **δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,240^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha = 0,01$
- τη **δυνατότητα του ελεύθερου χρόνου**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,230^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha = 0,01$
- τη **δυνατότητα να νοιώθεις χρήσιμος/η στους άλλους ανθρώπους**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,213^*$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha = 0,01$
- τη **δυνατότητα να βοηθάς τους άλλους ανθρώπους**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,250^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha = 0,01$

- τη **δυνατότητα εξασφάλισης απασχόλησης**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,187^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
 - τη **δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών** ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,324^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
8. Ανάμεσα στο ενδιαφέρον 8 «**να ελέγχεις και να συμπληρώνεις φορολογικές δηλώσεις, οικονομικά έγγραφα και βιβλία**» και τις παρακάτω επαγγελματικές αξίες - κίνητρα:
- την **προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,234^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
 - την **δυνατότητα εξασφάλισης ποικιλίας**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,222^*$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
 - τη **δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος** ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,212^*$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
9. Ανάμεσα στο ενδιαφέρον 9 «**να εργάζεσαι ως σύμβουλος επενδύσεων ή και να ασχολείσαι με αγορά πώληση μετοχών**» και τις παρακάτω επαγγελματικές αξίες -κίνητρα:
- το **κοινωνικό γόητρο**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,347^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
 - τη **δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,181^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
 - την **προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,250^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
 - τη **δυνατότητα δόξας**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,282^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
 - τη **δυνατότητα φήμης**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,280^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
 - την **δυνατότητα εξασφάλισης ποικιλίας**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,241^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$

- τη **δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών** ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,235^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
10. Ανάμεσα στο ενδιαφέρον 10 «**να ασχολείσαι με τη χημική ανάλυση και την παρασκευή φαρμάκων και άλλων ουσιών**» και τις παρακάτω επαγγελματικές αξίες - κίνητρα:
- τη **δυνατότητα αυτονομίας και ανεξαρτησίας**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,193^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
 - τη **δυνατότητα του ελεύθερου χρόνου**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,190^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
 - την **δυνατότητα εξασφάλισης ποικιλίας**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,184^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
11. Ανάμεσα στο ενδιαφέρον 11 «**να ασχολείσαι με την προστασία των ανθρώπων από φυσικές καταστροφές καθώς και με την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης**» και τις παρακάτω επαγγελματικές αξίες -κίνητρα:
- τη **δυνατότητα αυτονομίας και ανεξαρτησίας**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,219^*$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
 - το **κοινωνικό γόητρο**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,204^*$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
 - τη **δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,241^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
 - την **προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,261^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
 - τη **δυνατότητα του ελεύθερου χρόνου**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,204^*$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
 - τη **δυνατότητα να νοιώθεις χρήσιμος/η στους άλλους ανθρώπους**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,178^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$

- τη **δυνατότητα να βοηθάς τους άλλους ανθρώπους**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,331^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
 - τη **δυνατότητα εξασφάλισης απασχόλησης**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,303^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
 - τη **δυνατότητα για ταξίδια**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,185^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
 - τη **δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος** ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,182^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
 - τη **δυνατότητα υψηλής και υπεύθυνης θέσης** ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,190^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
12. Ανάμεσα στο ενδιαφέρον 12 «**να σχεδιάζεις και να δημιουργείς ρούχα και προϊόντα υψηλής ραπτικής**» και τις παρακάτω επαγγελματικές αξίες -κίνητρα:
- το **κοινωνικό γόητρο**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,212^*$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
 - την **προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,255^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
 - τη **δυνατότητα να βοηθάς τους άλλους ανθρώπους**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,183^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
13. Ανάμεσα στο ενδιαφέρον 13 «**να φωτογραφίζεις εικόνες και στιγμές ασχολούμενος με την καλλιτεχνική και επαγγελματική φωτογραφία**» και τις παρακάτω επαγγελματικές αξίες -κίνητρα:
- τη **δυνατότητα αυτονομίας και ανεξαρτησίας**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,234^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
 - την **προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,219^*$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
 - τη **δυνατότητα του ελεύθερου χρόνου**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,178^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$

- τη **δυνατότητα εξασφάλισης απασχόλησης**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,189^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
14. Ανάμεσα στο ενδιαφέρον 14 «**να παράγεις ποιητικό λόγο**» και τις παρακάτω επαγγελματικές αξίες -κίνητρα:
- το **κοινωνικό γόητρο**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,301^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
 - την **προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,236^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
 - τη **δυνατότητα εξασφάλισης απασχόλησης**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,216^*$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
 - τη **δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος** ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,211^*$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$
15. Ανάμεσα στο ενδιαφέρον 15 «**να επεξεργάζεσαι, να αναλύεις και να ερμηνεύεις αριθμητικά δεδομένα και να κάνεις αριθμητικές πράξεις**» και τις παρακάτω επαγγελματικές αξίες -κίνητρα:
- την **προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος**, ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,226^{**}$ μέτρια θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,01$
 - τη **δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών** ο συντελεστής συσχέτισης Spearman είναι $r_s = 0,191^*$ ασήμαντα θετικός και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας $\alpha=0,05$

Πίνακας 10: Συσχετίσεις των ενδιαφερόντων με τις επαγγελματικές αξίες-κίνητρα

	να φτιάχνεις με τα χέρια σου διάφορες κατασκευές, να μαστορεύεις, να καλλιεργείς φυτά ή λουλουδιά	να ασχολείσαι με τη μελέτη και έρευνα της σύνθεσης διαφόρων ενώσεων	να οργανώνεις προγράμματα και να συντονίζεις ανθρώπους για ένα κοινό σκοπό, όπως είναι π.χ. οι εκδρομές, οι εορταστικές εκδηλώσεις, τα συνέδρια, η παραγωγή ενός προϊόντος σε εργοστάσιο κ.α	να προμηθεύεις και να πουλάς ορισμένα προϊόντα, να συνδιαλέγεσαι με ανθρώπους και να τους πείθεις να αγοράζουν αγαθά ή να κάνουν διάφορες εμπορικές συναλλαγές. Να επενδύεις τα χρήματά σου κατά τρόπο αποδοτικό	να ασχολείσαι με ανθρώπους που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα ψυχολογικά ή/και κοινωνικά προβλήματα και να συμβάλλεις στη βελτίωση της κατάστασής τους..	να ασχολείσαι με τη διδασκαλία των εικαστικών τεχνών ή άλλων καλών τεχνών(π.χ ζωγραφικής, χορού, μουσικής).	να είσαι υπεύθυνος για το σχεδιασμό και την κατασκευή αυτοκινήτων, πλοίων, αεροσκαφών
δυνατότητα αυτονομίας και ανεξαρτησίας	,107	,100	,007	,143	,156	-,001	,205*
δυνατότητα οικονομικής άνεσης	,003	,019	-,082	,153	,078	-,086	,081
κοινωνικό γόητρο	,211*	,070	,226**	,136	,283**	,144	,170
δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων	,273**	,184*	,198*	,106	,176*	,241**	,240**
προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου	,161	,037	,274**	,171	,306**	,371**	,117

περιβάλλοντος							
δυνατότητα ελεύθερου χρόνου	,152	,056	,267**	,225*	,244**	,127	,230**
δυνατότητα να νοιώθεις χρήσιμος/η στους άλλους ανθρώπους	,104	,050	,184*	,103	,231**	-,016	,213*
δυνατότητα να βοηθάς τους άλλους ανθρώπους	,145	-,040	,175*	,117	,322**	,056	250**
δίνει δόξα	,036	,006	,148	,196*	,005	-,091	,169
δίνει φήμη	-,035	-,037	,063	,187*	-,069	-,111	,055
εξασφαλίζει απασχόληση	,095	,019	,144	,067	,175*	,012	,187*
δυνατότητα για ταξίδια	-,173*	-,097	,180*	,193*	,155	-,032	-,169
εξασφαλίζει ποικιλία	,050	-,035	,197*	,177*	,199*	,014	,018
δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος	-,050	-,108	,360**	,132	,310**	,142	-,021

δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών	,257**	,038	,237**	,331**	,148	,079	,324**
δίνει υψηλή και υπεύθυνη θέση	,067	,011	,167	,152	,213*	-,060	,164
επιτρέπει να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις δουλειά άλλων	-,013	,085	,263**	,331**	,056	-,018	,104

Πίνακας 10: Συσχετίσεις των ενδιαφερόντων με τις επαγγελματικές αξίες-κίνητρα

	να ελέγχεις και να συμπληρώνεις φορολογικές δηλώσεις, οικονομικά έγγραφα και βιβλία	να εργάζεσαι ως σύμβουλος επενδύσεων ή και να ασχολείσαι με αγορά πώληση μετοχών	να ασχολείσαι με τη χημική ανάλυση και την παρασκευή φαρμάκων και ουσιών	να ασχολείσαι με την προστασία των ανθρώπων από φυσικές καταστροφές καθώς και με την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης	να σχεδιάζεις και να δημιουργείς ρούχα και προϊόντα υψηλής ραπτικής	να φωτογραφίζεις εικόνες και στιγμές ασχολούμενος με την καλλιτεχνική και επαγγελματική φωτογραφία	Να παράγεις ποιητικό λόγο	να επεξεργάζεσαι, να αναλύεις και να ερμηνεύεις αριθμητικά δεδομένα και να κάνεις αριθμητικές πράξεις
δυνατότητα αυτονομίας και ανεξαρτησίας	,105	,148	,193*	,219*	,100	,234**	,150	,107
δυνατότητα οικονομικής άνεσης	-,054	,010	,020	,086	-,100	-,117		

κοινωνικό γόητρο	,166	,347**	,155	,204*	,212*	,151	,301**	,172
δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων	,011	,181*	,162	,241**	,102	,145	,147	-,032
προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος	,234**	,250**	,163	,261**	,255**	,219*	,236**	,226**
δυνατότητα ελεύθερου χρόνου	,087	,145	,190*	,204*	,165	,178*	,114	,038
δυνατότητα να νοιώθεις χρήσιμος/η στους άλλους ανθρώπους	-,148	,026	,013	,178*	,027	,107	,139	-,098
δυνατότητα να βοηθάς τους άλλους ανθρώπους	-,032	-,005	-,022	,331**	,183*	,087	,168	-,041
δίνει δόξα	,171	,282**	,056	,012	,049	-,113	,135	,026
δίνει φήμη	,158	,280**	,105	,064	-,007	-,069	,030	-,001
εξασφαλίζει απασχόληση	,030	,032	-,020	,303**	,007	,189*	,216*	,108

δυνατότητα για ταξίδια	,133	,091	,044	,185*	,097	,163	,087	-,088
εξασφαλίζει ποικιλία	,222*	,241**	,184*	,155	,056	,153	,061	,034
δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος	,212*	,023	,115	,182*	,166	,093	,211*	,096
δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών	,087	,235**	,154	,118	,036	,115	,151	,191*
δίνει υψηλή και υπεύθυνη θέση	-,055	,047	,042	,190*	,022	,129	,123	,082
επιτρέπει να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις δουλειά άλλων	,035	,027	,031	,118	,145	,145	,096	,099

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Για τη διερεύνηση του **πέμπτου** ερευνητικού ερωτήματος «**Ποιοι είναι οι παράγοντες και σε ποιο βαθμό επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή των μαθητών/τριών των ΕΠΑ.Λ.**», με βάση τη βιβλιογραφική ανασκόπηση, οι παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή είναι ατομικοί(ενδιαφέροντα, επαγγελματικές αξίες, αυτοαντίληψη, αυτοεκτίμηση) και περιβαλλοντικοί (οικογένεια, φίλοι, σχολείο).

Για το βαθμό που επηρεάζουν τα **ενδιαφέροντα** την επαγγελματική επιλογή ανά φύλο θα γίνει ο στατιστικός έλεγχος χ^2 και θεωρούμε:

H₀: Ο βαθμός που επηρεάζεται η επαγγελματική επιλογή από τα ενδιαφέροντα παρουσιάζει ομοιογένεια ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

H₁: Ο βαθμός που επηρεάζεται η επαγγελματική επιλογή από τα ενδιαφέροντα δεν παρουσιάζει ομοιογένεια ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Στον Πίνακα Chi-Square Tests που ακολουθεί τον Πίνακα 11 διπλής εισόδου, φαίνεται ότι $p_value=0,237>0,05$ οπότε δεν απορρίπτουμε την μηδενική υπόθεση δηλαδή **Ο βαθμός που επηρεάζεται η επαγγελματική επιλογή από τα ενδιαφέροντα** παρουσιάζει ομοιογένεια ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια. Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 11 τα αγόρια που δεν επηρεάζονται αποτελούν ποσοστό 7,7%, τα αγόρια που επηρεάζονται λίγο ποσοστό 8,5%, τα αγόρια που επηρεάζονται αρκετά ποσοστό 19,2%, τα αγόρια που επηρεάζονται Πολύ ποσοστό 12,3% και τα αγόρια που επηρεάζονται πάρα πολύ είναι 12,3% ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά για τα κορίτσια είναι 6,9%, 4,6%, 10,8%, 3,8%, και 13,8%. Ο βαθμός επιρροής των ενδιαφερόντων στην επαγγελματική επιλογή είναι σε ποσοστό 72,4% των μαθητών/τριών Αρκετά, Πολύ και Πάρα πολύ και μόνο το 27,6% των μαθητών/τριών επηρεάζεται Καθόλου ή Λίγο από τα ενδιαφέροντα. Επομένως, τα ενδιαφέροντα επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την επαγγελματική επιλογή ανεξάρτητα από το φύλο.

Πίνακας 11:Κατανομή συχνοτήτων του βαθμού επιρροής της επαγγελματικής επιλογής από τα ενδιαφέροντα ανά φύλο

			Η επαγγελματική σου επιλογή επηρεάζεται από τα ενδιαφέροντά σου					Σύνολο
			Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ	
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	10	11	25	16	16	78
		% στο Φύλο	12,8%	14,1%	32,1%	20,5%	20,5%	100,0%
		% Συνόλου	7,7%	8,5%	19,2%	12,3%	12,3%	60,0%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Πλήθος	9	6	14	5	18	52
		% στο Φύλο	17,3%	11,5%	26,9%	9,6%	34,6%	100,0%

	% Συνόλου	6,9%	4,6%	10,8%	3,8%	13,8%	40,0%
Σύνολο	Πλήθος	19	17	39	21	34	130
	% στο Φύλο	14,6%	13,1%	30,0%	16,2%	26,2%	100,0%
	% Συνόλου	14,6%	13,1%	30,0%	16,2%	26,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,526 ^a	4	,237
Likelihood Ratio	5,632	4	,228
Linear-by-Linear Association	,198	1	,656
N of Valid Cases	130		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,80.

Για τις **επαγγελματικές αξίες**: θα γίνει ο στατιστικός έλεγχος Mann-Whitney U ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια και θεωρούμε:

Ho: Οι συναρτήσεις κατανομών αγοριών και κοριτσιών ως προς τη συγκεκριμένη επαγγελματική αξία είναι ίδιες

H1: Οι συναρτήσεις κατανομών αγοριών και κοριτσιών ως προς τη συγκεκριμένη επαγγελματική αξία δεν είναι ίδιες

Ο πίνακας Test Statistics που ακολουθεί τον πίνακα 12 δείχνει ότι τα $p_value > 0,05$ για όλες τις επαγγελματικές αξίες και μόνο για την αξία «**δίνει φήμη**» το $p_value = 0,023 < 0,05$ οπότε απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση Ho άρα ισχύει η εναλλακτική οπότε οι συναρτήσεις κατανομών αγοριών και κοριτσιών ως προς τη συγκεκριμένη επαγγελματική αξία δεν είναι ίδιες

Στη συνέχεια δίνονται τα διαγράμματα 4, 5, 6 που δείχνουν την κατανομή συχνοτήτων ανάλογα με το φύλο για κάθε ένα από τους βαθμούς Καθόλου/Λίγο, Αρκετά, Πολύ αντίστοιχα των επαγγελματικών αξιών. Οι μεταβλητές για τις επαγγελματικές αξίες από πεντάβαθμη Likert μετασχηματίστηκαν σε τρίτιμη. Φαίνεται ότι οι επαγγελματικές αξίες των αγοριών σε βαθμό Πολύ είναι: η δυνατότητα να νοιώθεις χρήσιμος στους άλλους ανθρώπους, η δυνατότητα να βοηθάς τους άλλους ανθρώπους, η δυνατότητα οικονομικής άνεσης, η δυνατότητα εξασφάλισης απασχόλησης και η δυνατότητα να επιτρέπει να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις τη δουλειά άλλων ενώ αντίστοιχα για τα κορίτσια είναι: η δυνατότητα να

βοηθάς άλλους, η δυνατότητα οικονομικής άνεσης, η δυνατότητα ελεύθερου χρόνου, η δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων και τέλος η και η δυνατότητα να επιτρέπει να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις τη δουλειά άλλων.

Πίνακας 12

	Φύλο	N	Mean Rank	Sum of Ranks
δυνατότητα αυτονομίας και ανεξαρτησίας	ΑΓΟΡΙ	78	64,03	4994,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	67,71	3521,00
	Σύνολο	130		
δυνατότητα οικονομικής άνεσης	ΑΓΟΡΙ	78	67,99	5303,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	61,77	3212,00
	Σύνολο	130		
κοινωνικό γόητρο	ΑΓΟΡΙ	78	67,43	5259,50
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	62,61	3255,50
	Σύνολο	130		
δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων	ΑΓΟΡΙ	78	65,57	5114,50
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	65,39	3400,50
	Σύνολο	130		
προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος	ΑΓΟΡΙ	78	63,33	4939,50
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	68,76	3575,50
	Σύνολο	130		
δυνατότητα ελεύθερου χρόνου	ΑΓΟΡΙ	78	66,19	5163,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	64,46	3352,00
	Σύνολο	130		
δυνατότητα να νοιώθεις χρήσιμος/η στους άλλους ανθρώπους	ΑΓΟΡΙ	77	65,05	5009,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	51	63,67	3247,00
	Σύνολο	128		
δυνατότητα να βοηθάς τους άλλους ανθρώπους	ΑΓΟΡΙ	77	63,14	4861,50
	ΚΟΡΙΤΣΙ	51	66,56	3394,50
	Σύνολο	128		
δίνει δόξα	ΑΓΟΡΙ	78	68,85	5370,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	60,48	3145,00
	Σύνολο	130		
δίνει φήμη	ΑΓΟΡΙ	77	70,60	5436,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	56,71	2949,00
	Σύνολο	129		
εξασφαλίζει απασχόληση	ΑΓΟΡΙ	78	66,65	5199,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	63,77	3316,00
	Σύνολο	130		
δυνατότητα για ταξίδια	ΑΓΟΡΙ	77	62,76	4832,50
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	68,32	3552,50
	Σύνολο	129		

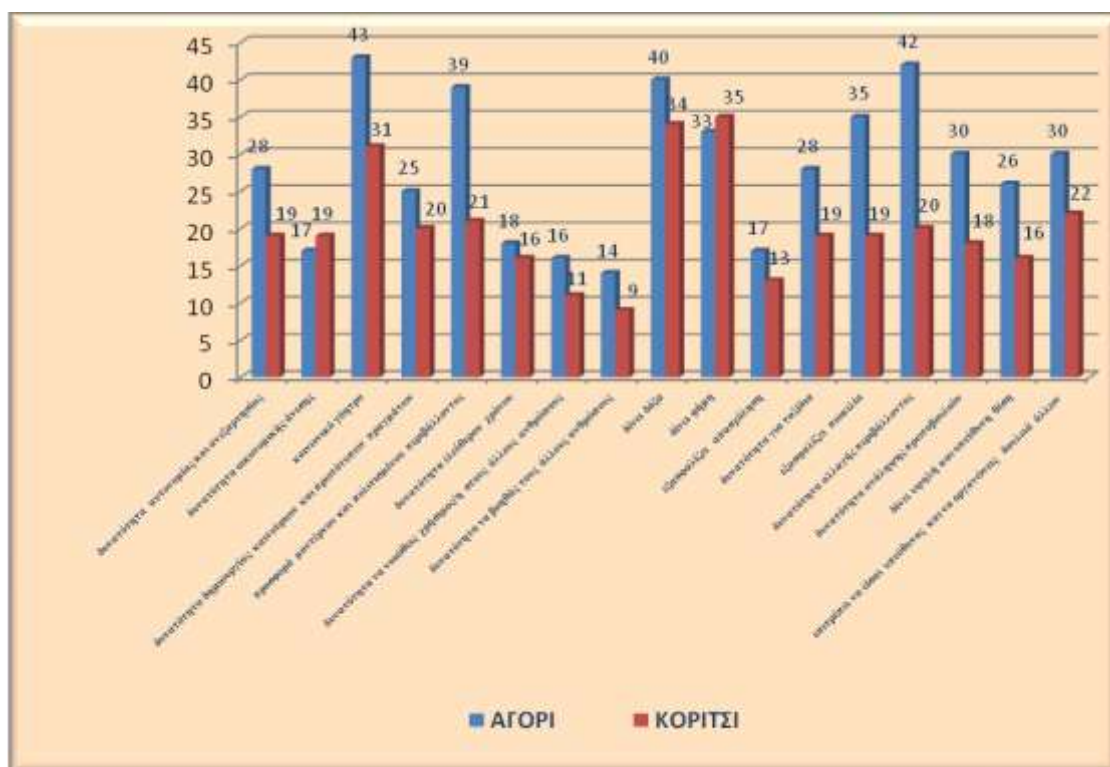
εξασφαλίζει ποικιλία	ΑΓΟΡΙ	78	63,71	4969,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	68,19	3546,00
	Σύνολο	130		
δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος	ΑΓΟΡΙ	78	60,69	4734,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	51	71,59	3651,00
	Σύνολο	129		
δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών	ΑΓΟΡΙ	78	64,15	5004,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	67,52	3511,00
	Σύνολο	130		
δίνει υψηλή και υπεύθυνη θέση	ΑΓΟΡΙ	78	64,14	5003,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	67,54	3512,00
	Σύνολο	130		
επιτρέπει να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις δουλειά άλλων	ΑΓΟΡΙ	78	64,73	5049,00
	ΚΟΡΙΤΣΙ	52	66,65	3466,00
	Σύνολο	130		

Test Statistics^a

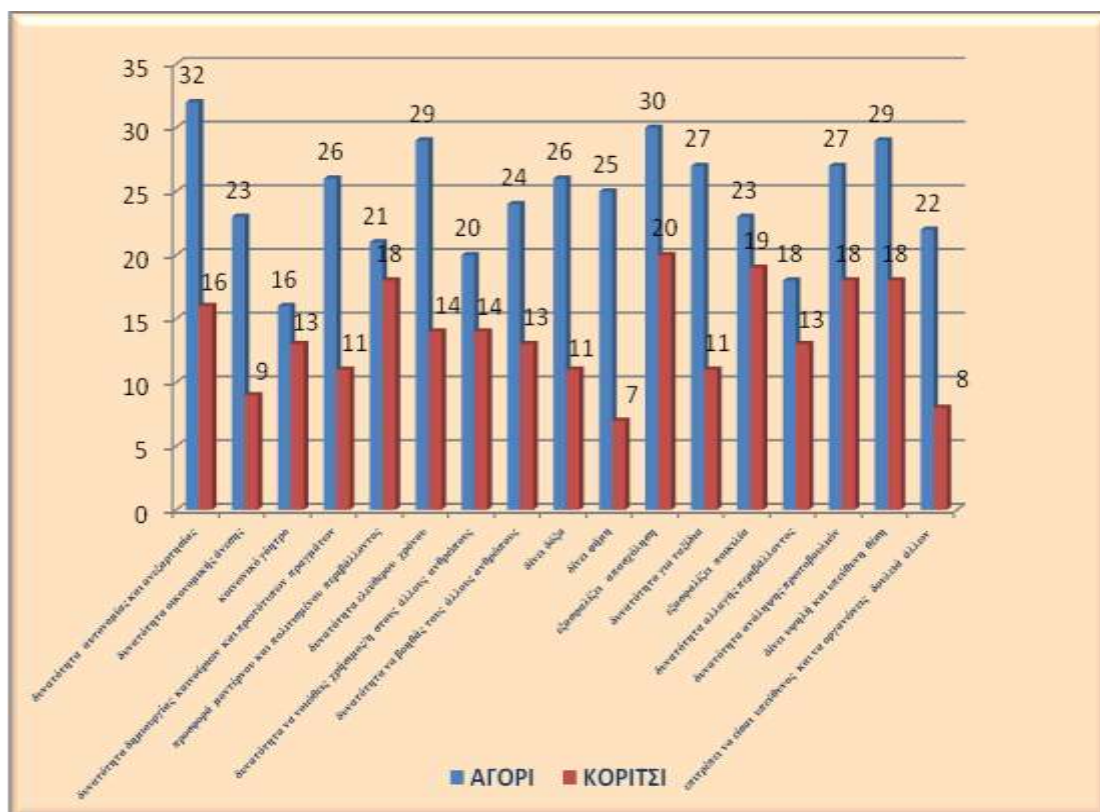
	δυνατότητα αποτομιάς και	δυνατότητα οικονομικής	κοινωνικό γόητρο	δυνατότητα δημιουργίας	προσφορά μοντέρνου και	δυνατότητα ελεύθερου χρόνου	δυνατότητα να νοιώθεις	δυνατότητα να βοηθάς τους	δίνει δόξα	δίνει φήμη	εξασφαλίζει απασχόληση	δυνατότητα για ταξίδια	εξασφαλίζει ποικιλία	δυνατότητα αλλαγής	δυνατότητα ανώληψης	δίνει υψηλή και υπεύθυνη θέση	επιτρέπει να είσαι υπεύθυνος
Mann-Whitney U	1913,000	1834,000	187,750	202,250	1858,500	1974,000	1921,000	185,850	176,700	157,100	193,800	182,950	188,800	165,300	192,300	192,200	1968,000
Wilcoxon W	4994,000	3212,000	325,550	340,050	4939,500	3352,000	3247,000	486,150	314,500	294,900	331,600	483,250	496,900	473,400	500,400	500,300	5049,000
Z	-,582	-,997	-,802	-,028	-,868	-,274	-,227	-,564	-,1396	-,2276	-,4586	-,8806	-,7116	-,1752	-,5306	-,5356	-,3056
Asymp. Sig. (2-tailed)	,561	,319	,423	,978	,385	,784	,820	,573	,163	,023	,647	,379	,477	,080	,596	,593	,760

a. Grouping Variable: Φύλο

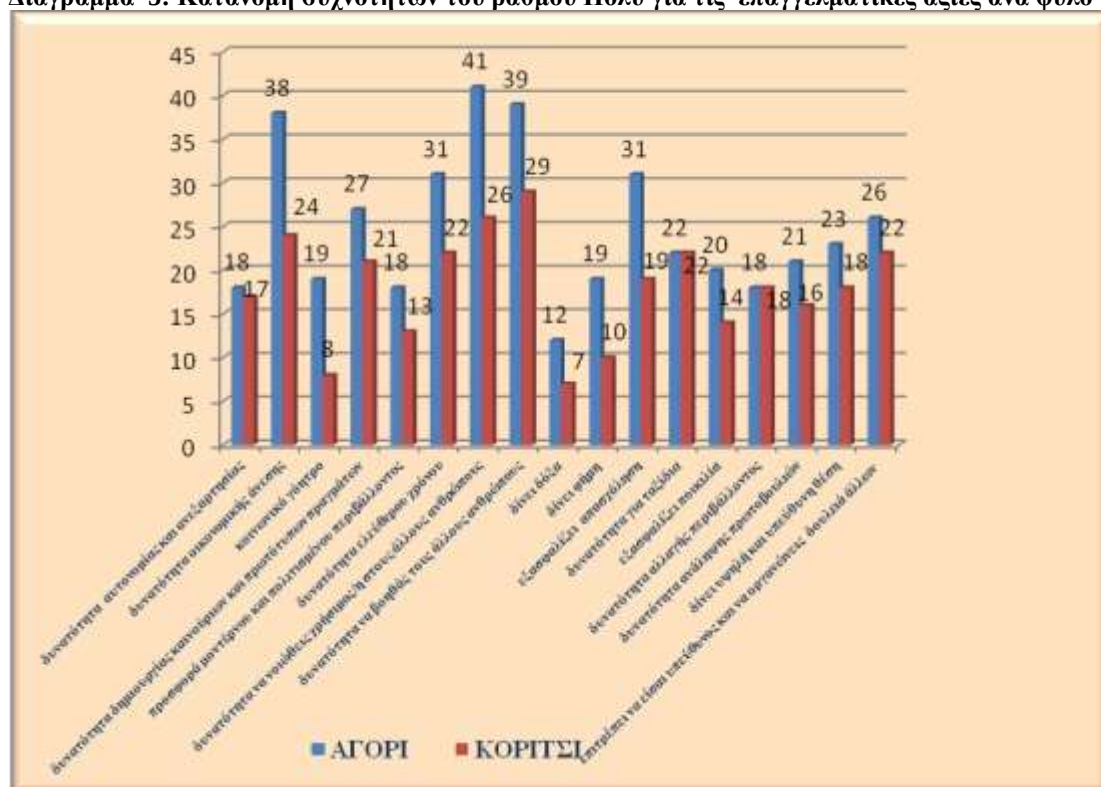
Διάγραμμα 4 : Κατανομή συχνοτήτων του βαθμού Καθόλου /Λίγο για τις επαγγελματικές αξίες ανά φύλο

Διάγραμμα 5 : Κατανομή συχνοτήτων του βαθμού Αρκετά για τις επαγγελματικές αξίες ανά φύλο

Διάγραμμα 5: Κατανομή συχνοτήτων του βαθμού Πολύ για τις επαγγελματικές αξίες ανά φύλο

Για τη διερεύνηση της ερώτησης «Όταν καλείσαι να λύσεις ένα πρόβλημα στηρίζεσαι στον εαυτό σου» θα χρησιμοποιήσουμε το στατιστικό έλεγχο χ^2 και θεωρούμε:

Ho: Υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

H1: Δεν υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Στον πίνακα Chi-Square Statistics που ακολουθεί τον Πίνακα 13 της κατανομής συχνοτήτων ανά φύλο βλέπουμε ότι $p_value=0,827 > 0,05$ οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει ομοιογένεια στο φύλο όσο αφορά την παραπάνω ερώτηση που σχετίζεται με την αυτοαντίληψη-αυτογνωσία των μαθητών/τριών.. Η μεταβλητή από πεντάβαθμη Likert μετασχηματίστηκε σε τρίτιμη. Στον Πίνακα 13 διπλής εισόδου φαίνεται ότι μόνο το 19,4% των μαθητών/τριών δεν στηρίζεται στον εαυτό του καθώς και το 59% των αγοριών και το 58,8% των κοριτσιών στηρίζεται Συχνά/Πάντα στον εαυτό τους.

Πίνακας 13: Κατανομή συχνοτήτων ανά φύλο του βαθμού εμπιστοσύνης στον εαυτό σου όταν καλείσαι να λύσεις ένα πρόβλημα στηρίζεσαι

			Όταν καλείσαι να λύσεις ένα πρόβλημα στηρίζεσαι στον εαυτό σου			Σύνολο
			Σχεδόν Ποτέ/Ποτέ	Μερικές φορές	Συχνά/Πάντα	
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	14	18	46	78

		% Φύλο	17,9%	23,1%	59,0%	100,0%
		% Συνόλου	10,9%	14,0%	35,7%	60,5%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Πλήθος	11	10	30	51
		% Φύλο	21,6%	19,6%	58,8%	100,0%
		% Συνόλου	8,5%	7,8%	23,3%	39,5%
Σύνολο		Πλήθος	25	28	76	129
		% Φύλο	19,4%	21,7%	58,9%	100,0%
		% Συνόλου	19,4%	21,7%	58,9%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,380 ^a	2	,827
Likelihood Ratio	,379	2	,827
Linear-by-Linear Association	,069	1	,792
N of Valid Cases	129		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,88.

Για τη διερεύνηση της ερώτησης «Έχεις τις δεξιότητες και ικανότητες για την επαγγελματική σου επιλογή», θα χρησιμοποιήσουμε το στατιστικό έλεγχο χ^2 και θεωρούμε:
 H₀: Υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.
 H₁: Δεν υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Στον πίνακα Chi-Square Statistics που ακολουθεί τον Πίνακα 14 της κατανομής συχνοτήτων ανά φύλο βλέπουμε ότι $p_value = 0,596 > 0,05$ οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει ομοιογένεια στο φύλο όσο αφορά την αυτοαντίληψή τους για τις δεξιότητες και ικανότητές τους. Η μεταβλητή από πεντάβαθμη Likert μετασχηματίστηκε σε τρίτιμη. Στον Πίνακα 14 διπλής εισόδου παρατηρούμε ότι το 57,1% των αγοριών και το 64,7% των κοριτσιών θεωρεί Συχνά/Πάντα ότι έχει τις δεξιότητες και ικανότητες για την επαγγελματική τους επιλογή ενώ το 15,6% των αγοριών και το 15,7% των κοριτσιών Σχεδόν Ποτέ/Ποτέ θεωρεί ότι έχει τις δεξιότητες και ικανότητες της επαγγελματικής τους επιλογής

Πίνακας 14: Κατανομή συχνοτήτων ανά φύλο του βαθμού κατοχής των δεξιοτήτων και ικανοτήτων για την επαγγελματική επιλογή.

			Έχεις τις δεξιότητες και ικανότητες για την επαγγελματική σου επιλογή.			Σύνολο
			Σχεδόν Ποτέ/Ποτέ	Μερικές φορές	Συχνά/Πάντα	
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	12	21	44	77
		% Φύλο	15,6%	27,3%	57,1%	100,0%
		% Συνόλου	9,4%	16,4%	34,4%	60,2%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Πλήθος	8	10	33	51
		% Φύλο	15,7%	19,6%	64,7%	100,0%
		% Συνόλου	6,3%	7,8%	25,8%	39,8%
Σύνολο		Πλήθος	20	31	77	128
		% Φύλο	15,6%	24,2%	60,2%	100,0%
		% Συνόλου	15,6%	24,2%	60,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,036 ^a	2	,596
Likelihood Ratio	1,054	2	,590
Linear-by-Linear Association	,303	1	,582
N of Valid Cases	128		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,97.

Για τη διερεύνηση της ερώτησης «**Μερικές φορές νομίζεις ότι δεν είσαι καθόλου καλός**», θα χρησιμοποιήσουμε το στατιστικό έλεγχο X^2 και θεωρούμε:

H₀: Υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

H₁: Δεν υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Στον πίνακα Chi-Square Statistics που ακολουθεί τον Πίνακα 15 της κατανομής συχνοτήτων ανά φύλο βλέπουμε ότι $p_value = 0,759 > 0,05$ οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει ομοιογένεια στο φύλο για την μη ικανοποίηση από τον εαυτό τους. Η μεταβλητή από πεντάβαθμη Likert μετασχηματίστηκε σε τρίτιμη. Στον Πίνακα 15 διπλής εισόδου βλέπουμε ότι το 59,1% των μαθητών/τριών θεωρούν ότι είναι καλοί ενώ το 22% θεωρούν αρκετά ότι δεν είναι καλοί και το 18,9% θεωρούν Πολύ ότι δεν είναι καλοί. Ανάμεσα στα αγόρια το 61% θεωρεί ότι είναι καλοί ενώ το 22,1% και το 16,9% αντίστοιχα θεωρούν ότι δεν είναι αρκετά καλοί και πολύ καλοί. Ομοίως, ανάμεσα στα κορίτσια το 56% θεωρεί ότι είναι καλές ενώ το 22,0% και το 22,0% αντίστοιχα θεωρούν ότι δεν είναι αρκετά καλοί και πολύ καλοί. Με την ερώτηση αυτή ελέγχουμε την αυτοεκτίμηση, η οποία φαίνεται ότι τόσο τα αγόρια στο μεγαλύτερο βαθμό έχουν θετική αυτοεκτίμηση.

Πίνακας 15: Κατανομή συχνοτήτων ανά φύλο σχετικά με την μεταβλητή «Μερικές φορές νομίζεις ότι δεν είσαι καθόλου καλός»

			Μερικές φορές νομίζεις ότι δεν είσαι καθόλου καλός			Σύνολο
			Καθόλου/Λίγο	Αρκετά	Πολύ	
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	47	17	13	77
		% Φύλο	61,0%	22,1%	16,9%	100,0%
		% Συνόλου	37,0%	13,4%	10,2%	60,6%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Πλήθος	28	11	11	50
		% Φύλο	56,0%	22,0%	22,0%	100,0%
		% Συνόλου	22,0%	8,7%	8,7%	39,4%
Σύνολο		Πλήθος	75	28	24	127
		% Φύλο	59,1%	22,0%	18,9%	100,0%
		% Συνόλου	59,1%	22,0%	18,9%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,550 ^a	2	,759
Likelihood Ratio	,545	2	,762
Linear-by-Linear Association	,502	1	,479

N of Valid Cases	127		
------------------	-----	--	--

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,45.

Για τη διερεύνηση της ερώτησης «**Νοιώθεις ότι δεν υπάρχουν πολλά πράγματα στη ζωή σου για τα οποία αισθάνεσαι υπερήφανος/η**», θα χρησιμοποιήσουμε το στατιστικό έλεγχο χ^2 και θεωρούμε:

Ho: Υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

H1: Δεν υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Στον πίνακα Chi-Square Statistics που ακολουθεί τον Πίνακα 16 της κατανομής συχνοτήτων ανά φύλο βλέπουμε ότι $p_value = 0,436 > 0,05$ οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει ομοιογένεια στο φύλο όσο αφορά το αίσθημα της υπερηφάνειας από τον εαυτό τους. Η μεταβλητή από πεντάβαθμη Likert μετασχηματίστηκε σε τρίτιμη. Στον Πίνακα 16 διπλής εισόδου βλέπουμε ότι το 48,1% των μαθητών/τριών θεωρούν σε βαθμό Αρκετά ή Πολύ ότι δεν υπάρχουν πολλά πράγματα για τα οποία αισθάνονται υπερήφανοι ενώ το 51,9% θεωρεί ότι υπάρχουν πολλά πράγματα για τα οποία αισθάνονται υπερήφανοι. Το 50% των αγοριών και το 54,9% των κοριτσιών θεωρούν ότι υπάρχουν πολλά πράγματα για τα οποία αισθάνονται υπερήφανοι. Σε αυτή την ερώτηση για την αυτοεκτίμηση θα μπορούσαμε να πούμε ότι περίπου οι μισοί μαθητές/τριες έχουν θετική αυτοεκτίμηση και οι υπόλοιποι μισοί αρνητική αυτοεκτίμηση.

Πίνακας 16: Κατανομή συχνοτήτων ανά φύλο σχετικά με την μεταβλητή «Νοιώθεις ότι δεν υπάρχουν πολλά πράγματα στη ζωή σου για τα οποία αισθάνεσαι υπερήφανος/η»

			Νοιώθεις ότι δεν υπάρχουν πολλά πράγματα στη ζωή σου για τα οποία αισθάνεσαι υπερήφανος/η	Σύνολο		
			Καθόλου/Λίγο			
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	39	23	16	78
		% Φύλο	50,0%	29,5%	20,5%	100,0%
		% Συνόλου	30,2%	17,8%	12,4%	60,5%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Πλήθος	28	10	13	51
		% Φύλο	54,9%	19,6%	25,5%	100,0%
		% Συνόλου	21,7%	7,8%	10,1%	39,5%
Σύνολο		Πλήθος	67	33	29	129

	% Φύλο	51,9%	25,6%	22,5%	100,0%
	% Συνόλου	51,9%	25,6%	22,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,659 ^a	2	,436
Likelihood Ratio	1,695	2	,429
Linear-by-Linear Association	,000	1	,996
N of Valid Cases	129		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 11,47.

Για τη διερεύνηση της ερώτησης «Γενικά νοιώθεις ότι είσαι αποτυχημένος/η», θα χρησιμοποιήσουμε το στατιστικό έλεγχο χ^2 και θεωρούμε:

Ho: Υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

H1: Δεν υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Στον πίνακα Chi-Square Statistics που ακολουθεί τον Πίνακα 17 της κατανομής συχνοτήτων ανά φύλο βλέπουμε ότι $p_value = 0,053 > 0,05$ οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει ομοιογένεια στο φύλο όσο αφορά την μη ικανοποίηση από τον εαυτό τους. Η μεταβλητή από πεντάβαθμη Likert μετασχηματίστηκε σε τρίτιμη. Στον Πίνακα 17 διπλής εισόδου παρατηρούμε ότι το 76,2% των μαθητών/τριών δεν νοιώθουν ότι είναι αποτυχημένοι, μέσα στα αγόρια το 76,9% και μέσα στα κορίτσια το 75%. Το 11,5% των μαθητών/τριών νοιώθουν αποτυχημένοι αρκετά (15,4% μέσα στα αγόρια και 5,8% μέσα στα κορίτσια) ενώ το 12,3% (4,6% αγόρια και 7,7% κορίτσια) των μαθητών/τριών νοιώθουν αποτυχημένοι Πολύ. Σε μεγαλύτερο βαθμό τα αγόρια και τα κορίτσια έχουν θετική αυτοεκτίμηση.

Πίνακας 17: Κατανομή συχνοτήτων ανά φύλο σχετικά με την μεταβλητή «Γενικά νοιώθεις ότι είσαι αποτυχημένος/η»

			Γενικά νοιώθεις ότι είσαι αποτυχημένος/η			Σύνολο
			Καθόλου/Λίγο	Αρκετά	Πολύ	
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	60	12	6	78
		% Φύλο	76,9%	15,4%	7,7%	100,0%

	ΚΟΡΙΤΣΙ	% Συνόλου	46,2%	9,2%	4,6%	60,0%
		Πλήθος	39	3	10	52
		% Φύλο	75,0%	5,8%	19,2%	100,0%
		% Συνόλου	30,0%	2,3%	7,7%	40,0%
Σύνολο		Πλήθος	99	15	16	130
		% Φύλο	76,2%	11,5%	12,3%	100,0%
		% Συνόλου	76,2%	11,5%	12,3%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,890 ^a	2	,053
Likelihood Ratio	6,046	2	,049
Linear-by-Linear Association	1,176	1	,278
N of Valid Cases	130		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,00.

Για τη διερεύνηση της ερώτησης «**Μακάρι να μπορούσες να σέβεσαι περισσότερο τον εαυτό σου**», θα χρησιμοποιήσουμε το στατιστικό έλεγχο X^2 και θεωρούμε:

Ho: Υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

H1: Δεν υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Στον πίνακα Chi-Square Statistics που ακολουθεί τον Πίνακα 18 της κατανομής συχνοτήτων ανά φύλο βλέπουμε ότι $p_value = 0,126 > 0,05$ οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει ομοιογένεια στο φύλο όσο αφορά το σεβασμό του εαυτού τους. Η μεταβλητή από πεντάβαθμη Likert μετασχηματίστηκε σε τρίτιμη. Στον Πίνακα 18 διπλής εισόδου παρατηρούμε ότι 53,1% (18,1% αγόρια και 25% κορίτσια) θεωρούν αρκετά ή Πολύ ότι θα εύχονταν να σέβονται περισσότερο τον εαυτό τους δηλαδή παρουσιάζουν αρνητική αυτοεκτίμηση ενώ το 46,9% (31,3% αγόρια και 15,6%) θεωρούν ότι σέβονται τον εαυτό τους δηλαδή παρουσιάζουν θετική αυτοεκτίμηση.

Πίνακας 18: Κατανομή συχνοτήτων ανά φύλο σχετικά με την μεταβλητή «Μακάρι να μπορούσες να σέβεσαι περισσότερο τον εαυτό σου»

			Μακάρι να μπορούσες να σέβεσαι περισσότερο τον εαυτό σου			Σύνολο
			Καθόλου/Λίγο	Αρκετά	Πολύ	
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	40	19	17	76
		% Φύλο	52,6%	25,0%	22,4%	100,0%
		% Συνόλου	31,3%	14,8%	13,3%	59,4%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Πλήθος	20	12	20	52
		% Φύλο	38,5%	23,1%	38,5%	100,0%
		% Συνόλου	15,6%	9,4%	15,6%	40,6%
Σύνολο		Πλήθος	60	31	37	128
		% Φύλο	46,9%	24,2%	28,9%	100,0%
		% Συνόλου	46,9%	24,2%	28,9%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,136 ^a	2	,126
Likelihood Ratio	4,107	2	,128
Linear-by-Linear Association	3,867	1	,049
N of Valid Cases	128		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 12,59.

Για τη διερεύνηση της ερώτησης «Οι γονείς σου πάντα εκφράζουν τη γνώμη τους για την επαγγελματική σου επιλογή», θα χρησιμοποιήσουμε το στατιστικό έλεγχο χ^2 και θεωρούμε:
 Η₀: Υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.
 Η₁: Δεν υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Στον πίνακα Chi-Square Statistics που ακολουθεί τον Πίνακα 19 της κατανομής συχνοτήτων ανά φύλο βλέπουμε ότι $p_value = 0,164 > 0,05$ οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει ομοιογένεια στο φύλο όσο αφορά την έκφραση γνώμης των γονέων για την

επαγγελματική επιλογή του παιδιού τους. Στον Πίνακα 19 διπλής εισόδου, παρατηρούμε ότι οι μαθητές/τριες σε ποσοστό 10,8% (12,8% μέσα στα αγόρια και 7,7% μέσα στα κορίτσια) θεωρούν ότι οι γονείς τους εκφράζουν πάντα τη γνώμη τους για την επαγγελματική τους επιλογή Σχεδόν Ποτέ/Ποτέ, σε ποσοστό 16,9% (20,5% μέσα στα αγόρια και 11,5% μέσα στα κορίτσια) εκφράζουν σε βαθμό Σπάνια, σε ποσοστό 22,3% (25,6% μέσα στα αγόρια και 17,3% μέσα στα κορίτσια) εκφράζουν σε βαθμό Μερικές φορές, σε ποσοστό 28,5% (24,4% μέσα στα αγόρια και 34,6% μέσα στα κορίτσια) εκφράζουν σε βαθμό Συχνά και τέλος σε ποσοστό 21,5% (16,7% μέσα στα αγόρια και 28,8% μέσα στα κορίτσια) εκφράζουν σε βαθμό Σχεδόν Πάντα/Πάντα. Το μεγαλύτερο ποσοστό των γονέων 72,3% εκφράζει πάντα τη γνώμη του για την επαγγελματική επιλογή του παιδιού τους.

Πίνακας 19: Κατανομή συχνοτήτων ανά φύλο σχετικά με την μεταβλητή «Οι γονείς σου πάντα εκφράζουν τη γνώμη τους για την επαγγελματική σου επιλογή»

			Οι γονείς σου πάντα εκφράζουν τη γνώμη τους για την επαγγελματική σου επιλογή.					Σύνολο
			Σχεδόν ποτέ/Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Σχεδόν πάντα/Πάντα	
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	10	16	20	19	13	78
		% Φύλο	12,8%	20,5%	25,6%	24,4%	16,7%	100,0%
		% Συνόλου	7,7%	12,3%	15,4%	14,6%	10,0%	60,0%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Πλήθος	4	6	9	18	15	52
		% Φύλο	7,7%	11,5%	17,3%	34,6%	28,8%	100,0%
		% Συνόλου	3,1%	4,6%	6,9%	13,8%	11,5%	40,0%
Σύνολο		Πλήθος	14	22	29	37	28	130
		% Φύλο	10,8%	16,9%	22,3%	28,5%	21,5%	100,0%
		% Συνόλου	10,8%	16,9%	22,3%	28,5%	21,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,520 ^a	4	,164
Likelihood Ratio	6,587	4	,159

Linear-by-Linear Association	5,484	1	,019
N of Valid Cases	130		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,60.

Για τη διερεύνηση της μεταβλητής «**Σε επηρέασε η άποψη του πατέρα σου για την επαγγελματική σου επιλογή**», θα χρησιμοποιήσουμε το στατιστικό έλεγχο χ^2 και θεωρούμε:

Ho: Υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

H1: Δεν υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Στον πίνακα Chi-Square Statistics που ακολουθεί τον Πίνακα 20 της κατανομής συχνοτήτων ανά φύλο βλέπουμε ότι $p_value = 0,063 > 0,05$ οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει ομοιογένεια στο φύλο όσο αφορά την επιρροή της άποψης του πατέρα στην επαγγελματική επιλογή. Η μεταβλητή από πεντάβαθμη Likert μετασχηματίστηκε σε τρίτιμη. Στον Πίνακα 20 διπλής εισόδου, φαίνεται ότι σε ποσοστό 76,7% (41,9% αγόρια και 34,9% κορίτσια) οι μαθητές/τριες επηρεάζονται Καθόλου/Λίγο από την άποψη του πατέρα τους για την επαγγελματική τους επιλογή δηλαδή δεν επηρεάζονται. Τα Αγόρια που επηρεάζονται από την άποψη του πατέρα Αρκετά είναι 6,2% και Πολύ 11,6% ενώ αντίστοιχα τα κορίτσια είναι 3,1% και 2,3%. Προκύπτει ότι επί το πλείστον οι μαθητές/τριες δεν επηρεάζονται από την άποψη του πατέρα τους για την επαγγελματική τους επιλογή.

Πίνακας 20: Κατανομή συχνοτήτων ανά φύλο σχετικά με την μεταβλητή « Σε επηρέασε η άποψη του πατέρα σου για την επαγγελματική σου επιλογή»

			Σε επηρέασε η άποψη του πατέρα σου για την επαγγελματική σου επιλογή.			Σύνολο
			Καθόλου/Λίγο	Αρκετά	Πολύ	
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	54	8	15	77
		% Φύλο	70,1%	10,4%	19,5%	100,0%
		% Συνόλου	41,9%	6,2%	11,6%	59,7%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Πλήθος	45	4	3	52
		% Φύλο	86,5%	7,7%	5,8%	100,0%
		% Συνόλου	34,9%	3,1%	2,3%	40,3%
Σύνολο		Πλήθος	99	12	18	129

	% Φύλο	76,7%	9,3%	14,0%	100,0%
	% Συνόλου	76,7%	9,3%	14,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,514 ^a	2	,063
Likelihood Ratio	6,036	2	,049
Linear-by-Linear Association	5,450	1	,020
N of Valid Cases	129		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,84.

Για τη διερεύνηση της ερώτησης «**Σε επηρέασε η άποψη της μητέρας σου για την επαγγελματική σου επιλογή**», θα χρησιμοποιήσουμε το στατιστικό έλεγχο χ^2 και θεωρούμε:
H₀: Υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.
H₁: Δεν υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Στον πίνακα Chi-Square Statistics που ακολουθεί τον Πίνακα 21 της κατανομής συχνοτήτων ανά φύλο βλέπουμε ότι $p_value = 0,335 > 0,05$ οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει ομοιογένεια στο φύλο όσο αφορά την επιρροή της άποψης της μητέρας στην επαγγελματική επιλογή. Η μεταβλητή από πεντάβαθμη Likert μετασχηματίστηκε σε τρίτιμη. Στον Πίνακα 21 διπλής εισόδου, φαίνεται ότι σε ποσοστό 73,4% (41,4% αγόρια και 32,0% κορίτσια) οι μαθητές/τριες επηρεάζονται Καθόλου/Λίγο από την άποψη της μητέρας τους για την επαγγελματική τους επιλογή δηλαδή δεν επηρεάζονται. Τα Αγόρια που επηρεάζονται από την άποψη του πατέρα Αρκετά είναι 10,2% και Πολύ 8,6% ενώ αντίστοιχα τα κορίτσια είναι 4,7% και 3,1%. Προκύπτει ότι επί το πλείστον οι μαθητές/τριες δεν επηρεάζονται από την άποψη της μητέρας τους για την επαγγελματική τους επιλογή.

Πίνακας 21: Κατανομή συχνοτήτων ανά φύλο σχετικά με την μεταβλητή «Σε επηρέασε η άποψη της μητέρας σου για την επαγγελματική σου επιλογή»

			Σε επηρέασε η άποψη της μητέρας σου για την επαγγελματική σου επιλογή.			Σύνολο
			Καθόλου/Λίγο	Αρκετά	Πολύ	
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	53	13	11	77
		% Φύλο	68,8%	16,9%	14,3%	100,0%

	ΚΟΡΙΤΣΙ	% Συνόλου	41,4%	10,2%	8,6%	60,2%
		Πλήθος	41	6	4	51
		% Φύλο	80,4%	11,8%	7,8%	100,0%
		% Συνόλου	32,0%	4,7%	3,1%	39,8%
Σύνολο		Πλήθος	94	19	15	128
		% Φύλο	73,4%	14,8%	11,7%	100,0%
		% Συνόλου	73,4%	14,8%	11,7%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,186 ^a	2	,335
Likelihood Ratio	2,256	2	,324
Linear-by-Linear Association	2,096	1	,148
N of Valid Cases	128		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,98.

Για τη διερεύνηση της ερώτησης «**Θεωρείς ότι οι γονείς σου περιμένουν πολλά από εσένα**», θα χρησιμοποιήσουμε το στατιστικό έλεγχο χ^2 και θεωρούμε:

Ho: Υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

H1: Δεν υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Στον πίνακα Chi-Square Statistics που ακολουθεί τον Πίνακα 22 της κατανομής συχνοτήτων ανά φύλο βλέπουμε ότι $p_value = 0,478 > 0,05$ οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει ομοιογένεια στο φύλο όσο αφορά την αυτοεκτίμηση των γονέων για τα παιδιά τους. Στον Πίνακα 22 διπλής εισόδου, φαίνεται ότι μόνο το 20,9% των γονέων περιμένουν λίγα πράγματα, το 79,1% περιμένει πολλά πράγματα. Το 80,4% μέσα στα κορίτσια τις περισσότερες φορές θεωρεί ότι οι γονείς τους περιμένουν πολλά πράγματα από αυτές ενώ το αντίστοιχο ποσοστό μέσα στα αγόρια είναι 78,2%. Με αυτό τον τρόπο οι γονείς φαίνεται να πιστεύουν στις ικανότητες των παιδιών οπότε ενισχύουν και την αυτοεκτίμηση τους.

Πίνακας 22: Κατανομή συχνοτήτων ανά φύλο σχετικά με την μεταβλητή «Θεωρείς ότι οι γονείς σου περιμένουν πολλά από εσένα»

			Θεωρείς ότι οι γονείς σου περιμένουν πολλά από εσένα.					Σύνολο	
			Σχεδόν ποτέ/Ποτέ	Σπάνια	Μερικές φορές	Συχνά	Σχεδόν πάντα/Πάντα		
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	7	10	31	20	10	78	
		% Φύλο	9,0%	12,8%	39,7%	25,6%	12,8%	100,0%	
		% Συνόλου	5,4%	7,8%	24,0%	15,5%	7,8%	60,5%	
	ΚΟΡΙ	Πλήθος	4	6	16	12	13	51	
		ΤΣΙ	% Φύλο	7,8%	11,8%	31,4%	23,5%	25,5%	100,0%
			% Συνόλου	3,1%	4,7%	12,4%	9,3%	10,1%	39,5%
Σύνολο		Πλήθος	11	16	47	32	23	129	
		% Φύλο	8,5%	12,4%	36,4%	24,8%	17,8%	100,0%	
		% Συνόλου	8,5%	12,4%	36,4%	24,8%	17,8%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,499 ^a	4	,478
Likelihood Ratio	3,432	4	,488
Linear-by-Linear Association	1,621	1	,203
N of Valid Cases	129		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,35.

Για τη διερεύνηση της ερώτησης «Οι φίλοι σου σε ενθαρύνουν να μιλάς για τις δυσκολίες», θα χρησιμοποιήσουμε το στατιστικό έλεγχο X^2 και θεωρούμε:

Ho: Υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

H1: Δεν υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Στον πίνακα Chi-Square Statistics που ακολουθεί τον Πίνακα 23 της κατανομής συχνοτήτων ανά φύλο βλέπουμε ότι $p_value = 0,803 > 0,05$ οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει ομοιογένεια στο φύλο όσο αφορά την ενθάρρυνση των φίλων για να μιλήσουν για δυσκολίες. Η μεταβλητή από πεντάβαθμη Likert μετασχηματίστηκε σε τρίτιμη.

Στον Πίνακα 23 διπλής εισόδου, φαίνεται ότι το 79,1% των μαθητών/τριών θεωρούν ότι οι φίλοι τους ενθαρρύνουν να μιλούν για δυσκολίες, μέσα στα αγόρια το ποσοστό είναι 80,6% ενώ μέσα στα κορίτσια είναι 76,9%.

Πίνακας 23: Κατανομή συχνοτήτων ανά φύλο σχετικά με την μεταβλητή «Οι φίλοι σου σε ενθαρρύνουν να μιλάς για τις δυσκολίες»

			Οι φίλοι σου σε ενθαρρύνουν να μιλάς για τις δυσκολίες			Total
			Σχεδόν Ποτέ/Ποτέ	Μερικές φορές	Συχνά/Πάντα	
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	15	26	36	77
		% Φύλο	19,5%	33,8%	46,8%	100,0%
		% Συνόλου	11,6%	20,2%	27,9%	59,7%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Πλήθος	12	15	25	52
		% Φύλο	23,1%	28,8%	48,1%	100,0%
		% Συνόλου	9,3%	11,6%	19,4%	40,3%
Total		Πλήθος	27	41	61	129
		% Φύλο	20,9%	31,8%	47,3%	100,0%
		% Συνόλου	20,9%	31,8%	47,3%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,440 ^a	2	,803
Likelihood Ratio	,440	2	,802
Linear-by-Linear Association	,026	1	,872
N of Valid Cases	129		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,88.

Για τη διερεύνηση της ερώτησης «**Εμπιστεύεσαι τους φίλους σου**», θα χρησιμοποιήσουμε το στατιστικό έλεγχο χ^2 και θεωρούμε:

Ho: Υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

H1: Δεν υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Στον πίνακα Chi-Square Statistics που ακολουθεί τον Πίνακα 24 της κατανομής συχνοτήτων ανά φύλο βλέπουμε ότι $p_value = 0,365 > 0,05$ οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει ομοιογένεια στο φύλο όσο αφορά την εμπιστοσύνη στους φίλους. Η μεταβλητή από πεντάβαθμη Likert μετασχηματίστηκε σε τρίτιμη. Στον Πίνακα 24 διπλής εισόδου, φαίνεται ότι μόνο το 20,8% εμπιστεύεται τους φίλους Σχεδόν Ποτέ/Ποτέ, μέσα στα κορίτσια το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 26,9% ενώ στα αγόρια το 16,7%.

Πίνακας 24: Κατανομή συχνοτήτων ανά φύλο σχετικά με την μεταβλητή «Εμπιστεύεσαι τους φίλους σου»

			Εμπιστεύεσαι τους φίλους σου			Σύνολο
			Σχεδόν Ποτέ/Ποτέ	Μερικές φορές	Συχνά/Πάντα	
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	13	23	42	78
		% Φύλο	16,7%	29,5%	53,8%	100,0%
		% Συνόλου	10,0%	17,7%	32,3%	60,0%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Πλήθος	14	14	24	52
		% Φύλο	26,9%	26,9%	46,2%	100,0%
		% Συνόλου	10,8%	10,8%	18,5%	40,0%
Σύνολο		Πλήθος	27	37	66	130
		% Φύλο	20,8%	28,5%	50,8%	100,0%
		% Συνόλου	20,8%	28,5%	50,8%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,016 ^a	2	,365
Likelihood Ratio	1,985	2	,371
Linear-by-Linear Association	1,595	1	,207
N of Valid Cases	130		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,80.

Για τη διερεύνηση της μεταβλητής «**Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου σε βοήθησαν στην επαγγελματική σου επιλογή**», θα χρησιμοποιήσουμε το στατιστικό έλεγχο χ^2 και θεωρούμε:

H₀: Υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

H₁: Δεν υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Στον πίνακα Chi-Square Statistics που ακολουθεί τον Πίνακα 25 της κατανομής συχνοτήτων ανά φύλο βλέπουμε ότι $p_value = 0,630 > 0,05$ οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει ομοιογένεια στο φύλο όσο αφορά την βοήθεια των εκπαιδευτικών στην επαγγελματική επιλογή. Στον Πίνακα 25 διπλής εισόδου, φαίνεται ότι 46 μαθητές/τριες (35,3%) θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί του σχολείου βοήθησαν την επαγγελματική τους επιλογή Καθόλου ή Λίγο, 37 μαθητές/τριες (28,5%) θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί βοήθησαν Αρκετά, 30 μαθητές/τριες (23,1%) θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί βοήθησαν Πολύ και μόνο 17 μαθητές (13,1%) θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί βοήθησαν Πάρα πολύ.

Πίνακας 25: Κατανομή συχνοτήτων ανά φύλο σχετικά με τη μεταβλητή « Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου σε βοήθησαν στην επαγγελματική σου επιλογή»

			Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου σε βοήθησαν στην επαγγελματική σου επιλογή.					Σύνολο
			Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ	
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	9	19	20	20	10	78
		% Φύλο	11,5%	24,4%	25,6%	25,6%	12,8%	100,0%
		% Συνόλου	6,9%	14,6%	15,4%	15,4%	7,7%	60,0%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Πλήθος	9	9	17	10	7	52
		% Φύλο	17,3%	17,3%	32,7%	19,2%	13,5%	100,0%
		% Συνόλου	6,9%	6,9%	13,1%	7,7%	5,4%	40,0%
Σύνολο	Πλήθος		18	28	37	30	17	130
	% Φύλο		13,8%	21,5%	28,5%	23,1%	13,1%	100,0%
	% Συνόλου		13,8%	21,5%	28,5%	23,1%	13,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,581 ^a	4	,630
Likelihood Ratio	2,590	4	,629
Linear-by-Linear Association	,188	1	,665
N of Valid Cases	130		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,80.

Για τη διερεύνηση της ερώτησης «**Το μάθημα του ΣΕΠ συντέλεσε καθοριστικά στην επαγγελματική σου επιλογή**», θα χρησιμοποιήσουμε το στατιστικό έλεγχο χ^2 και θεωρούμε:
 H₀: Υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.
 H₁: Δεν υπάρχει ομοιογένεια για την συγκεκριμένη μεταβλητή ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια.

Στον πίνακα Chi-Square Statistics που ακολουθεί τον Πίνακα 26 της κατανομής συχνοτήτων ανά φύλο βλέπουμε ότι $p_value = 0,935 > 0,05$ οπότε δεν απορρίπτεται η μηδενική υπόθεση δηλαδή υπάρχει ομοιογένεια στο φύλο όσο αφορά την βοήθεια του μαθήματος του ΣΕΠ στην επαγγελματική επιλογή. Στον Πίνακα 26 διπλής εισόδου, 29 αγόρια (22,3%) θεωρούν ότι το ΣΕΠ δεν συντέλεσε στην επαγγελματική τους επιλογή, 21 (16,2%) αγόρια θεωρούν ότι το ΣΕΠ συντέλεσε Λίγο, 12 (9,2%) αγόρια θεωρούν ότι το ΣΕΠ συντέλεσε Αρκετά, 10 (7,7%) αγόρια θεωρούν ότι το ΣΕΠ συντέλεσε Πολύ και 6 (4,6%) θεωρούν ότι το ΣΕΠ συντέλεσε Πάρα Πολύ ενώ για τα κορίτσια το πλήθος και το ποσοστό για τη συμβολή του ΣΕΠ στην επαγγελματική επιλογή ως Καθόλου, Λίγο, Αρκετά, Πολύ, Πάρα πολύ είναι αντίστοιχα 18(13,8%), 13(25,0%), 7(5,4%), 8(15,4%) και 6(11,5%). Παρατηρείται, ότι το 62,4% των μαθητών θεωρεί ότι το ΣΕΠ συμβάλλει στην επαγγελματική επιλογή Καθόλου ή Λίγο ενώ το ποσοστό που θεωρεί Πάρα πολύ τη συμβολή του ΣΕΠ στην επαγγελματική επιλογή είναι το 9,2%.

Πίνακας 26: Κατανομή συχνοτήτων ανά φύλο σχετικά με τη μεταβλητή «Το μάθημα του ΣΕΠ συντέλεσε καθοριστικά στην επαγγελματική σου επιλογή»

			Το μάθημα του ΣΕΠ συντέλεσε καθοριστικά στην επαγγελματική σου επιλογή.					Σύνολο
			Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ	
Φύλο	ΑΓΟΡΙ	Πλήθος	29	21	12	10	6	78
		% Φύλο	37,2%	26,9%	15,4%	12,8%	7,7%	100,0%
		% Συνόλου	22,3%	16,2%	9,2%	7,7%	4,6%	60,0%
	ΚΟΡΙΤΣΙ	Πλήθος	18	13	7	8	6	52
		% Φύλο	34,6%	25,0%	13,5%	15,4%	11,5%	100,0%
		% Συνόλου	13,8%	10,0%	5,4%	6,2%	4,6%	40,0%
Σύνολο		Πλήθος	47	34	19	18	12	130
		% Φύλο	36,2%	26,2%	14,6%	13,8%	9,2%	100,0%
		% Συνόλου	36,2%	26,2%	14,6%	13,8%	9,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,828 ^a	4	,935
Likelihood Ratio	,817	4	,936
Linear-by-Linear Association	,522	1	,470
N of Valid Cases	130		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,80.

5. Συζήτηση

Τα αποτελέσματα της έρευνάς μας, σχετικά με τους λόγους επιλογής των ΕΠΑ.Λ από τους μαθητές/τριες καθώς και τις επιλογές τους μετά την αποφοίτηση, παρουσιάζουν μεγάλη συνάφεια, με τα αποτελέσματα της έρευνας του Βλασσόπουλου (2015) στην οποία αναφέρονται ως σημαντικοί λόγοι, το ενδιαφέρον των μαθητών για την συγκεκριμένη ειδικότητα, το ότι το ΕΠΑ.Λ είναι πιο εύκολο από το Γενικό Λύκειο, η παροχή Πτυχίου και Απολυτηρίου και η εύκολη πρόσβαση σε ΑΕΙ καθώς και μερική συνάφεια με το αποτέλεσμα της έρευνας των Kiprianos, Christodoulou (2015) σύμφωνα με το οποίο οι μαθητές φοιτούν στο ΕΠΑ.Λ γιατί δεν μπορούν να τα καταφέρουν στο Γενικό. Οι προοπτικές που αναφέρονται στην συγκεκριμένη έρευνα του Βλασσόπουλου (2015) μετά την αποφοίτηση είναι η φοίτηση σε ΑΕΙ και σε ΙΕΚ. Επίσης, σχετική συνάφεια για τις προοπτικές παρουσιάζει και με τα αποτελέσματα της έρευνας των Bardick, Bernes, Magnusson & Witko (2006) σε απόφοιτους Γυμνασίου στον Καναδά, τα οποία αναφέρουν, ως προοπτικές τους, τη συνέχιση της Εκπαίδευσης σε Πανεπιστήμιο, Κολλέγιο ή Τεχνολογικό Ίδρυμα με πλήρη απασχόληση ή με μερική καθώς και εργασία με μερική απασχόληση. Τέλος, στην έρευνα Christopoulou & Kounenou (2012) φαίνεται ότι και μαθητές από το Τεχνικό Λύκειο δηλώνουν σε υψηλό ποσοστό ότι επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε Πανεπιστήμιο.

Η επαγγελματική επιλογή ως προς το επάγγελμα φαίνεται ότι διαφοροποιείται ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια με τα αγόρια να δηλώνουν προτίμηση σε μεγάλο ποσοστό σε επαγγέλματα που σχετίζονται με τον τομέα και την ειδικότητα που έχουν επιλέξει στη συνέχεια σε μικρότερα ποσοστά φαίνονται αναποφάσιστα ή να επιλέγουν επάγγελμα άλλης ειδικότητας ή να επιθυμούν να εισαχθούν σε στρατιωτικές σχολές που εξασφαλίζουν σταθερή απασχόληση. Τα κορίτσια δηλώνουν προτίμηση σε μεγάλα ποσοστά σε επαγγέλματα που σχετίζονται με τον τομέα και την ειδικότητα που έχουν επιλέξει ή σε επαγγέλματα άλλης ειδικότητας ενώ στη συνέχεια φαίνονται αναποφάσιστα και σε πολύ μικρό ποσοστό επιθυμούν να εισαχθούν σε στρατιωτικές σχολές που εξασφαλίζουν σταθερή απασχόληση. Φαίνεται να συνεχίζονται κάποιες στερεοτυπικές τάσεις σχετικά με το επάγγελμα ανάλογα με το φύλο γεγονός που εμφανίζει συνάφεια με τα αποτελέσματα της έρευνας της Χαδιά (2015) η οποία αναφέρει ότι οι έφηβοι επιλέγουν επαγγέλματα που σχετίζονται στερεοτυπικά με το φύλο τους. Επίσης, υπάρχει συμφωνία και με τα αποτελέσματα της έρευνας των Βίκη & Παπάνης (2007) που έδειξαν ότι τα κορίτσια επιλέγουν διαφορετικούς επαγγελματικούς τομείς και επαγγέλματα από τα αγόρια, αφού η «διαφορετική ιδιοσυγκρασία των δύο φύλων οδηγεί σε προτίμηση διαφορετικών επαγγελμάτων». Σύμφωνα και με την άποψη της Gilligan, η διαφοροποίηση αυτή έχει σχέση με τις εμπειρίες των φύλων που είναι διαφορετικές και η

οποία, όπως είναι γνωστό, τονίζει τη διαφορετική οπτική γωνία με την οποία βλέπουν τα πράγματα οι γυναίκες σε συνάρτηση με τις διαφορετικές τους εμπειρίες(Παπάνης, 2007)

Τα ενδιαφέροντα, τα οποία διαφέρουν ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνάς μας είναι αυτά τα οποία με βάση τη θεωρία του Holland σχετίζονται με τον πρακτικό τύπο γεγονός που έρχεται εν μέρει σε συμφωνία με την αξιολόγηση των επαγγελματικών ενδιαφερόντων που έγινε με το σταθμισμένο ερωτηματολόγιο των Lee και Thorpe των Μάνου & Μάνου(2003) για εφήβους της γενικής εκπαίδευσης 17-19 ετών της περιοχής της Αθήνας, όπου τα αγόρια υπερέχουν στα Μηχανολογικά επαγγέλματα τα οποία κατατάσσονται στα πρακτικά επαγγέλματα σύμφωνα με το ερωτηματολόγιο ΤΕΠΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου το οποίο χρησιμοποιείται στα Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού. Επίσης, ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια διαφέρουν κάποια ενδιαφέροντα που σχετίζονται με βάση τη θεωρία του Holland με τον καλλιτεχνικό τύπο και τον κοινωνικό τύπο, γεγονός που έρχεται εν μέρει σε συμφωνία με την αξιολόγηση των επαγγελματικών ενδιαφερόντων που έγινε με το σταθμισμένο ερωτηματολόγιο των Lee και Thorpe των Μάνου & Μάνου(2003) για εφήβους της γενικής εκπαίδευσης 17-19 ετών της περιοχής της Αθήνας, όπου τα κορίτσια υπερέχουν στο προσωπικό-κοινωνικό ενδιαφέρον και στις Καλές Τέχνες. Τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον ερευνητικό τύπο, τον επιχειρηματικό τύπο καθώς και με τον οργανωτικό τύπο, με βάση τη θεωρία του Holland σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνάς μας, δεν διαφέρουν ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια γεγονός που έρχεται σε συμφωνία με τα αποτελέσματα της έρευνας της Χαδιά (2015) σύμφωνα με τα οποία ο τύπος του σχολείου φοίτησης φαίνεται να αντανακλάται στα επιλεγθέντα επαγγέλματα και στην ταξινόμησή τους στις τυπολογικές κατηγορίες του Holland.

Τέλος, ανάλογα με τον τομέα, διαφέρουν τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με βάση τη θεωρία του Holland με τον πρακτικό τύπο και με τον οργανωτικό τύπο. Πρακτικά επαγγέλματα θεωρούνται τα επαγγέλματα του Μηχανολογικού τομέα, του Ηλεκτρολογικού, των Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού σχεδιασμού ενώ οργανωτικά επαγγέλματα θεωρούνται κάποια από τον τομέα Διοίκησης και Οικονομίας. Οι πραγματοποιηθείσες εμπειρικές έρευνες οι οποίες αναφέρονται αναλυτικά στο δεύτερο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας και όσες βιβλιογραφικά μελετήσαμε διερευνούν γενικά την έννοια ενδιαφέροντα, με αναφορά σε κάποιες για τον τύπο προσωπικότητας του Holland όμως δεν βρέθηκε έρευνα σε Επαγγελματικά Λύκεια που να διερευνά τα ενδιαφέροντα ανά τομέα επαγγελματικής εκπαίδευσης και να τα συσχετίζει με ένα από τους έξι τύπους προσωπικότητας του Holland. Οι βιβλιογραφικές βάσεις στις οποίες έγινε εκτενής αναζήτηση είναι: Google scholar, Sage μέσω Heal Link και Εθνικό αρχείο διδακτορικών διατριβών (ΕΑΔΔ).

Τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τους άλλους τύπους προσωπικότητας δηλαδή τον ερευνητικό, τον καλλιτεχνικό, τον κοινωνικό και τον επιχειρηματικό με βάση τη θεωρία του Holland, δεν διαφέρουν ανά τομέα γεγονός που έρχεται σε αντίθεση με τα διαφορετικά χαρακτηριστικά του κάθε τύπου από την θεωρία του Holland, λαμβάνοντας υπόψη το περιβάλλον κάθε τομέα. Δεν βρέθηκαν σχετικά εμπειρικά δεδομένα στις βιβλιογραφικές βάσεις που έγινε εκτενής αναζήτηση και αναφέρονται παραπάνω.

Υπάρχουν συσχετίσεις ασήμαντες ή μέτριες ανάμεσα στα ενδιαφέροντα, τα οποία σχετίζονται με ένα από τους έξι τύπους προσωπικότητας του Holland, και τις επαγγελματικές αξίες-κίνητρα όπως καταγράφηκε στην ανάλυση των αποτελεσμάτων. Τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον πρακτικό τύπο συσχετίζονται μέτρια θετικά με τη δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων, τη δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών, το κοινωνικό γόητρο, τη δυνατότητα αυτονομίας και ανεξαρτησίας, τη δυνατότητα ελεύθερου χρόνου, τη δυνατότητα να νοιώθουν χρήσιμοι για τους άλλους ανθρώπους και να τους βοηθούν γεγονός που έρχεται εν μέρει σε συμφωνία με τα αποτελέσματα της έρευνας των Δημάκη, Καμινιώτη, Κωστάκη, Τσούρτη & Ψαράκη (2000), σύμφωνα με τα οποία τα χαρακτηριστικά τα οποία συνδέουν οι μαθητές με την επιλογή επαγγέλματός τους είναι να έχει σχέση με τα ενδιαφέροντά τους, καλές συνθήκες εργασίας, δυνατότητα για δημιουργικότητα, δυνατότητα προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο, αυτονομία, δυνατότητα για ανάληψη πρωτοβουλιών, κοινωνική θέση-αναγνώριση, αρκετός ελεύθερος χρόνος.

Ομοίως, για τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον ερευνητικό τύπο έχουμε μέτρια θετική συσχέτιση με την προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος γεγονός που έρχεται εν μέρει σε συμφωνία με τις καλές συνθήκες εργασίας της έρευνας των Δημάκη, Καμινιώτη, Κωστάκη, Τσούρτη & Ψαράκη (2000) ενώ για τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον καλλιτεχνικό τύπο υπάρχουν μέτριες συσχετίσεις με τη δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων, το κοινωνικό γόητρο, τη δυνατότητα αυτονομίας και ανεξαρτησίας, την προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος, τη δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος, τη δυνατότητα εξασφάλισης απασχόλησης γεγονός που έρχεται εν μέρει σε συμφωνία με τα αποτελέσματα της έρευνας των Δημάκη, Καμινιώτη, Κωστάκη, Τσούρτη & Ψαράκη (2000), σύμφωνα με τα οποία τα χαρακτηριστικά τα οποία συνδέουν οι μαθητές με την επιλογή επαγγέλματός τους είναι να έχει σχέση με τα ενδιαφέροντά τους, καλές συνθήκες εργασίας, δυνατότητα για δημιουργικότητα, αυτονομία, κοινωνική θέση-αναγνώριση.

Επίσης, για τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον κοινωνικό τύπο υπάρχουν μέτριες συσχετίσεις με τις εξής επαγγελματικές αξίες: δυνατότητα αυτονομίας και ανεξαρτησίας, κοινωνικό γόητρο, δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων, δυνατότητα ελεύθερου χρόνου, προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος, δυνατότητα να είσαι χρήσιμος στους άλλους, δυνατότητα να βοηθάς τους άλλους,

δυνατότητα εξασφάλισης απασχόλησης, δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος και δυνατότητα υψηλής και υπεύθυνης θέσης γεγονός που έρχεται εν μέρει σε συμφωνία με τα αποτελέσματα της έρευνας των Δημάκη, Καμινιώτη, Κωστάκη, Τσούρτη & Ψαράκη (2000), σύμφωνα με τα οποία τα χαρακτηριστικά τα οποία συνδέουν οι μαθητές με την επιλογή επαγγέλματός τους είναι καλές συνθήκες εργασίας, δυνατότητα δημιουργίας κοινωνικών σχέσεων, δυνατότητα για εξέλιξη, δυνατότητα για δημιουργικότητα, δυνατότητα προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο, αυτονομία, κοινωνική θέση-αναγνώριση, αρκετός ελεύθερος χρόνος. Τέλος, για τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον επιχειρηματικό τύπο και τον οργανωτικό τύπο αντίστοιχα υπάρχουν μέτριες συσχετίσεις με τις εξής επαγγελματικές αξίες για τον πρώτο τύπο: κοινωνικό γόητρο, δυνατότητα ελεύθερου χρόνου, προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος, δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος, δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών, δυνατότητα εξασφάλισης ποικιλία και δυνατότητα να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις τη δουλειά άλλων, δόξα, φήμη ενώ για τον δεύτερο τύπο οι επαγγελματικές αξίες είναι προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος, δυνατότητα εξασφάλισης ποικιλίας και δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος γεγονός που έρχεται εν μέρει σε συμφωνία με τα αποτελέσματα της έρευνας των Δημάκη, Καμινιώτη, Κωστάκη, Τσούρτη & Ψαράκη (2000) στα οποία έχουμε αναφερθεί αναλυτικά. Σημειώνεται, ότι στην εν λόγω έρευνα των Δημάκη κ.ά αναφέρονται γενικά οι επαγγελματικές αξίες- κίνητρα που επηρεάζουν την επιλογή χωρίς να γίνεται συσχέτιση με τα ενδιαφέροντα(τύπο προσωπικότητας) που επιχειρούμε στη δική μας έρευνα και για αυτό το λόγο αναφέρουμε εν μέρει συμφωνία. Δεν βρέθηκαν εμπειρικά δεδομένα σχετικά με τα αποτελέσματα της έρευνάς μας στις βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων που έγινε αναζήτηση και έχουμε αναφέρει.

Τα ενδιαφέροντα επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την επαγγελματική επιλογή αποτέλεσμα το οποίο παρουσιάζει συνάφεια με τα αποτελέσματα των ερευνών: α) Rajoo, Shahmir & Afidatul (2015) στα οποία αναφέρεται θετική συσχέτιση των προσωπικών ενδιαφερόντων με την λήψη απόφασης επαγγελματικής επιλογής

β) των Δημάκη, Καμινιώτη, Κωστάκη, Τσούρτη & Ψαράκη (2000) σύμφωνα με την οποία τα χαρακτηριστικά που συνδέουν οι μαθητές με την επιλογή επαγγέλματος είναι τα ενδιαφέροντα, η καλή αμοιβή, η συμβολή σε μια καλύτερη και ποιοτική ζωή, οι καλές συνθήκες εργασίας, η δυνατότητα δημιουργίας κοινωνικών σχέσεων, η δυνατότητα για εξέλιξη, η δυνατότητα για δημιουργικότητα, η δυνατότητα προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο, η αυτονομία, η μονιμότητα, η δυνατότητα για ανάληψη πρωτοβουλιών, κοινωνική θέση-αναγνώριση, έλλειψη ανεργίας, αρκετός ελεύθερος χρόνος και έλλειψη ανταγωνισμού. Στην έρευνά μας έχει διερευνηθεί ότι η άποψη αυτή δεν διαφοροποιείται ανάμεσα σε αγόρια κορίτσια, θέμα το οποίο δεν γνωρίζουμε αν έχει διερευνηθεί στις άλλες δύο έρευνες, εφόσον δεν γίνεται σχετική αναφορά σε αυτές.

Οι επαγγελματικές αξίες επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή, με τα αγόρια να ενδιαφέρονται περισσότερο από τα κορίτσια για φήμη ενώ ως προς τις άλλες επαγγελματικές αξίες παρατηρούμε ότι τα αγόρια επηρεάζονται σε βαθμό Πολύ από τη δυνατότητα να νοιώθεις χρήσιμος στους άλλους ανθρώπους, τη δυνατότητα να βοηθάς τους άλλους ανθρώπους, τη δυνατότητα οικονομικής άνεσης, τη δυνατότητα εξασφάλισης απασχόλησης και τη δυνατότητα που επιτρέπει να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις τη δουλειά άλλων ενώ αντίστοιχα για τα κορίτσια επηρεάζονται σε βαθμό Πολύ από τη δυνατότητα να βοηθάς άλλους, τη δυνατότητα οικονομικής άνεσης, τη δυνατότητα ελεύθερου χρόνου, τη δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων και τέλος τη δυνατότητα που επιτρέπει να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις τη δουλειά άλλων, γεγονός που παρουσιάζει μερική συμφωνία με την έρευνα των Δημάκη, Καμινιώτη, Κωστάκη, Τσούρτη & Ψαράκη (2000) της οποίας τα σχετικά αποτελέσματα έχουν αναφερθεί παραπάνω. Αναφέρουμε μερική συμφωνία γιατί στην έρευνά μας εξετάζονται ως προς το φύλο θέμα που δεν αναφέρεται στην εν λόγω έρευνα.

Από τα αποτελέσματα της έρευνάς μας φαίνεται ότι δεν διαφοροποιούνται οι απόψεις αγοριών κοριτσιών σχετικά με την αυτοαντίληψη-αυτογνωσία, καθώς επίσης ότι το μεγαλύτερο ποσοστό στηρίζεται στον εαυτό του για τη λύση προβλημάτων και πιστεύει ότι έχει τις απαραίτητες δεξιότητες και ικανότητες για την επαγγελματική του επιλογή δηλαδή υπάρχει υψηλή αυτοαντίληψη γεγονός που επιβεβαιώνεται και από τη θεωρία του Super και έρχεται σε συμφωνία με τα αποτελέσματα της έρευνας της Χαδιά(2015) στα οποία αναφέρεται ότι οι έφηβοι οι οποίοι είχαν υψηλότερο αυτοκαθορισμό δήλωναν περισσότερο βέβαιοι για την επιλογή επαγγέλματος και στήριζαν την επιλογή τους στα εσωτερικά κίνητρα καθώς και σε σχετική συμφωνία με την έρευνα Koumoundourou, Kounenou & Siavara (2012) όπου αναφέρεται ότι οι μαθητές με υψηλές αυτοαξιολογήσεις μπορούν να πάρουν επαγγελματικές αποφάσεις. Επίσης, έρχεται σε σχετική συμφωνία με τα αποτελέσματα της έρευνας των Kiprianos & Christodoulou (2015) σύμφωνα με τα οποία οι μαθητές θεωρούν ότι καλύτερο είναι το Επαγγελματικό Λύκειο το οποίο τους εφοδιάζει με ικανότητες για επιτυχή σταδιοδρομία.

Η αυτοεκτίμηση, όπως έδειξαν τα αποτελέσματα της έρευνάς μας, φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος νομίζει ότι είναι καλός, νοιώθει ότι υπάρχουν πράγματα για τα οποία μπορεί να είναι υπερήφανος, δεν νοιώθει αποτυχημένος, και θα μπορούσε να σεβόταν περισσότερο τον εαυτό του. Το δείγμα παρουσιάζεται γενικά να έχει υψηλή αυτοεκτίμηση γεγονός που έρχεται σε συμφωνία με την έρευνα των Sidiropoulou-Dimakakou, Mylonas, Argyropoulou & Tampouri (2011) στην οποία αναφέρεται ότι τα άτομα που κρίνουν με αυτοπεποίθηση και αποφασιστικότητα δεν αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη λήψη επαγγελματικής απόφασης, καθώς και με τα αποτελέσματα της έρευνας των

Kiprianos & Christodoulou (2015), τα οποία δείχνουν ότι οι μαθητές των ΕΠΑ.Λ θεωρούν ότι εφοδιάζονται με ικανότητες που τους εξασφαλίζει επιτυχή καριέρα.

Τα αποτελέσματα της έρευνάς μας έδειξαν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των γονέων εκφράζουν γνώμη για την επαγγελματική επιλογή των παιδιών τους και δεδομένου ότι οι περισσότεροι θεωρούν ότι οι γονείς τους περιμένουν πολλά από αυτούς μπορούμε να συμπεράνουμε ότι πιθανό να διαφέρουν οι απόψεις των γονέων για την επαγγελματική επιλογή από τις απόψεις των παιδιών γεγονός που παρουσιάζει συνάφεια με τα αποτελέσματα της έρευνας της Μιχάλου(2011) η οποία αναφέρει ότι οι γονείς γνωρίζουν το επάγγελμα που επιθυμούν να ακολουθήσουν τα παιδιά τους και τα θεωρούν ικανά να λάβουν επαγγελματικές αποφάσεις και προσπαθούν να επηρεάσουν τις επιλογές τους καθώς και σχετική συμφωνία με την έρευνα των Rajoo, Shahmir & Afidatul (2015) στα οποία αναφέρεται θετική συσχέτιση της επιρροής της οικογένειας με την λήψη απόφασης επαγγελματικής επιλογής αλλά σε μικρότερο βαθμό από τα προσωπικά ενδιαφέροντα. Υπάρχει σχετική διαφοροποίηση σε κάποια από τα αποτελέσματα της έρευνας Koumoundourou, Tsousis & Kounenou (2011) στην οποία αναφέρεται ότι τα κορίτσια επηρεάζονται αρνητικά από την κυριαρχία της οικογένειας γεγονός που ίσως οφείλεται στον τύπο σχολείου του δείγματος της συγκεκριμένης έρευνας, καθώς και συνάφεια με την έρευνα της Βουτυρά(2004) στα αποτελέσματα της οποίας φαίνεται ότι όσο μεγαλύτερη συνοχή και ευελιξία παρουσιάζει η οικογένεια τόσο μικρότερο βαθμό αναποφασιστικότητας επαγγελματικής επιλογής εμφανίζουν η οποία σημειώνεται ότι απευθύνεται στον ίδιο πληθυσμό. Τέλος, παρουσιάζεται εν μέρει διαφοροποίηση σε κάποια από τα αποτελέσματα με την έρευνα των Δημάκη, Καμινιώτη, Κωστάκη, Τσούρτη & Ψαράκη (2000). που αναφέρεται σε μεγάλο ποσοστό της επιρροής της οικογένειας, γεγονός που πιθανόν οφείλεται στο διαφορετικό τύπο σχολείου από όπου προήλθε το δείγμα.

Η επαγγελματική επιλογή δεν επηρεάζεται κατά το μεγαλύτερο ποσοστό ούτε από την άποψη του πατέρα ούτε από την άποψη της μητέρας τόσο στα αγόρια όσο και στα κορίτσια, αποτέλεσμα που έρχεται

- εν μέρει σε διαφοροποίηση σε κάποια από τα αποτελέσματα της έρευνας της Christopoulou & Kounenou (2012) στα οποία αναφέρεται ότι οι επιλογές των αγοριών σχετίζονται με την επιθυμία του πατέρα, γεγονός που οφείλεται στη διαφορετική περιοχή προέλευσης του δείγματος καθώς επίσης και με την έρευνα Πεζηρκιανίδη, Αθανασιάδου & Μουτοπούλου(2013) σύμφωνα με την οποία οι μητέρες παρέχουν υψηλότερα επίπεδα υποστήριξης των επαγγελματικών στόχων των κοριτσιών τους γεγονός που πιθανόν να οφείλεται στη διαφορετική περιοχή και στο διαφορετικό τύπο σχολείου από όπου προήλθε το δείγμα.

- σε διαφοροποίηση σε κάποια από τα αποτελέσματα της έρευνας των Κουμουνδούρου & Μήτσου (2013) σύμφωνα με τα οποία η υπερπροστασία των μητέρων

δημιουργεί δυσκολία στη διαμόρφωση της επαγγελματικής ταυτότητας και δυσκολία λήψης επαγγελματικής επιλογής, γεγονός που πιθανόν να οφείλεται στη διαφορετική περιοχή προέλευσης του δείγματος.

- σε συνάφεια με το αποτέλεσμα της έρευνας της Βίκη(2002) η οποία αναφέρει ότι η οριστική επιλογή επαγγέλματος επηρεάζεται λιγότερο από την επιθυμία των γονέων.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια θεωρούν σε μεγάλο ποσοστό ότι οι φίλοι τους ενθαρρύνουν να μιλούν για δυσκολίες και εμπιστεύονται τους φίλους τους.

Οι μαθητές θεωρούν ότι οι εκπαιδευτικοί τους βοηθούν στην επιλογή σε αρκετά μεγάλο βαθμό γεγονός που έρχεται σε μερική συνάφεια με τα αποτελέσματα της έρευνας των Δημάκη , Καμινιώτη, Κωστάκη, Τσούρτη & Ψαράκη (2000) στα οποία αναφέρεται ότι οι παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή είναι η προσωπική επιλογή, η οικογένεια, σε μεγάλα ποσοστά και ακολουθούν σε μικρότερα η κοινωνία και οι καθηγητές(6%).

Το μάθημα του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού δεν βοηθά ουσιαστικά, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας όπως δηλώνουν τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια γεγονός που έρχεται σε αντίθεση με τους στόχους του μαθήματος. Υπάρχει συνάφεια με το αποτέλεσμα της έρευνα των Καραμπατζάκη, Ζησιμοπούλου & Κολλιού (2013) σχετικά με την ανύπαρκτη λειτουργία του ΣΕΠ στο Γενικό Λύκειο καθώς και με την έρευνα των Argyropoulou, Sidiropoulou-Dimakakou & Besevegis (2007) στην οποία φαίνεται ότι η επαγγελματική αναποφασιστικότητα οφείλεται στην απουσία δομής και στην ανάγκη επαγγελματικής καθοδήγησης, καθώς επίσης και σε πλήρη συμφωνία με το συμπέρασμα της έρευνας της Βίκη(2002) , σύμφωνα με το οποίο παρατηρείται πλημμελής ή και ανεπαρκής λειτουργία του θεσμού του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού, λόγω έλλειψης επαρκούς πληροφόρησης για τα επαγγέλματα και τονίζεται η αναγκαιότητα για διεύρυνση και ουσιαστική λειτουργία του, όχι μόνο σε ό,τι αφορά την ενημέρωση αλλά κυρίως ως προς την ψυχολογική υποστήριξη σε σχέση με την επαγγελματική επιλογή και τα ουσιαστικότερα κριτήριά της.

6. Συμπεράσματα

Διαχρονικά, η επαγγελματική επιλογή αποτελεί σημαντική απόφαση των νέων που καθορίζει την υπόλοιπη ζωή τους. Η επαγγελματική επιλογή είναι μια απόφαση που φαίνεται να λαμβάνεται κατά την εφηβεία, αλλά στην πραγματικότητα είναι μια μακροχρόνια διαδικασία, η οποία διαμορφώνεται από τα ενδιαφέροντα, τις αξίες τις ικανότητες/ δεξιότητες του ατόμου, τις εμπειρίες του και την κοινωνική πραγματικότητα(Nathan & Hill,2006). Οι παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή αυτή είναι ατομικοί(ενδιαφέροντα, αξίες-κίνητρα, αυτοαντίληψη, αυτοεκτίμηση) και περιβαλλοντικοί(οικογένεια, σχολείο, σημαντικοί φίλοι). Θεωρήσαμε ότι υπάρχει αναγκαιότητα διερεύνησης των παραγόντων που διαμορφώνουν τη στάση των νέων αρχικά για την εκπαιδευτική επιλογή γενικής ή επαγγελματικής εκπαίδευσης, ξεκινώντας από τους λόγους που επιλέγουν την επαγγελματική εκπαίδευση, τις προσδοκίες τους, τα ατομικά χαρακτηριστικά τους και να συνεισφέρουμε σε εμπειρικά δεδομένα για τα ΕΠΑ.Λ, ο οποίος είναι θεσμός της τελευταίας δεκαετίας,. Η εργασία μας ευελπιστούμε να αποτελέσει έναυσμα περαιτέρω διερεύνησης της αποτελεσματικής λειτουργίας του θεσμού του ΕΠΑ.Λ και να συμβάλλει στον επαναπροσδιορισμό των στόχων, καθώς και τη βελτίωση και ουσιαστική αναβάθμιση του θεσμού αυτού.

Τα κοινωνικο-δημογραφικά στοιχεία του δείγματος της έρευνας δείχνουν ότι αποτελείται από 60% αγόρια και 40% κορίτσια καθώς επίσης ότι το 18,5% είναι μαθητές της Α' τάξης, το 30% μαθητές της Β' τάξης και το 51,5%, το μεγαλύτερο μέρος μαθητές της Γ' τάξης, οι οποίοι έχουν επιλέξει επαγγελματική κατεύθυνση. Οι μαθητές του δείγματος ανά τομέα είναι: Μηχανολογίας 12, Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού 31, Πληροφορικής 34 Διοίκησης και Οικονομίας 13, Υγείας-Πρόνοιας-Ευεξίας 15, Εφαρμοσμένων Τεχνών 14, Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού 11. Το επίπεδο εκπαίδευσης και των δύο γονέων είναι ως επί το πλείστον απόφοιτοι Λυκείου Γενικού ή Επαγγελματικού, ενώ είναι μικρό το ποσοστό των γονέων που είναι πτυχιούχοι Ανώτατης εκπαίδευσης ή κατέχουν Μεταπτυχιακό ή Διδακτορικό τίτλο. Οι μαθητές έχουν Απολυτήριο Γυμνασίου με ελάχιστη τιμή 10 και μέγιστη 16,8 και μέση τιμή 14,227 η οποία σαν χαρακτηρισμός είναι «Καλή» γεγονός που φαίνεται και από την έρευνα του Γώγουλου (2006) στην οποία διερευνήθηκαν τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού της ΤΕΕ και στην οποία αναφέρεται ότι η ΤΕΕ λειτουργεί στο περιθώριο του εκπαιδευτικού συστήματος, συγκεντρώνοντας μαθητές που στην πλειοψηφία τους ανήκουν στους «αδύνατους» του Γυμνασίου.

Στην παρούσα έρευνα, το πρώτο ερευνητικό ερώτημα ήταν **ο καθορισμός των λόγων που επιλέγουν οι μαθητές ΕΠΑ.Λ καθώς και οι προοπτικές τους μετά την αποφοίτηση.** Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της διενεργηθείσας έρευνας ο σημαντικότερος λόγος ήταν η απόκτηση Πτυχίου ειδικότητας, η οποία εξασφαλίζει κατά την άποψή τους την

επαγγελματική τους αποκατάσταση (45,4%), το 16,2% θεωρεί ότι η φοίτηση σε ΕΠΑ.Λ παρέχει περισσότερα εφόδια για τη μελλοντική τους εργασία. Υπάρχει βέβαια και ένα μεγάλο ποσοστό 32,3% που θεωρούν ότι είναι ευκολότερο να αποκτήσουν Απολυτήριο από το ΕΠΑ.Λ. Τέλος, ένα μικρό ποσοστό 6,2% πιστεύει ότι η πρόσβαση σε ΑΤΕΙ μέσω Πανελλαδικών εξετάσεων είναι ευκολότερη από το ΕΠΑ.Λ.

Οι μαθητές/τριες των ΕΠΑ.Λ στο μεγαλύτερο ποσοστό 44% θεωρούν ότι θα προσπαθήσουν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε ΑΤΕΙ με τη συμμετοχή τους σε Πανελλαδικές εξετάσεις. Υπάρχει ένα ποσοστό 31,4% το οποίο επιθυμεί να συνεχίσει σε ΙΕΚ, από αυτό το 16% σε ειδικότητα του τομέα που έχει επιλέξει στο ΕΠΑ.Λ ενώ το 15,4% σε διαφορετικό τομέα απ' ότι έχει επιλέξει γεγονός που δείχνει ότι οι μαθητές αυτοί δεν είναι ικανοποιημένοι με την επιλογή του τομέα του ΕΠΑ.Λ. Το ποσοστό 22% θέλει να εργαστεί άμεσα, από αυτό το 12% θα αξιοποιήσει το πτυχίο της ειδικότητας του ενώ το 10% το οποίο φαίνεται μη ικανοποιημένο από την ειδικότητα θα εργαστεί σε άλλη ειδικότητα. Ένα πάρα πολύ μικρό ποσοστό 2% θα εργαστεί σε οικογενειακή επιχείρηση, ενώ τέλος το θεσμό της Μαθητείας σκέφτεται να προτιμήσει μόνο το 1% γεγονός που δείχνει ότι οι μαθητές δεν είναι ενημερωμένοι πλήρως διότι ο θεσμός θα υλοποιηθεί για πρώτη φορά κατά το σχολικό έτος 2016-17.

Το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα αφορά **τη διαφοροποίηση της επαγγελματικής επιλογής ως προς το επάγγελμα ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια**. Φαίνεται από τα αποτελέσματα της έρευνας ότι υπάρχει διαφοροποίηση ως προς τη απόφαση μεταξύ επιλογής τομέα σπουδών και επαγγέλματος. Το μεγαλύτερο ποσοστό των αγοριών και των κοριτσιών (54,5% και 43,1% αντίστοιχα) θέλουν επάγγελμα σχετικό με τον τομέα και την ειδικότητα που παρακολουθούν ενώ στη συνέχεια το 18,2% των αγοριών δεν έχει αποφασίσει για το επάγγελμα, το 15,6% των αγοριών επιθυμεί επάγγελμα σε άλλη ειδικότητα και το 11,7% των αγοριών επιθυμεί επάγγελμα σχετικό με στρατιωτικές σχολές. Αντίθετα τα κορίτσια σε ποσοστό 37,3% των κοριτσιών επιθυμούν επάγγελμα σε άλλη ειδικότητα, το 17,6% των κοριτσιών δεν έχει αποφασίσει και μόνο το 2% των κοριτσιών επιθυμεί επάγγελμα σχετικό με στρατιωτικές σχολές.

Στο τρίτο ερευνητικό ερώτημα διερευνάται **η διαφοροποίηση των ενδιαφερόντων, ανάλογα με το φύλο και τον τομέα**. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι διαφοροποιούνται ως προς το φύλο τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον πρακτικό, τον καλλιτεχνικό και τον κοινωνικό τύπο και φαίνεται ότι τα αγόρια είναι περισσότερο πρακτικοί ενώ τα κορίτσια περισσότερο καλλιτεχνικοί και κοινωνικοί τύποι. Ως προς τον τομέα, διαφοροποιούνται τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον πρακτικό και τον οργανωτικό τύπο.

Στο τέταρτο ερευνητικό ερώτημα διερευνώνται **οι συσχετίσεις των ενδιαφερόντων με τις επαγγελματικές αξίες** σε επίπεδο σημαντικότητας 0,01 ή 0,05. Θετική συσχέτιση σημαίνει

ότι η αύξηση του ενός μεγέθους προκαλεί και αύξηση του άλλου. Υπάρχει θετική μέτρια συσχέτιση ανάμεσα στα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον πρακτικό τύπο και τη δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων, τη δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών, το κοινωνικό γόητρο, τη δυνατότητα αυτονομίας και ανεξαρτησίας, τη δυνατότητα ελεύθερου χρόνου, τη δυνατότητα να νοιώθουν χρήσιμοι για τους άλλους ανθρώπους και να τους βοηθούν. Ομοίως, για τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον ερευνητικό τύπο έχουμε μέτρια θετική συσχέτιση με την προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος ενώ για τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον καλλιτεχνικό τύπο υπάρχουν μέτριες συσχετίσεις με τη δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων, το κοινωνικό γόητρο, τη δυνατότητα αυτονομίας και ανεξαρτησίας, την προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος, τη δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος, τη δυνατότητα εξασφάλισης απασχόλησης

Επίσης, υπάρχουν μέτριες συσχετίσεις για τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον κοινωνικό τύπο και τη δυνατότητα αυτονομίας και ανεξαρτησίας, το κοινωνικό γόητρο, τη δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων, τη δυνατότητα ελεύθερου χρόνου, την προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος, τη δυνατότητα να είσαι χρήσιμος στους άλλους, τη δυνατότητα να βοηθάς τους άλλους, τη δυνατότητα εξασφάλισης απασχόλησης, τη δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος και τέλος τη δυνατότητα υψηλής και υπεύθυνης θέσης. Τέλος, για τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον επιχειρηματικό τύπο και τον οργανωτικό τύπο αντίστοιχα υπάρχουν μέτριες συσχετίσεις με τις εξής επαγγελματικές αξίες για τον πρώτο τύπο: κοινωνικό γόητρο, δυνατότητα ελεύθερου χρόνου, προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος, δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος, δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών, δυνατότητα εξασφάλισης ποικιλίας και δυνατότητα να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις τη δουλειά άλλων, δόξα, φήμη ενώ για τον δεύτερο τύπο οι επαγγελματικές αξίες είναι προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος, δυνατότητα εξασφάλισης ποικιλίας και δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος.

Παρατηρούμε ότι η δυνατότητα **οικονομικής άνεσης** δεν συσχετίζεται θετικά ή αρνητικά με κανένα ενδιαφέρον. Μέτρια θετική συσχέτιση με δείκτη Spearman rho $r_s > 0,3$ παρουσιάζεται ανάμεσα στα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον πρακτικό τύπο και την αξία της δυνατότητας ανάληψης πρωτοβουλιών, τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον κοινωνικό τύπο και τις αξίες της εξασφάλισης απασχόλησης, της δυνατότητας να βοηθάς τους άλλους ανθρώπους, της δυνατότητας αλλαγής περιβάλλοντος, της προσφοράς πολιτισμένου και μοντέρνου περιβάλλοντος, τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον επιχειρηματικό τύπο και τις αξίες του κοινωνικού γόητρου, της δυνατότητας ανάληψης πρωτοβουλιών και της δυνατότητας αλλαγής περιβάλλοντος και τέλος ανάμεσα στα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον καλλιτεχνικό τύπο και τις αξίες του κοινωνικού γόητρου και της προσφοράς πολιτισμένου και μοντέρνου περιβάλλοντος.

Στο πέμπτο ερευνητικό ερώτημα **διερευνώνται**, με βάση τη βιβλιογραφία, **οι παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή και ο βαθμός επιρροής τους**. Τα **ενδιαφέροντα** επηρεάζουν σε ποσοστό 72,4% περισσότερο από Αρκετά την επαγγελματική επιλογή ανεξάρτητα από το φύλο. Υπάρχει και ένα ποσοστό 27,6% που δεν επηρεάζεται από τα ενδιαφέροντα ή επηρεάζεται Λίγο. Οι επαγγελματικές αξίες, επηρεάζουν την επιλογή ανεξάρτητα από το φύλο, αλλά η αξία της φήμης είναι πιο ισχυρή στα αγόρια για την επαγγελματική τους επιλογή από ότι στα κορίτσια. Οι επαγγελματικές αξίες που επηρεάζουν σε βαθμό Πολύ τα αγόρια είναι η δυνατότητα να νοιώθεις χρήσιμος στους άλλους ανθρώπους, η δυνατότητα να βοηθάς τους άλλους ανθρώπους, η δυνατότητα οικονομικής άνεσης, η δυνατότητα εξασφάλισης απασχόλησης και η δυνατότητα που επιτρέπει να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις τη δουλειά άλλων ενώ αντίστοιχα τα κορίτσια επηρεάζονται σε βαθμό Πολύ από τη δυνατότητα να βοηθάς άλλους, τη δυνατότητα οικονομικής άνεσης, τη δυνατότητα ελεύθερου χρόνου, τη δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων και τέλος τη δυνατότητα που επιτρέπει να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις τη δουλειά άλλων.

Η αυτοαντίληψη-αυτογνωσία διερευνάται ως προς το βαθμό στον οποίο οι μαθητές στηρίζονται στον εαυτό τους για να λύσουν ένα πρόβλημα και φαίνεται ότι σε ποσοστό 58,9% στηρίζονται σχεδόν πάντα/πάντα στον εαυτό τους, Συχνά σε ποσοστό 21,7% ενώ στηρίζεται ΣχεδόνΠοτέ/Ποτέ το ποσοστό του 19,4%. Συμπεραίνουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό το 80,6% στηρίζεται τουλάχιστον Συχνά στον εαυτό του για την επίλυση του προβλήματος. Ο βαθμός που θεωρούν ότι έχουν τις δεξιότητες και τις ικανότητες για την επαγγελματική τους επιλογή είναι σε ποσοστό 84,4% τουλάχιστον Μερικές φορές ότι τις διαθέτουν, ενώ το υπόλοιπο 15,6% Σχεδόν Ποτέ/Ποτέ ότι τις έχει.

Η αυτοεκτίμηση διερευνήθηκε με τέσσερις προτάσεις. Η πρώτη ερώτηση αφορούσε το βαθμό που οι μαθητές/τριες νομίζουν ότι δεν είναι καλοί και το μεγαλύτερο ποσοστό 59,1% απάντησε Καθόλου/Λίγο δηλαδή το μεγαλύτερο ποσοστό νομίζουν ότι είναι καλοί ενώ το 44,1% νομίζει ότι δεν είναι καλοί σε βαθμό τουλάχιστον Αρκετά. Η δεύτερη πρόταση αφορούσε το βαθμό που νοιώθει κάποιος ότι δεν υπάρχουν πολλά πράγματα στη ζωή του για τα οποία να αισθάνεται υπερήφανος και το ποσοστό που νοιώθει έτσι Καθόλου/Λίγο είναι το 51,9% ενώ το 49,1% νοιώθει έτσι Αρκετά ή Πολύ. Η τρίτη πρόταση αφορούσε το βαθμό που νοιώθει αποτυχημένος και το ποσοστό που νοιώθει έτσι αρκετά και Πολύ είναι 23,8% άρα το μεγαλύτερο ποσοστό 76,2% νοιώθει επιτυχημένος. Η τέταρτη πρόταση αφορά το βαθμό που θα μπορούσε κάποιος να σέβεται περισσότερο τον εαυτό του και το 53,1% θεωρεί Αρκετά ή Πολύ οπότε το περισσότερο ποσοστό του δείγματος θεωρεί ότι δε σέβεται πολύ τον εαυτό του γεγονός που δείχνει χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Η επιρροή της οικογένειας διερευνάται με 4 ερωτήσεις. Στην πρώτη ερώτηση ποσοστό 27,7% εκφράζει Σχεδόνποτέ/ποτέ ή σπάνια τη γνώμη της για την επαγγελματική επιλογή του

παιδιού της, στη δεύτερη ερώτηση ποσοστό 76,7% δεν επηρεάζεται από την άποψη του πατέρα για την επαγγελματική επιλογή, στην τρίτη ερώτηση δεν επηρεάζεται από την άποψη της μητέρας το 73,4%. Στην τέταρτη ερώτηση το 79,9% θεωρεί ότι τουλάχιστον Μερικές φορές οι γονείς περιμένουν πολλά από αυτόν. Οι γονείς εκφράζουν πάντα τη γνώμη τους για την επιλογή του παιδιού τους το οποίο δεν επηρεάζεται από τη γνώμη του πατέρα ή της μητέρας που συνήθως περιμένουν πολλά από αυτά.

Οι μαθητές δηλώνουν ότι οι φίλοι σε ποσοστό 79,1% τουλάχιστον Μερικές φορές τους ενθαρρύνουν να μιλήσουν για δυσκολίες και μόνο το 20,9% δεν εμπιστεύεται τους φίλους του.

Το 63,7% των μαθητών/τριών θεωρούν σε βαθμό τουλάχιστον αρκετά τη βοήθεια των εκπαιδευτικών στην επαγγελματική επιλογή τους. Το 62,4% των μαθητών θεωρούν ότι το ΣΕΠ δεν συμβάλλει καθοριστικά στην επαγγελματική τους επιλογή γεγονός που πρέπει να διερευνηθεί περισσότερο. Επομένως, οι εκπαιδευτικοί βοηθούν σε μεγάλο βαθμό στην επαγγελματική επιλογή γεγονός που δεν ενισχύεται από το μάθημα του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού για τον οποίο βασικός στόχος είναι να βοηθήσει το μαθητή να αποκτήσει αυτογνωσία και να επιλέξει, ακολουθώντας την κατάλληλη μεθοδολογία το επάγγελμα που τον εκφράζει και τον ικανοποιεί με βάση τις ικανότητες και δυνατότητές του.

Συνοπτικά, τα συμπεράσματα της διεξαχθείσας έρευνας είναι ότι οι μαθητές /τριες με καλή επίδοση στο Γυμνάσιο, επιλέγουν το Επαγγελματικό Λύκειο αρχικά για να αποκτήσουν Πτυχίο της ειδικότητας που τους αρέσει και να βγουν στην αγορά εργασίας, το οποίο βέβαια τους παρέχει περισσότερα εφόδια για την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Υπάρχει και ένα μεγάλο μέρος μαθητών που δεν διαβάζουν, «αδύνατοι» μαθητές οι οποίοι θεωρούν ότι είναι ευκολότερο να αποφοιτήσουν από το ΕΠΑ.Λ, ενώ ένα πολύ μικρό ποσοστό το επιλέγει γιατί είναι ευκολότερη η πρόσβαση στα ΑΤΕΙ μέσω των ειδικών Πανελλαδικών εξετάσεων.

Οι προοπτικές των αποφοίτων είναι να συνεχίσουν τις σπουδές τους στα ΑΤΕΙ μετά από επιτυχία στις Πανελλαδικές εξετάσεις ή αν αποτύχουν να συνεχίσουν στα Ι.Ε.Κ στον ίδιο ή διαφορετικό τομέα. Έχουν την δυνατότητα να εργαστούν στην ειδικότητά τους ή σε άλλη ειδικότητα ή τέλος να συνεχίσουν 4^ο έτος Μαθητείας στην ειδικότητα που αποφοίτησαν.

Διαφέρει η επιλογή του επαγγέλματος ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια με τα αγόρια να θεωρούν ότι το επάγγελμα αφορά κυρίως τον τομέα που παρακολουθούν. Υπάρχει ένα ποσοστό αναποφάσιστων καθώς και ένα ποσοστό που επιθυμεί να ακολουθήσει επάγγελμα άλλου τομέα γεγονός που δείχνει ότι δεν είναι ικανοποιημένοι ή τελικά δεν τους αρέσει ο τομέας τους. Τέλος ένα ποσοστό θέλει να ακολουθήσει στρατιωτικές σχολές οι οποίες εξασφαλίζουν σταθερή απασχόληση και δίνουν ασφάλεια. Αντίθετα τα κορίτσια δεν επιθυμούν να ακολουθήσουν στρατιωτικές σχολές και είναι μικρό το ποσοστό των αναποφάσιστων. Τα περισσότερα κορίτσια θέλουν να ακολουθήσουν επάγγελμα του τομέα

που έχουν επιλέξει ή να αλλάξουν ειδικότητα διότι δεν είναι ικανοποιημένες και δεν τους αρέσει η ειδικότητα επιλογής τους.

Τα αγόρια και τα κορίτσια διαφέρουν ως προς τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον τύπο προσωπικότητας, με τα περισσότερα αγόρια να διαλέγουν πρακτικά περιβάλλοντα για τα επαγγέλματά τους τα οποία ταιριάζουν στον πρακτικό τύπο σύμφωνα με τη θεωρία του Holland, ενώ τα κορίτσια επιλέγουν καλλιτεχνικά και κοινωνικά περιβάλλοντα που ταιριάζουν με τον καλλιτεχνικό και κοινωνικό τύπο.

Τα ενδιαφέροντα που διαφοροποιούνται ανάλογα με τον τομέα σχετίζονται με τον πρακτικό και τον Οργανωτικό-Διοικητικό. Οι πρακτικοί τύποι επιλέγουν επαγγέλματα σίγουρα του τομέα Μηχανολογίας, και σε μικρότερο βαθμό Δομικών έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος και Αρχιτεκτονικού σχεδιασμού, Εφαρμοσμένων Τεχνών, Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής και Αυτοματισμού, Πληροφορικής, Διοίκησης και Οικονομίας, όχι όμως επαγγέλματα του τομέα Υγείας-Πρόνοιας-Ευεξίας. Οι οργανωτικοί τύποι επιλέγουν σίγουρα επαγγέλματα του τομέα Διοίκησης και Οικονομίας και λιγότερο επαγγέλματα των άλλων έξι τομέων. Οι υπόλοιποι τύποι είναι ομοιογενείς ανά τομέα.

Τα ενδιαφέροντα συσχετίζονται με τις επαγγελματικές αξίες θετικά με μέτριες συσχετίσεις καθώς και ασήμαντες στις οποίες δεν αναφερόμαστε. Η δυνατότητα **οικονομικής άνεσης** δεν συσχετίζεται θετικά ή αρνητικά με κανένα ενδιαφέρον. Μέτρια θετική συσχέτιση με δείκτη Spearman rho $r_s > 0,3$ παρουσιάζεται ανάμεσα στα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον πρακτικό τύπο και την αξία της δυνατότητας ανάληψης πρωτοβουλιών, τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον κοινωνικό τύπο και τις αξίες της εξασφάλισης απασχόλησης, της δυνατότητας να βοηθάς τους άλλους ανθρώπους, της δυνατότητας αλλαγής περιβάλλοντος, της προσφοράς πολιτισμένου και μοντέρνου περιβάλλοντος, τα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον επιχειρηματικό τύπο και τις αξίες του κοινωνικού γόητρου, της δυνατότητας ανάληψης πρωτοβουλιών και της δυνατότητας αλλαγής περιβάλλοντος και τέλος ανάμεσα στα ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τον καλλιτεχνικό τύπο και τις αξίες του κοινωνικού γόητρου και της προσφοράς πολιτισμένου και μοντέρνου περιβάλλοντος.

Τέλος, οι παράγοντες που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή των μαθητών/τριών είναι **ατομικοί, τα ενδιαφέροντα**, που επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την επιλογή ανεξάρτητα από το φύλο, **οι επαγγελματικές αξίες**, που επηρεάζουν σε βαθμό Πολύ τα αγόρια είναι η δυνατότητα να νοιώθεις χρήσιμος στους άλλους ανθρώπους, η δυνατότητα να βοηθάς τους άλλους ανθρώπους, η δυνατότητα οικονομικής άνεσης, η δυνατότητα εξασφάλισης απασχόλησης και η δυνατότητα που επιτρέπει να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις τη δουλειά άλλων ενώ αντίστοιχα τα κορίτσια επηρεάζονται σε βαθμό Πολύ από τη δυνατότητα να βοηθάς άλλους, τη δυνατότητα οικονομικής άνεσης, τη δυνατότητα ελεύθερου χρόνου, τη δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων και τέλος τη δυνατότητα που επιτρέπει να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις τη δουλειά άλλων. Οι μαθητές/τριες

των ΕΠΑΛ έχουν υψηλό αυτοκαθορισμό, στηρίζονται στις δυνάμεις τους και θεωρούν ότι έχουν τις δεξιότητες και τις ικανότητες για τη επαγγελματική τους επιλογή, δηλαδή έχουν **υψηλή αυταντίληψη και αυτογνωσία**. Οι μαθητές /τριες είναι ικανοποιημένοι με τον εαυτό τους, τις περισσότερες φορές νομίζουν ότι είναι καλοί και ικανοί να κάνουν εξίσου καλά πράγματα με τους άλλους, νοιώθουν υπερήφανοι για πολλά πράγματα, δεν νοιώθουν αποτυχημένοι αλλά θα μπορούσαν να σέβονται περισσότερο τον εαυτό τους, έχουν δηλαδή αρκετά υψηλή **αυτοεκτίμηση**. Οι **περιβαλλοντικοί** παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή είναι **η οικογένεια, οι σημαντικοί φίλοι και το σχολείο**.

Οι γονείς στο μεγαλύτερο ποσοστό τους εκφράζουν τη γνώμη τους για την επιλογή των παιδιών τους, επιλογή που όπως φαίνεται δεν επηρεάζεται από την άποψη του πατέρα και της μητέρας. Οι μαθητές θεωρούν σε μεγάλο ποσοστό ότι οι γονείς τους έχουν μεγάλες προσδοκίες για αυτούς. Επομένως οι γονείς στηρίζουν τα παιδιά τους σύμφωνα με την αυτοεκπληρούμενη προφητεία.

Οι μαθητές/τριες εμπιστεύονται τους φίλους τους και στηρίζονται σε αυτούς συναισθηματικά σε μεγάλο βαθμό.

Τέλος για το σχολείο, η έρευνα έδειξε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών θεωρεί ότι οι εκπαιδευτικοί βοηθούν στην επαγγελματική επιλογή ενώ το μάθημα του ΣΕΠ κατά την άποψη των περισσότερων μαθητών δεν τους βοηθά καθόλου στην επαγγελματική τους επιλογή γεγονός που χρήζει περαιτέρω διερεύνησης.

Δεν διαφοροποιούνται οι απόψεις αγοριών κοριτσιών όσο αφορά το βαθμό επιρροής των παραγόντων στην επαγγελματική επιλογή εκτός από τις περιπτώσεις που αναφέρεται.

Με βάση τα παραπάνω αποτελέσματα της έρευνας διατυπώνονται οι παρακάτω προτάσεις με στόχο τον επανακαθορισμό και επαναπροσδιορισμό όλων των παραγόντων που συμβάλλουν στην αποτελεσματικότερη επαγγελματική επιλογή των μαθητών.

1. Αναβάθμιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης ώστε να γίνει πόλος έλξης και όχι αποφυγής.
2. Έγκαιρη πληροφόρηση των μαθητών/τριών από το Γυμνάσιο σχετικά με τις δυνατότητες που παρέχει το ΕΠΑ.Λ καθώς και τις προοπτικές του για την επαγγελματική αποκατάσταση των νέων.
3. Ενημέρωση των γονέων και κηδεμόνων, με παρακολούθηση σεμιναρίων / βιωματικών εργαστηρίων, ως προς το ρόλο και τους στόχους της Γενικής και της Επαγγελματικής εκπαίδευσης, ώστε να μπορέσουν να βοηθήσουν τα παιδιά τους στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές τους επιλογές.
4. Ευαισθητοποίηση σχολείου-οικογένειας ως προς την αντιμετώπιση των προβληματισμών των νέων και τη διάνοιξη διαύλων αποτελεσματικής επικοινωνίας-συνεργασίας

5. Διαρκής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών με στόχο την ενίσχυση και την επικαιροποίηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων τους ώστε να γίνουν αποτελεσματικοί στη διαμόρφωση παιδαγωγούσας ατμόσφαιρας.
6. Αναμόρφωση των στόχων του ΣΕΠ, σύμφωνα με τα νέα εκπαιδευτικά δεδομένα και εφαρμογή του από κατάλληλα ειδικευμένο προσωπικό το οποίο θα συμβάλλει στην παροχή αποτελεσματικής βοήθειας στους μαθητές/τριες για την επαγγελματική τους επιλογή.

Βιβλιογραφία-Αναφορές

- Akanbi, S. T. (2013, 12 2). Familiar factors, personality traits and self-efficacy as determinants of entrepreneurial intention among vocational based College of education students in OYO State, Nigeria. *The African Symposium*(ISSN# 2326-8077), 72(13).
- Amundson, N. E., Harris-Bowlsbey, J., & Niles, S. G. (2008). *Βασικές Αρχές Επαγγελματικής Συμβουλευτικής. Διαδικασίες και Τεχνικές*. (Α. Αδαμοπούλου, Φ. Βλαχάκη, & Σ. Δουλάμη, Επιμ.) Ε.Κ.Ε.Π.
- Argyropoulou, E., Sidiropoulou-Dimakakou, D., & Besevegis, E. (2007, June). Generalized Self-Efficacy, Coping, Career Indecision, and vocational choices of Senior High School Students in Greece. *Journal of Career Development*, 33(4), σσ. 316-337.
- Baloch, R., & Shah, N. (2014, May). The significance of awareness about selection and recruitment processes in students' career decision making. *European Scientific Journal*, σσ. 536-552.
- Balsamo, M., Lauriola, M., & Saggino, A. (2013). Work values and college major choice. *Laerning and Individual Differences*(24), σσ. 110-116.
- Bardick, A., Bernes, K., Magnusson, K., & Witko, K. (2006, March). Junior High School Students' Career Plans for the Future. *Journal of Career Development*, 32(3), σσ. 250-271.
- Bullock-Yowell, E., Katz, S., Reardon, R., & Peterson, G. (n.d.). The Roles of Negative Career Thinking and Career Problem-Solving Self-Efficacy in Career Exploratory Behavior. *The Proffesional Counselor*, 2(2), σσ. 102-114.
- Christopoulou, A., & Kounenou, K. (2012, 2). General or Technical High School: Parameters Related to Greek Students' Choice. *US-China Educstion Review*, σσ. 199-205.
- Cohen, L., & Manion, L. (1994). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Αθήνα: METAIXMIO.
- Hashim, H., & Embong, A. (2015, February). Parental and Peer Influences upon Accounting as a Subject and Accountancy as a Career. *Journal of Economics, Business and Management*, 3(2).

- Hirschi, A., & Lage, D. (2007, December). The Relation of Secondary Students' Career-Choice Readiness to a Six-Phase Model of Career Decision Making. *Journal of Career Development*, σσ. 164-191.
- Holland, J. (1997). *Making vocational choices: A theory of vocational personalities and work environments*. Odessa: Psychological Assessment Resources.
- Jungen, C. A. (2008, May). Parental Influences and Career Choice: How Parents Affect the Career Aspirations of Their Children. 36. University of Wisconsin-Stout.
- Kiprianos, P., & Christodoulou, M. (2015, October-December). Ambivalent Biographies in Adolescence: What Vocational Students Think and Feel About Their Schooling. *SAGE Open*, σσ. 1-13.
- Koumoundourou, G., Kounenou, K., & Siavara, E. (2012). Core-Self_Evaluations, Career Decision Self-Efficacy, and Vocational Identity Among Greek Adolescents. *Journal of Career Development*, 39(3), σσ. 269-286.
- Koumoundourou, G., Tsaousis, I., & Kounenou, K. (2011). Parental Influences on Greek Adolescents' Career Decision-Making Difficulties: The Mediating Role of Core Self-Evaluations. *Journal of Career Assessment*, 19(2), σσ. 165-182.
- Nathan, R., & Hill, L. (2006). *Επαγγελματική συμβουλευτική: Η συμβουλευτική προσέγγιση της επαγγελματικής επιλογής και σταδιοδρομίας*. (Δ. Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Μεταφρ.) Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Olamide, S. O., & Olawaiye, S. O. (2013). The Factors Determining the Choice of Career Among Secondary School Students. *The International Journal of Engineering And Science(IJES)*, 2(6), σσ. 33-44.
- Rajoo, E., Shahmir, A., & Afidatul, A. (2015, December). Factors affecting career choice of undergraduate students in universiti Utara Malaysia. *Conference on Business Management Research II*.
- Sidiropoulou-Dimakakou, D., Mylonas, K., Argyropoulou, E., & Tsiampouri, E. (2012, February). Career Decision-making Difficulties, Dysfunctional Thinking and Generalized Self-Efficacy of University Students in Greece. *World Journal of Education*, 2(1), σσ. 117-130.
- Singaravelu, H., White, L., & Bringaze, T. (2005, September). Factors Influencing International Students' Career Choice. *Journal of Career Development*, σσ. 46-59.

- Αραβανής, Γ. (1988). Τα κριτήρια επιλογής του διδασκαλικού επαγγέλματος και ο θεσμός των αριστούχων αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης. Εμπειρική έρευνα. Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Βάμβουκας, Μ. Γ. (1988). *Εισαγωγή στην Ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Βίκη, Α. (2002). *Διαδικασία και κίνητρα επαγγελματικής απόφασης: Εμπειρική ψυχολογική έρευνα σε Πανελλήνιο δείγμα μαθητών 14-18 ετών*. Διδακτορική Διατριβή: Τμήμα Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης, Ρέθυμνο.
- Βλασσόπουλος, Γ. (2015). *Διερεύνηση της ποιότητας της εκπαίδευσης σε Δημόσια Τεχνικά Λύκεια και συσχέτιση αυτής με τη σύγχρονη κοινωνικο-οικονομική πραγματικότητα*. Μεταπτυχιακή εργασία: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.
- Βουτυρά, Α. (2004). *Η επίδραση της οικογένειας στη λήψη επαγγελματικής απόφασης μαθητών των ΤΕΕ*. Μεταπτυχιακή εργασία.: Τμήμα Φιλοσοφικής Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα.
- Γώγουλος, Γ. Κ. (2006). *Προσδιορισμός των χαρακτηριστικών του μαθητικού πληθυσμού των ΤΕΕ, και ανάλυση των επαγγελματικών αξιών που τους χαρακτηρίζουν*. Μεταπτυχιακή εργασία: Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού σχεδιασμού Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος.
- Δημάκη, Κ., Καμινιώτη, Ο., Κωστάκη, Α., Τσούρτη, Ζ., & Ψαράκης, Σ. (2004). Εκπαιδευτικές και επαγγελματικές προτιμήσεις των μαθητών Λυκείου σε αστικά κέντρα. *Επιθεώρηση Κοινωνικών ερευνών*(114), σσ. 147-176.
- Δημητρόπουλος, Ε. (1994). *Σχολικός εκπαιδευτικός και επαγγελματικός προσανατολισμός και συμβουλευτική*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Δημητρόπουλος, Ε. Γ. (2004). *Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας Εκπαιδευτικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Δημητρόπουλος, Ε. Γ. (2005). *Συμβουλευτική και Συμβουλευτική Ψυχολογία*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Κάντας, Α., & Χαντζή, Α. (1991). *Θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Καραμπατζάκη, Α., Ζησοπούλου, Β., & Κολλιού, Μ. (2013, Μάρτιος-Ιούνιος). Αξιολόγηση της εφαρμογής του θεσμού του ΣΕΠ στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Μελέτη επισκόπησης στο Ν.Μαγνησίας. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής Προσανατολισμού*(101), σσ. 132-142.

- Κασσωτάκης, Μ. (2004). *Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός: Θεωρία και πράξη*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.
- Κορρές, Κ. (2016). *Εισαγωγή στην Επαγγελματική Αξιολόγηση και την Ψυχομετρία. Στατιστικές μέθοδοι σε ψυχομετρικά εργαλεία. Σημειώσεις μαθήματος*. Αθήνα: ΑΣΠΑΙΤΕ ΤΜΗΜΑ ΠΕΣΥΠ.
- Κοσμίδου-Hardy, Χ. (1996). Αγωγή στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Από την παθητική πληροφόρηση στην κριτική ανάγνωση της πληροφορίας. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής Προσανατολισμού*.
- Κοσμίδου-Hardy, Χ. (2005). Το Αναπτυξιακό Μοντέλο του ΣΕΠ στην Ελλάδα και η επικαιρότητα των σκοπών του στην εποχή μας: Από τη στατική διάγνωση ενδιαφερόντων, στη Συνειδητοποίηση, την Ανάπτυξη και την Αυτομόρφωση. Στο *Επένδυση στον Άνθρωπο: Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός για την Εκπαίδευση και την Εργασία*. Αθήνα: ΑΛΦΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ.
- Κοσμίδου-Hardy, Χ. (2007). *Ψυχομετρικά εργαλεία – Τεστ Επαγγελματικού Προσανατολισμού*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
- Κουμουνδούρου, Γ., & Μήτσου, Π. (2013, Μάρτιος-Ιούνιος). Τύποι δεσμού με τους γονείς και αντιλήψεις αυτοαποτελεσματικότητας: Η σχέση τους με τη διαδικασία λήψης επαγγελματικής απόφασης. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής Προσανατολισμού*(101), σσ. 197-209.
- Κρίβας, Σ. (1987). Η συνεισφορά των θεωριών επαγγελματικής εκλογής στην συμβουλευτική πρακτική κατά τη διαδικασία εκλογής επαγγέλματος. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*(33), σσ. 29-36.
- Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. (1999). *Ψυχολογία κινήτρων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μακράκης, Β. Γ. (2005). *Ανάλυση Δεδομένων στην Επιστημονική Έρευνα με τη Χρήση του SPSS. Από τη Θεωρία στην Πράξη* (3η εκδ.). ΑΘΗΝΑ: GUTENBERG.
- Μαλικιώση-Λοΐζου, Μ. (1999). *Συμβουλευτική Ψυχολογία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μάνος, Κ. (2000). *Ψυχολογία του εφήβου*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Μάνου, Ι., & Μάνου, Β. (2003, Οκτώβριος-Δεκέμβριος). Ενδιαφέρον, Επαγγελματικά ενδιαφέροντα και αξιολόγησή τους με το σταθμισμένο ερωτηματολόγιο των EDWIN A. LEE και LOUIS P. THORPE. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής Προσανατολισμού*(66-67), σσ. 257-258.
- Μάνου, Ι., & Μάνου, Β. (2003, Οκτώβριος-Δεκέμβριος). Στάθμιση του ερωτηματολογίου Επαγγελματικών ενδιαφερόντων των E.A. LEE και L.P.

- THORPE για εφήβους της Γενικής Εκπαίδευσης και μετεφήβους στην Αθήνα και στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής (Εμπειρική έρευνα). *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής Προσανατολισμού*(66-67), σσ. 242-243.
- Μιχάλου, Α. (2011). *Γονείς και έφηβοι μπροστά στη λήψη επαγγελματικής απόφασης*. Μεταπτυχιακή εργασία: Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών, Πάτρα.
- Παπαβασιλείου-Αλεξίου, Ι. (2004). Προσανατολισμός στην Εκπαίδευση Ενηλίκων: Αναγκαιότητα και Λειτουργία. *Επιθεώρηση Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού*(68-69), σσ. 105-118.
- Παπάνης, Ε. (2007, Σεπτέμβριος 2). Επαγγελματικές προτιμήσεις και επιλογές μαθητών ηλικίας 14-18 ετών. *Ελληνική Κοινωνική Έρευνα- Greek Social REsearch*.
- Παπαρούση, Μ. (2010). *Η σχέση της επαγγελματικής επιλογής με την επαγγελματική κλίση των μαθητών του Λυκείου*. Μεταπτυχιακή εργασία: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.
- Παρασκευόπουλος, Ν. Ι. (1981). *Εξελικτική Ψυχολογία* (Τόμ. Γ). Αθήνα: Γρηγόρη.
- Πεζηρκιανίδης, Χ., Αθανασιάδου, Χ., & Μουτοπούλου, Ν. (2013). Η σχέση ανάμεσα στις αντιλήψεις των εφήβων για την εργασία των γονέων τους και το μελλοντικό επαγγελματικό τους προσανατολισμό. *Ι' Επιστημονική Επετηρίδα Τμήματος Ψυχολογίας ΑΠΘ*, σσ. 100-126.
- Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ., Αργυροπούλου, Α., & Δρόσος, Ν. (2013). *Ανάπτυξη δεξιοτήτων δια βίου διαχείρισης σταδιοδρομίας*. Αθήνα: Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.
- Σταλίκας, Α., Τριλιβά, Σ., & Ρούσση, Π. (2002). *Τα Ψυχομετρικά Εργαλεία στην Ελλάδα* (γ' εκδ.). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Τασιόπουλος, Χ. (2015). *Πως επιλέγω επάγγελμα*. Αθήνα: Εκδόσεις των Συναδέλφων.
- Φλίγκου, Ι. (2011). *Η σημασία του φύλου στην επαγγελματική ανάπτυξη και ωριμότητα μαθητών Γ' Λυκείου*. Μεταπτυχιακή εργασία: Παιδαγωγικό τμήμα Δημοτικής εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Πατρών, Πάτρα.
- Χαδιά, Α. Κ. (2015). *Οι επαγγελματικές φιλοδοξίες των εφήβων: η επίδραση των ατομικών χαρακτηριστικών της οικογένειας και του τύπου εκπαίδευσης(γενική-επαγγελματική)*. Διδακτορική διατριβή: Τμήμα Ψυχολογίας Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αγαπητοί/ές μαθητές/τριες

Η συγκεκριμένη έρευνα γίνεται στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας , με **θέμα «Παράγοντες και κίνητρα που επηρεάζουν την επαγγελματική επιλογή των μαθητών/τριών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Εμπειρική έρευνα στα Επαγγελματικά Λύκεια»**, της ερευνήτριας στο Πρόγραμμα Ειδίκευσης Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού(ΠΕΣΥΠ) της ΑΣΠΑΙΤΕ.

Σε καλούμε να συμβάλεις στην επιτυχή ολοκλήρωση της σχετικής έρευνας διαθέτοντας λίγο από το χρόνο σου για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου που ακολουθεί. Μελέτησε προσεκτικά κάθε ερώτηση και απάντησε σύμφωνα με τις δικές σου απόψεις και εμπειρίες. Δεν υπάρχουν σωστές ή λανθασμένες απαντήσεις σε αυτό το ερωτηματολόγιο. Από την πλευρά μας, σε διαβεβαιώνουμε ότι, σε κάθε περίπτωση, προστατεύεται η ανώνυμη συμμετοχή σου και η εμπιστευτικότητα των στοιχείων που θα συλλεχθούν, τα οποία θα αξιοποιηθούν μόνο για τους στόχους της συγκεκριμένης έρευνας, σύμφωνα με τους κανόνες δεοντολογίας.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συμμετοχή σου,

Αναστασία Ρόρρη

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Σχολική μονάδα: ΕΠΑ.Λ

2. Φύλο: ☐ Αγόρι ☐ Κορίτσι

3. Τάξη: ☐ Α ☐ Β ☐ Γ

4. Τομέας:..... Ειδικότητα:.....

5. Μορφωτικό επίπεδο γονέων (Να επιλέξεις μια επιλογή για κάθε γονέα)

	Πατέρας	Μητέρα
Δεν φοίτησε σχολείο		
Δεν τελείωσε το Δημοτικό		
Απόφοιτος Δημοτικού		
Απόφοιτος Γυμνασίου		
Απόφοιτος Λυκείου		
Απόφοιτος Επαγγελματικού Λυκείου (ΤΕΕ, ΤΕΛ, ΤΕΣ)		
Απόφοιτος Ι.Ε.Κ		
Απόφοιτος ΑΤΕΙ		
Απόφοιτος ΑΕΙ		
Μεταπτυχιακό		
Διδακτορικό		

6. Σχετικά με την εργασία κάθε γονέα, να επιλέξεις με ✓ :

	Πατέρας	Μητέρα
Εργάζεται κανονικά		
Εργάζεται περιστασιακά		
Είναι άνεργος		
Είναι συνταξιούχος		
Οικιακά		
Δεν ζει		

7. Αν ο πατέρας σου ή η μητέρα σου εργάζονται κανονικά, συμπλήρωσε το είδος εργασίας.

	Πατέρας	Μητέρα
Δημόσιος υπάλληλος/Μισθωτός		
Ιδιωτικός υπάλληλος/Μισθωτός		
Αυτοαπασχολούμενος		
Έχει δική του επιχείρηση μέχρι και 3 άτομα		
Έχει δική του επιχείρηση πάνω από 3 άτομα		
ημερομίσθιος		

8. Βαθμός Απολυτηρίου Γυμνασίου:.....

9. Επέλεξες να φοιτήσεις σε ΕΠΑΛ γιατί: (να επιλέξεις μια απάντηση)

- ☐ είναι ευκολότερο να πάρω απολυτήριο
- ☐ με ενδιέφερε να αποκτήσω πτυχίο της ειδικότητας για να βγω στην αγορά εργασίας
- ☐ μου παρέχει περισσότερα εφόδια για την μελλοντική εργασία μου
- ☐ είναι ευκολότερες οι Πανελλαδικές εξετάσεις για εισαγωγή στα ΑΤΕΙ

10. Έχεις αποφασίσει τι θα κάνεις όταν αποφοιτήσεις από το ΕΠΑ.Λ; (να επιλέξεις μία απάντηση)

- ☐ Θα δώσω πανελλήνιες εξετάσεις για εισαγωγή στα ΑΤΕΙ

- ☐ Θα συνεχίσω σε ΙΕΚ στον τομέα που έχω ήδη επιλέξει στο ΕΠΑΛ
- ☐ Θα συνεχίσω σε ΙΕΚ σε διαφορετικό τομέα από αυτόν που έχω τώρα επιλέξει
- ☐ Θα συνεχίσω 4^ο έτος Μαθητείας στην ειδικότητά μου για να βγω στη συνέχεια στην αγορά εργασίας
- ☐ Θα προσπαθήσω να εργαστώ με το πτυχίο στην ειδικότητά μου
- ☐ Θα εργαστώ σε άλλη ειδικότητα γιατί δεν μου αρέσει η ειδικότητα που έχω επιλέξει
- ☐ Θα εργαστώ στην επιχείρηση του/της πατέρα/μητέρας μου

11. Η επαγγελματική σου επιλογή αφορά επάγγελμα:

- ☐ του τομέα και της ειδικότητας που παρακολουθώ
- ☐ δεν έχω αποφασίσει
- ☐ άλλη ειδικότητα
- ☐ στρατιωτικές σχολές

12. Σε κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις να επιλέξεις το βαθμό με τον οποίο ενδιαφέρεσαι:

Α. να φτιάχνεις με τα χέρια σου διάφορες κατασκευές, να μαστορεύεις, να καλλιεργείς φυτά ή λουλούδια.

- ☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Β. να ασχολείσαι με τη μελέτη και έρευνα της σύνθεσης διαφόρων ενώσεων

- ☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Γ. να οργανώνεις προγράμματα και να συντονίζεις ανθρώπους για ένα κοινό σκοπό, όπως είναι π.χ. οι εκδρομές, οι εορταστικές εκδηλώσεις, τα συνέδρια, η παραγωγή ενός προϊόντος σε εργοστάσιο κ.α.

- ☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Δ. να προμηθεύεις και να πουλάς ορισμένα προϊόντα, να συνδιαλλάγεις με ανθρώπους και να τους πείθεις να αγοράζουν αγαθά ή να κάνεις διάφορες εμπορικές συναλλαγές. Να επενδύεις τα χρήματά σου κατά τρόπο αποδοτικό.

- ☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Ε. να ασχολείσαι με ανθρώπους που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα ψυχολογικά ή/και κοινωνικά προβλήματα και να συμβάλλεις στη βελτίωση της κατάστασής τους.

- ☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Στ. να ασχολείσαι με τη διδασκαλία των εικαστικών τεχνών ή άλλων καλών τεχνών(π.χ ζωγραφικής, χορού, μουσικής).

- ☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Ζ. να είσαι υπεύθυνος για το σχεδιασμό και την κατασκευή αυτοκινήτων, πλοίων, αεροσκαφών.....

- ☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Η. να ελέγχεις και να συμπληρώνεις φορολογικές δηλώσεις, οικονομικά έγγραφα και βιβλία

- ☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Θ. να εργάζεσαι ως σύμβουλος επενδύσεων ή και να ασχολείσαι με αγορά πώληση μετοχών.

- ☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Ι. να ασχολείσαι με τη χημική ανάλυση και την παρασκευή φαρμάκων και άλλων ουσιών

- ☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Κ. να ασχολείσαι με την προστασία των ανθρώπων από φυσικές καταστροφές καθώς και με την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

- ☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Λ. να σχεδιάζεις και να δημιουργείς ρούχα και προϊόντα υψηλής ραπτικής.

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Μ. να φωτογραφίζεις εικόνες και στιγμές ασχολούμενος με την καλλιτεχνική και επαγγελματική φωτογραφία.

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Ν. να παράγεις ποιητικό λόγο

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Ξ. να επεξεργάζεσαι, να αναλύεις και να ερμηνεύεις αριθμητικά δεδομένα και να κάνεις αριθμητικές πράξεις

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

13. Η επαγγελματική σου επιλογή, επηρεάζεται από τα ενδιαφέροντά σου:

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

14. Σε ποιο βαθμό, επηρεάζεται η επαγγελματική σου επιλογή, από τα παρακάτω:

Α. δυνατότητα αυτονομίας και ανεξαρτησίας

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Β. δυνατότητα οικονομικής άνεσης

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Γ. κοινωνικό γόητρο

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Δ. δυνατότητα δημιουργίας καινούριων και πρωτότυπων πραγμάτων

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Ε. προσφορά μοντέρνου και πολιτισμένου περιβάλλοντος

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Στ. δυνατότητα ελεύθερου χρόνου

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Ζ. δυνατότητα να νοιώθεις χρήσιμος/η στους άλλους ανθρώπους

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Η. δυνατότητα να βοηθάς τους άλλους ανθρώπους

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Θ. δίνει δόξα

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Ι. δίνει φήμη

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Κ. εξασφαλίζει απασχόληση

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Λ. δυνατότητα για ταξίδια

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Μ. εξασφαλίζει ποικιλία

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Ν. δυνατότητα αλλαγής περιβάλλοντος

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Ξ. δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Ο. δίνει υψηλή και υπεύθυνη θέση

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Π. επιτρέπει να είσαι υπεύθυνος και να οργανώνεις δουλειά άλλων

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

15. Για κάθε μια από τις παρακάτω προτάσεις να επιλέξεις το βαθμό ικανοποίησης:

¹**A. Γενικά είσαι ικανοποιημένος/η από τον εαυτό σου**

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

B. Μερικές φορές νομίζεις ότι δεν είσαι καθόλου καλός

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

²**Γ. Είσαι ικανός/ή να κάνεις πράγματα εξίσου καλά με τους περισσότερους ανθρώπους**

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Δ. Νοιώθεις ότι δεν υπάρχουν πολλά πράγματα στη ζωή σου για τα οποία αισθάνεσαι υπερήφανος/η

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Ε. Γενικά νοιώθεις ότι είσαι αποτυχημένος/η

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

ΣΤ. Μακάρι να μπορούσες να σέβεσαι περισσότερο τον εαυτό σου

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

16. Για κάθε μία από τις παρακάτω προτάσεις να επιλέξεις το βαθμό συχνότητας

A. Οι γονείς σου πάντα εκφράζουν τη γνώμη τους για την επαγγελματική σου επιλογή.

☐ Σχεδόν ποτέ/Ποτέ ☐ Σπάνια ☐ Μερικές φορές ☐ Συχνά ☐ Σχεδόν πάντα/Πάντα

³**B. Η επαγγελματική σου επιλογή επηρεάστηκε από την επιλογή κάποιων σημαντικών φίλων σου.**

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Γ. Σε επηρέασε η άποψη του πατέρα σου για την επαγγελματική σου επιλογή.

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Δ. Σε επηρέασε η άποψη της μητέρας σου για την επαγγελματική σου επιλογή.

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Ε. Θεωρείς ότι οι γονείς σου περιμένουν πολλά από εσένα.

☐ Σχεδόν ποτέ/Ποτέ ☐ Σπάνια ☐ Μερικές φορές ☐ Συχνά ☐ Σχεδόν πάντα/Πάντα

ΣΤ. Όταν καλείσαι να λύσεις ένα πρόβλημα στηρίζεσαι στον εαυτό σου

☐ Σχεδόν ποτέ/Ποτέ ☐ Σπάνια ☐ Μερικές φορές ☐ Συχνά ☐ Σχεδόν πάντα/Πάντα

Ζ. Έχεις τις δεξιότητες και ικανότητες για την επαγγελματική σου επιλογή.

☐ Σχεδόν ποτέ/Ποτέ ☐ Σπάνια ☐ Μερικές φορές ☐ Συχνά ☐ Σχεδόν πάντα/Πάντα

⁴**Η. Οι γονείς σου σε καταλαβαίνουν**

☐ Σχεδόν ποτέ/Ποτέ ☐ Σπάνια ☐ Μερικές φορές ☐ Συχνά ☐ Σχεδόν πάντα/Πάντα

Θ. Οι φίλοι σου σε ενθαρρύνουν να μιλάς για τις δυσκολίες.

☐ Σχεδόν ποτέ/Ποτέ ☐ Σπάνια ☐ Μερικές φορές ☐ Συχνά ☐ Σχεδόν πάντα/Πάντα

Ι. Εμπιστεύεσαι τους φίλους σου.

☐ Σχεδόν ποτέ/Ποτέ ☐ Σπάνια ☐ Μερικές φορές ☐ Συχνά ☐ Σχεδόν πάντα/Πάντα

Κ. Οι εκπαιδευτικοί του σχολείου σε βοήθησαν στην επαγγελματική σου επιλογή.

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

Λ. Το μάθημα του ΣΕΠ συντέλεσε καθοριστικά στην επαγγελματική σου επιλογή.

☐ Καθόλου ☐ Λίγο ☐ Αρκετά ☐ Πολύ ☐ Πάρα πολύ

¹ Αφαιρείται η ερώτηση από περαιτέρω διερεύνηση για αύξηση του βαθμού αξιοπιστίας

² Αφαιρείται η ερώτηση από περαιτέρω διερεύνηση για αύξηση του βαθμού αξιοπιστίας

³ Αφαιρείται η ερώτηση από περαιτέρω διερεύνηση για αύξηση του βαθμού αξιοπιστίας

⁴ Αφαιρείται η ερώτηση από περαιτέρω διερεύνηση για αύξηση του βαθμού αξιοπιστίας